

PARTIDUL SOCIAL DEMOCRAT

**PUTERE FĂRĂ GUVERNARE.
O MIE DOUĂ SUTE DE ZILE DE HAOS ÎN
ROMÂNIA**

Guvernarea de Dreapta
Decembrie 2004 - Mai 2008

Cuprins

1. TREI ANI DE CONFUZIE, TENSIUNI ȘI INCAPACITATE DE ADMINISTRARE	7
1.1. O coaliție improvizată	8
1.2. Fără direcție, fără viziune	9
1.3. Amanetarea viitorului	12
1.4. „Recorduri” negative ale celor 1200 de zile	16
2. ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN ANII 2005-2008 SAU CREȘTEREA DECALAJELOR FAȚĂ DE EUROPA	19
2.1. „Prin noi înșine”, dar greșit	19
3. CONSECINȚELE DIRECTE ALE POLITICII FISCALE AVENTURISTE	26
3.1. Managementul defectuos al cheltuielilor bugetare	26
3.2. Politici economice care reduc resursele și măresc datoria externă	29
3.3. Creștere economică nesustenabilă	30
3.4. Efectul cotei unice: cursa pentru creșterea salariilor	31
3.5. Deteriorarea serviciilor publice	33
3.6. Reducerea ritmului de creștere a productivității muncii	33
3.7. Majorarea tarifelor la utilități	34
3.8. Reapriinderea inflației	36
4. PIAȚA MUNCII ȘI ASISTENȚA SOCIALĂ	37
4.1. Piața muncii	37
4.2. Salarii versus prețuri: 2004-2007	40
4.3. Deficitul de forță de muncă	43
4.4. Extinderea muncii „la negru”	43
4.5. Pensile și protecția socială	44

4.6.	Politicile familiale	46
4.7.	Protecția copilului	48
4.8.	Politici ezitante, sancționate de opinia publică	50
4.9.	Capacitatea administrativă și instituțională scăzută	51
5.	GUVERNAREA DE DREAPTA DĂUNEAZĂ GRAV SĂNĂTĂȚII PUBLICE DIN ROMÂNIA	53
5.1.	Lipsa unei strategii coerente	54
5.2.	Noul sistem de compensare a medicamentelor	55
5.3.	Lipsa totală de transparență	57
5.4.	Anularea facilităților pentru persoanele cu risc	57
5.5.	Centralismul administrativ	58
5.6.	Programele Naționale de Tratament	59
5.7.	Hărțuirea medicilor	60
5.8.	Favorizarea unor furnizori clientelari	62
5.9.	Stoparea reformei în sănătate	63
5.10.	Încercări de privatizări oneroase	64
5.11.	„Principii manageriale”: incompetența și neputința	65
5.12.	Perspective îngrijorătoare	68
5.13.	Declinul sistemului de sănătate publică în 18 exemple	70
6.	EDUCAȚIA PUBLICĂ – ÎNTRE GREVE, PROMISIUNI ȘI PREJUDICII	76
6.1.	Promisiuni nerespectate	77
☐	„Acces egal și sporit la educație”	77
☐	„Calitate ridicată a educației și pregătirea societății bazate pe cunoaștere”	78
☐	„Legile învățământului”, suport al reformei în domeniul educației	78
☐	„Locuri suficiente în grădinițe”	79
☐	„Descentralizarea și depolitizarea sistemului educativ”	79
☐	„Transformarea educației în resursa de bază a modernizării României”	80
☐	„Fixarea investiției în capitalul uman – cea mai profitabilă investiție pe termen lung”	81
☐	„Combinarea eficientă a educației de elită cu educația generală”	82
☐	„Dezvoltarea instituțională a educației permanente”	83
☐	„Guvernul României va acorda o atenție deosebită sectorului de cercetare-inovare,”	83

7. SECTORUL ENERGETIC – ETALON AL NEPROFESIONALISMULUI	86
7.1. Factura la gaze naturale – Taxa Bănescu: prețul pentru amatorism politic	86
7.2. Activitatea de reglementare – subordonată politic	88
7.3. Haos in sistemul producției energiei electrice	89
7.4. Energia termică – prețuri duble sau triple față de 2004	93
8. AGRICULTURA ROMÂNIEI: DE LA AVIARĂ LA CALTABOȘI	95
8.1. Agricultură abandonată	95
8.2. Finalizarea și consolidarea proprietății funciare	96
8.3. Îmbunătățiri funciare și agricultură ecologică	99
8.4. Domeniul sanitar-veterinar	100
8.5. Cercetarea științifică agricolă	101
8.6. Deficitul balanței comerciale cu produse agro-alimentare	102
8.7. Dezastrul fondului forestier	104
9. TRANSPORTURILE ȘI INFRASTRUCTURA – SAU „NU AVEM NEVOIE DE AUTOSTRĂZI” CA PRINCIPIU DE GUVERNARE	107
10. RECOLUL TURISMULUI ROMÂNESC	113
11. CRIZA MEDIULUI DE AFACERI SI A SECTORULUI ÎNTREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII	117
11.1. Mediul de afaceri	117
11.2. Problemele IMM	119
12. PIAȚA DE CAPITAL – MANIPULĂRI INTERESATE	124
13. RETROCEDĂRILE CA LUPTĂ A GRUPURILOR DE INTERESE	126
13.1. Erorile noului cadru legislativ și consecințele lor	126
13.2. Retrocedările și mecanismul clientelei politice	132

14.	PROTECȚIA MEDIULUI – INUNDAȚII, NEGLIJENȚĂ ȘI INCAPACITATE POLITICĂ	135
14.1.	Criza inundațiilor	135
14.2.	Algoritm politic și incompetență	137
14.3.	Poluarea industrială	141
14.4.	Managementul deșeurilor	142
14.5.	Calitatea aerului	145
14.6.	Managementul resurselor de apă	146
14.7.	Fondul de Mediu și alte surse de finanțare – utilizate netransparent	147
14.8.	Protecția clanurilor imobiliare în Delta Dunării	149
14.9.	Ameliorarea calității factorilor de mediu în zonele urbane și rurale	152
15.	ADMINISTRAȚIA ȘI INTERNELE – IMAGINE ȘI NIMIC MAI MULT	154
15.1.	Stagnarea reformelor în domeniul instituțiilor de ordine publică	154
15.2.	Cronica “administrației negre” a PNL-PD-UDMR	155
15.3.	Recentralizare și politizare	159
16.	DEZINTERES INSTITUȚIONALIZAT FAȚĂ DE TINERII ROMÂNIEI ȘI VIITORUL LOR	166
16.1.	Haos, incoerență și incompetență administrativă	166
16.2.	Fără direcție, fără viziune, fără strategie	167
16.3.	Periclitarea viitorului tinerei generații	169
16.4.	Sportul, un lux dedicat celor puțini și bogați	171
16.5.	Tinerii, o povară portocalie	172
16.6.	Studentii, o masă amorfă, pentru Guvernul portocaliu	173
17.	INEFICIENȚĂ ÎN PROTECȚIA DREPTURILOR CONSUMATORILOR	175
18.	POLITICA REGIONALĂ – O MARE ABSENȚĂ ÎN PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ	177

19.	CONFUZIILE INTERESATE ALE „REFORMEI” MACOVEI	181
19.1.	Bulversarea sistemului prin modificarea legilor justiției	182
19.2.	Subordonarea procurorilor	184
19.3.	Discreditarea Consiliului Superior al Magistraturii	186
19.4.	Haosul din instanțele de judecată și din parchete	187
19.5.	Decapitarea luptei împotriva corupției	190
19.6.	Modificări populiste ale structurii puterii judecătorești	192
19.7.	Adoptarea Codului Civil, Codului Penal și a Codului de Procedură Penală	195
20.	PROBLEME ÎN DOMENIUL SIGURANȚEI ȘI APĂRĂRII NAȚIONALE	200
21.	CULTURA ROMÂNĂ, LA CHEREMUL GRUPURILOR ELITISTE	203
22.	POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI, TEREN AL LUPTEI DINTRE PALATE	211
22.1.	Președintele României și „Doctrina Bănescu”	212
22.2.	Efectul contradicțiilor din politica externă: izolarea „de facto” a României	217
22.3.	Incapacitatea de a defini rolul României ca stat membru UE	218
22.4.	„Axa Washington-Londra-București”- o formulă lipsită de consistență reală	221
22.5.	Summit-ul NATO de la București (2-4 aprilie 2008): România, doar un „hotel de lux”?	227
22.6.	Politica estică. Relația cu Federația Rusă – la cel mai scăzut nivel posibil	230
22.7.	Republica Moldova - raporturi de „război rece”	233
22.8.	Ucraina – o relație înghețată	236
22.9.	Bulgaria. Centrala de la Belene	239
22.10.	Securitatea energetică a României ca problemă de politică externă	240
22.11.	Relațiile cu românii de pretutindeni	244
22.12.	În loc de concluzie: incapacitatea guvernării de a construi o politică externă	249
23.	ROMÂNIA – ȚARĂ DE “RANGUL DOI” ÎN UE	254
23.1.	Un stat european problemă	255

24. O GUVERNARE PENTRU CEI BOGAȚI, ÎMPOTRIVA MAJORITĂȚII POPULAȚIEI
270

1. Trei ani de confuzie, tensiuni și incapacitate de administrare

La alegerile parlamentare din 28 noiembrie 2004, Partidul Social Democrat, în alianță electorală cu fostul Partid Umanist Român, actualul Partid Conservator, a obținut 37 % din voturile valabil exprimate. Candidatul pentru funcția de președinte al acestei Uniuni, Adrian Năstase, a obținut în primul tur peste 40% din sufragii, colectând voturi din tot spectrul opțiunilor electorale.

Autoamăgiți de propriile scenarii și înfrânți la urne, liderii fostei Alianțe DA au contestat violent rezultatele obiective ale alegerilor. Imediat după anunțarea primelor rezultate oficiale, candidatul prezidențial al fostei Alianțe DA, Traian Băsescu, a acuzat falsificarea alegerilor, furtul în regim electronic al voturilor, transportarea votanților cu microbuze și autobuze (invocând un parc auto de două ori mai mare decât întregul parc auto al României), a cerut repetarea alegerilor și trimiterea în judecată a membrilor Biroului Electoral Central. Presiunea mediatică și politică exercitată de liderii fostei Alianțe DA a determinat Biroul Electoral Central să adopte o hotărâre care a limitat accesul la cabina de vot a peste 400 de mii de potențiali votanți în turul al doilea al alegerilor prezidențiale din 12 decembrie 2004.

Nici una din acuzele inventate ale liderilor fostei Alianțe DA nu a putut fi probată. Mai mult decât atât, după instalarea la președinție a lui Traian Băsescu și după investirea noului Guvern, aceste acuzații grave referitoare la fraudarea alegerilor au fost repede uitate, deși ele aduceau un prejudiciu grav imaginii democrației românești. Prima misiune a autorităților ar fi trebuit să fie investigarea acestor suspiciuni. Peste tema „fraudării alegerilor” s-a așternut însă o tăcere vinovată.

În turul al II-lea al alegerilor prezidențiale, aportul votanților lui C.V.Tudor a fost decisiv pentru a înclina balanța câștigătoare în favoarea candidatului Traian Băsescu, susținut de fosta Alianță DA.

1.1. O coaliție improvizată

În ciuda rezultatelor electorale și forțând interpretarea Constituției, Traian Băsescu l-a nominalizat drept prim-ministru pe președintele Partidului Național Liberal, Călin Popescu Tăriceanu. **S-a format o coaliție improvizată**, compusă dintr-un partid aflat la acea dată în Internaționala Socialistă (Partidul Democrat), un partid de dreapta (Partidul Național Liberal), un fost aliat al PSD (PUR devenit PC) și UDMR . Această coaliție a fost alcătuită sub amenințarea șantajului cu alegeri anticipate, șantaj exercitat de noul președinte în special asupra partidelor mici (PC și UDMR), cu probleme în depășirea pragului electoral.

Acea coaliție a fost constituită ad-hoc, fără agendă prealabilă și fără proceduri coerente de guvernare și negociere intensă. Mai presus de acestea, lipsa de experiență în administrarea unor procese complexe cum

ar fi continuarea integrării în NATO și UE, creșterea economică sănătoasă, reducerea inflației și ridicarea nivelului de trai, a determinat o conduită aleatoare, fără direcție politică economică și socială. **A apărut, astfel, la guvernare o coaliție fără misiune, viziune și mandat public. În concluzie, soluția politică adoptată la sfârșitul anului 2004 pentru guvernarea României a fost produsul liberului arbitru, șantajului și improvizatiei.**

Partidul Social Democrat, care conducea jumătate din localitățile și județele țării și a obținut cel mai mare procent la alegerile parlamentare, a fost exclus din puterea executivă centrală, iar Partidul România Mare, care a contribuit decisiv la alegerea președintelui Băsescu, nu a fost primit în coaliția de guvernare. Partidul Democrat, al cărui președinte devenise Președinte al țării, s-a văzut așezat pe locul al doilea în distribuția locurilor din puterea executivă, fiind obligat să cedeze posturi de prefecti, secretari de stat, miniștri atât pentru UDMR, cât și pentru PUR (PC), ambele aflate în competiție cu fosta Alianță DA până cu o săptămână înainte. Cu excepția unor grupuri politice minore, toate forțele politice ale României au fost nemulțumite de improvizatia din decembrie 2004. Președintele Traian Băsescu a fost primul care a recunoscut public soluțiile „imorale” la care recursese și a cerut, paradoxal, alegeri anticipate pentru a se debarasa de „produsul” pe care-l crease.

1.2. Fără direcție, fără viziune

Singura măsură relevantă pentru cele o mie două sute de zile de guvernare portocalie este adoptarea cotei unice de 16% de impozitare a veniturilor salariale și a profiturilor companiilor. Cota unică a mulțumit electoratul cu venituri mari și societățile comerciale cu cifre de afaceri mult peste medie, dar a determinat reducerea considerabilă a veniturilor bugetare. Prin adoptarea cotei de impozitare a profiturilor, egală cu cota de impozitare a veniturilor, **coaliția de dreapta a pus pe picior de egalitate munca și capitalul**. Pierderile bugetare, generate numai de reducerea impozitului pe profit în primul an de aplicare a cotei unice - 2005, au fost egale cu volumul pensiilor plătite într-un județ mediu timp de un an de zile.

S-a evidențiat, astfel, lipsa unității politice și construcția aleatoare a coaliției astfel formate, care au determinat incoerența actului de administrare a țării. În loc de programe judicioase și eficiente, **guvernanții au oferit doar lupte interne și competiție pentru poziții de conducere**, anunțuri repetate ale demisiei primului-ministru, modificări obscure ale echipei guvernamentale și permanente tensiuni politice între membrii coaliției. **Factorul principal de instabilitate politică** nu a fost reprezentat atât de **membrii coaliției improvizate pentru guvernarea României, cât de președintele Traian Băsescu, care a cerut mereu alegeri anticipate, demisia primului-ministru, schimbarea și anchetarea unor miniștri**.

Tensiunile crescânde între partenerii coaliției improvizate au determinat abandonarea guvernării de către Partidul Conservator (la 1 ianuarie 2007) și eliminarea Partidului Democrat din puterea executivă centrală (în februarie 2007). Ca urmare, guvernarea României a fost

asumată de o coaliție minoritară în Parlament, compusă din Partidul Național Liberal (amputat prin plecarea grupării Stolojan) și UDMR. Această coaliție, cu reprezentare de numai 22 % în Parlament, a reușit să se mențină la putere cu sprijinul tacit al parlamentarilor din PSD, PC, PRM și PD, care au menținut puterea legislativă funcțională, în ciuda fragilității puterii executive. În acest fel, guvernarea României a putut continua, cel puțin pe plan legislativ.

În primăvara anului 2007, nemulțumit de repetatele încălcări ale Constituției, de îndemnurile la nesupunere politică, de intrigile și utilizarea dosarelor fostei Securități în interes politic, **Parlamentul, pe baza unei largi majorități a parlamentarilor din toate partidele, l-a suspendat pe președintele Băsescu** pentru intervalul constituțional de o lună de zile, iar apoi a chemat electoratul la un referendum pentru a decide menținerea sau demiterea președintelui Băsescu. Referendumul a dat câștig de cauză celor care susțineau menținerea în funcție a președintelui, pe fondul unei masive neparticipări la vot. Cu toate acestea, pentru prima dată în istoria contemporană a României, comportamentul nedemn, neconstituțional și manipulator al unui președinte al țării a fost sancționat de puterea legislativă, utilizându-se strict mijloace legale.

În toamna anului 2007 au avut loc două evenimente politice esențiale pentru consolidarea statutului de țară membră a Uniunii Europene. **La inițiativa parlamentarilor PSD, în ciuda opoziției liberale și a președintelui Traian Băsescu, a fost adoptată o lege pentru majorarea substanțială a pensiilor.** Prin efectul acestei legi, pensionarii României

primesc pensii considerabil mărite, ceea ce-i scoate pe majoritatea lor din situația de cea mai prost retribuită categorie din Europa celor 27.

Cel de-al doilea eveniment important din toamna anului 2007 a fost organizarea în România a primelor alegeri pentru Parlamentul European. În ciuda unei prezențe reduse la vot, dar mai ridicată decât în alte state din centrul și estul Europei, Partidul Social Democrat a reușit să obțină 10 din cele 35 de locuri alocate României în Parlamentul European.

Activitatea tot mai dinamică a Partidului Social Democrat s-a evidențiat și în debutul anului 2008, în ciuda turbulenței politice generale. **Cea mai importantă victorie a PSD în această perioadă a fost adoptarea în Parlament a legii care stabilește că mandatele de senator, deputat și președinte de Consiliu Județean se obțin prin vot în colegii uninominale, începând cu alegerile locale și parlamentare din 2008.** Legea este primul pas către introducerea votului uninominal la toate nivelele puterii locale și centrale.

1.3. Amanetarea viitorului

Din punct de vedere politic, cele 1.200 de zile de guvernare ale coaliției de dreapta s-au caracterizat prin următoarele trăsături principale:

- **instabilitate politică**, determinată de neînțelegerile din coaliție și de criticile suburbane ale președintelui Băsescu la adresa unor miniștri; s-a ajuns la o guvernare minoritară, ceea ce reduce mult capacitatea de administrare a României;

- **utilizarea puterii judecătorești ca instrument al luptei politice;** singurul rezultat vizibil al luptei împotriva „marii corupții” este faptul că Traian Băsescu a fost scos nevinovat în dosarul „Flota”;
- **utilizarea arhivelor fostei Securități ca instrumente ale luptei personale a președintelui Băsescu** împotriva adversarilor politici; este absolut „remarcabil” că nici un parlamentar democrat nu a fost acuzat de poliție politică de un CNSAS obedient și, de altfel, dovedit neconstituțional;
- **incapacitatea instituțiilor statului de a răspunde eficient în situații de criză** (criza inundațiilor, criza gripei aviare, seceta anului 2007);
- **blocarea dialogului social;** revenirea valurilor de greve, pe fondul incapacității Guvernului de a purta un dialog consistent cu sindicatele;
- **lipsă de agendă politică reală;** semnificativă în acest sens este decizia din august 2005 a celor patru președinți de partide din coaliție, („prioritatea guvernării în România este schimbarea președinților Camerelor Parlamentului”), ceea ce a condus la blocarea activității legislative timp de mai bine de două luni;
- **neîndeplinirea prevederilor și angajamentelor Guvernului României** conținute în programele convenite cu Fondul Monetar Internațional, Comisia Europeană, Banca Mondială, în special PAL 2;

- **oprirea unor angajamente majore ale României, pe criterii neeconomice,** și transformarea lor în cauze propagandistice ale luptei cu stânga politică;
- **Izolarea României în plan extern,** ca urmare a unei politici externe necorelate între instituțiile Puterii Executive, pe de o parte, și ca urmare a impunerii unui accent nerealist, populist și personal din partea președintelui Băsescu, pe de altă parte.

Din punct de vedere economic și fiscal, cele 1.200 de zile de guvernare de dreapta s-au caracterizat prin:

- **scăderea semnificativă a creșterii economice,** de la 8,4% în anul 2004 la 4,5 % prognozat pentru anul 2008;
- **deteriorarea indicatorilor macroeconomici ai României,** pe fondul și din cauza unei politici fiscale aventuriste, cu bugete consolidate construite superficial (în special bugetul anului 2008);
- **pierderea, numai în 2005, de venituri bugetare** echivalente cu un miliard de euro, prin adoptarea cotei unice de impozitare;
- **majorări de prețuri, taxe, tarife și accize,** în avans față de planurile stabilite cu partenerii europeni, pentru a încerca să se compenseze scăderea veniturilor bugetare;

- **nenumărate modificări ale Codului Fiscal**, concretizate în creșterea numărului de taxe, impozite, redevențe, accize la peste 400;
- **oprirea – încă din primele zile ale mandatului – a unor mari lucrări de infrastructură**, la fel ca în perioada guvernării CDR, ceea ce a determinat pierderea unor importante sporuri de productivitate în mai multe sectoare industriale și accelerarea exodului de forță de muncă;
- **încetinirea inexplicabilă a procesului de privatizare;**
- **întârzieri la plata unor drepturi și obligații legale**, în special la nivelul consiliilor județene, dar și a unor categorii de salariați bugetari (medici, profesori, funcționari publici, magistrați);
- **oprirea procesului de dezinflație** din perioada 2001-2005; inflația anuală a revenit la cifrele anului 2004, cu mult peste promisiunile din programul guvernamental;
- **blocarea acordului cu FMI;**
- **Adoptarea principiului „restitutio în integrum”, cu compensație în bani și acțiuni la Fondul Proprietatea**, nici astăzi listat pe Bursă; sistemul adoptat de retrocedări generează mari nedreptăți urmașilor celor deposezați de regimul comunist.
- **„Prăbușirea” rating-ului pentru băncile românești. În acești ani ne-am confruntat cu o severă scădere de credibilitate a sistemului bancar românesc.**

De la o politică responsabilă și precaută în **domeniul salarizării s-a trecut la o politică imprudentă, fără echivalent în creșterea productivității muncii.** Aparenta prosperitate va fi plătită în anii următori prin creșterea inflației, arierate bancare ale persoanelor fizice și reducerea investițiilor productive. **Avem, în realitate, o guvernare pe datorie! Această datorie va fi plătită de guvernele și generațiile viitoare!**

Modul în care a fost construit bugetul în anii 2006, 2007 și 2008 arată că **politica fiscală din România a luat-o într-o direcție necontrolabilă.** Sunt puse sub semnul întrebării plata obligațiilor României la bugetul UE (contribuție majorată la 8,4 miliarde euro - de la 6,8 miliarde euro, cât fusese negociată de Guvernul Social Democrat) precum și menținerea ritmului de creștere economică.

1.4. „Recorduri” negative ale celor 1200 de zile

Puterea de dreapta – Președintele și coaliția de guvernare – au „reușit”, în aceste 1200 de zile, câteva „recorduri” negative în ceea ce privește funcționarea democrației în România:

- **Permanentizarea stării de conflict între instituțiile statului:** între Guvern și Președinte, între Parlament și Președinte. Curtea Constituțională a devenit, de multe ori, participantă la guvernare, prin faptul că a fost mereu chemată să arbitreze aceste stări de conflict. Deciziile ei, nu odată contradictorii, au demonstrat că documentul fundamental al statului nu „trece” testul coabitării între forțe politice de orientări și conduite lipsite de responsabilitate.

Probabil că în următoarea legislatură, Constituția va trebui revizuită, în sensul eliminării tuturor ambiguităților în ceea ce privește raporturile dintre instituțiile democrației românești;

- **Cele mai lungi interimate în componența Guvernului.**

Conflictul dintre președinte și partidul aflat la guvernare – PNL – a generat și cele mai lungi interimate în exercitarea mandatului de ministru. „Interimatul” a devenit nu o stare excepțională, ci una obișnuită, un răspuns la presiunea permanentă exercitată de la Palatul Cotroceni. Astfel, în ciuda declarațiilor tuturor forțelor politice privind importanța reformelor în justiție, ministerul de resort a înregistrat cel mai lung interimat din istoria post-revoluționară a României, la limita prevederilor constituționale.

- **Pentru prima dată, Parchetul și DNA au fost folosite ca instrument pentru „decimarea politică” a opoziției și a Guvernului.**

Numeroși membri ai formulelor guvernamentale din ultimii trei ani sunt chemați, în diferite cauze, la DNA sau la Parchetul General. Fostul Ministru al Apărării Naționale a fost eliminat politic sub pretexte judiciare, dar nu a mai fost reinstalat după ce i s-a confirmat nevinovăția: un exemplu tipic de manipulare a instrumentelor constituționale de către președintele Traian Băsescu pentru anihilarea adversarilor politici.

- **De altfel, pentru prima dată după Revoluție, România apare ca o țară condusă în principal nu de factorul politic, așa cum ar fi normal într-o democrație, ci de instituții cum sunt: Parchetul, DNA, serviciile de informații.** Dominanta vieții publice sunt „scurgerile de

informații” din partea acestor instituții, amenințările și șantajul cu dosare (reale sau imaginare) și, mai nou, controlul serverelor companiilor de telefonie mobilă de către instituțiile informative.

- **Degradarea fără precedent a climatului democratic prin atacurile directe ale Președintelui României la adresa unor ziariști și instituții de presă;**

- **Inexistența unui dialog între forțele politice în ceea ce privește obiectivele de politică externă.** Statutul României în lume s-a degradat rapid, pentru că nu a știut să fructifice noua sa calitate de membru al NATO și UE.

În concluzie putem spune că:

- **Politicile incompetente ale guvernării amanetează viitorul economic și social al României;**

- **Conflictele instituționale, voluntarismul lui Traian Băsescu, derapajul instituțiilor de anchetă pun în discuție prezentul și viitorul democratic al României, caracterul considerat ireversibil al procesului de democratizare a României;**

- **Incoerența în materie de politică externă amenință poziția actuală și viitorul României ca partener respectat al comunității internaționale;**

Acestor probleme le va da un răspuns logic și convingător Partidul Social Democrat, ca viitoare forță de guvernare.

2. Economia României în anii 2005-2008 sau creșterea decalajelor față de Europa

2.1. „Prin noi înșine”, dar greșit

Puterea de dreapta a prezentat, an după an, statistici liniștitoare, care acredatau teza continuării creșterii economice din perioada 2001-2004. De asemenea, introducerea cotei unice de impozitare a fost prezentată ca un succes care a mărit considerabil resursele bugetare.

În realitate însă, sub aparența funcționării normale a economiei și a abundenței de produse de pe piață, **în ultimele 1.200 de zile s-au acumulat contradicții profunde, datorate în principal lipsei de viziune a guvernanților.**

Ei nu au înțeles că o creștere economică sănătoasă nu se poate baza exclusiv pe consumul populației și pe importuri, că pe baza redresării din perioada anterioară trebuie să pregătească economia pentru un nou ciclu de evoluție, ținând cont și de exigențele integrării reale în UE.

Atâta timp cât nu au existat adaptări și transformări structurale, cât investițiile productive stagnează sau se retrag, cât dezechilibrele economice se adâncesc, cifrele privind creșterea economică sunt extrem de relative.

PSD avertizează că există riscul antrenării României într-un nou ciclu de criză, al unui derapaj major în perioada următoare, accentuat și de turbulențele de pe plan internațional.

Din 2005 ar fi fost nevoie de o nouă strategie în ceea ce privește dezvoltarea economică, iar Partidul Social Democrat era pe deplin pregătit să răspundă acestei provocări.

În locul unei asemenea strategii, puterea executivă instalată prin improvizație și șantaj în decembrie 2004 a întreprins doar acțiuni haotice, realizate fără studii de fundamentare, fără orizont sau direcție. Guvernul a reacționat prompt numai la solicitările grupurilor de interese, așa cum s-a văzut în cazurile Rompetrol, al lobby-ului importatorilor de centrale termice de apartament sau al importatorilor de resurse energetice și al producătorilor și importatorilor de automobile.

În majoritatea lor, măsurile economice luate de Guvernul Tăriceanu nu au legătură nici măcar cu Programul propriu de guvernare. Neconformitatea dintre platforma-program din campania electorală, programul de guvernare și deciziile curente este o dovadă de inconsecvență, dar și de imoralitate politică.

Guvernele Tăriceanu nu au reușit să convingă pe nimeni că politica economică și fiscală promovată are vreun sens.

Rapoartele de Țară, publicate de Comisia Europeană în 2005, 2006 și 2007 menționează că actuala guvernare a accentuat dezechilibrele din economie și a majorat deficitele, în special datorită introducerii cotei unice de impozitare. Totodată, Comisia Europeană arată că: "Mix-ul de politici a devenit mai puțin prudent, în special în ceea ce privește reducerile de impozite și creșterea puternică a salariilor"; iar Raportul de Monitorizare din 16 mai 2006 sublinia că politica fiscală a Guvernului Tăriceanu amenință echilibrele macroeconomice.

Din acest motiv, România a renunțat la derularea acordului cu FMI, ceea ce a mărit suspiciunile economice externe față de coerența actului de

guvernare. Dacă FMI nu mai are nici un alt mijloc de a-și face cunoscută opinia față de improvizațiile Coaliției de dreapta decât conferințele de presă, **Comisia Europeană și-a manifestat neîncrederea prin cel puțin patru documente oficiale:** scrisoarea de avertizare din iulie 2005, raportul CE din octombrie 2005 și Rapoartele de monitorizare din 2006 și 2007.

Ceea ce este într-adevăr riscant în politica fiscală a Guvernului de Dreapta este posibilitatea ca România să nu poată să-și îndeplinească obligațiile financiare de stat membru (1,2 miliarde euro pe an) și nici să-și acopere, din punct de vedere financiar, coparticiparea la programele europene.

Concluziile Rapoartelor Comisiei Europene din anii guvernării Tăriceanu sunt următoarele:

- Riscul unei creșteri economice dezechilibrate;
- Creșterea enormă a deficitelor comerciale;
- Ritmul scăzut al privatizării;
- Probleme în aplicarea legii falimentului;
- Majorarea neproductivă a cheltuielilor publice;
- Derapaj în politica de salarizare din sectorul public;
- Creșterea economică, bazată în proporție alarmantă pe consum, nu pe investiții;
- Cota unică este un motiv de îngrijorare, deoarece conduce la amplificarea dezechilibrelor economice și la riscul apariției unui declin persistent al ponderii veniturilor bugetare în PIB.

Îngrijorările Comisiei Europene, exprimate atît în raportul din octombrie 2005, cît și în Raportul din mai 2006, au un temei obiectiv: PIB/locuitor la paritatea puterii de cumpărare față de media UE-25 se afla la nivelul de 40,4% potrivit estimărilor în 2007, un nivel mai redus decît cel al Cehiei (81,2%), Poloniei (54,7%), Ungariei (64,1%) și doar cu puțin mai ridicat decît cel al Bulgariei (38,3%). Din acest motiv, **ritmul de creștere economică, din ce în ce mai mic, nu permite eliminarea decalajelor față de media europeană.**

PIB pe locuitor la paritatea puterii de cumpărare

(în procente față de UE 27 = 100)

Țări/Ani	2005	2006	2007 (estimări)	2008 (estimări)
Bulgaria	35,4	36,8	38,3	39,3
Cehia	76,7	78,7	81,2	82,0
Polonia	51,3	52,5	54,7	55,7
România	35,5	38,9	40,4	41,4
Ungaria	64,3	65,0	64,1	63,5
Grecia	96,3	97,4	98,6	98,3
Spania	103,1	105,1	104,7	102,6
Portugalia	75,5	74,6	74,1	72,5
Italia	105,3	103,5	101,6	99,1
UE	100	100	100	100

Sursa: EUROSTAT, 2008

Suplimentar, creșterea economică nu este echilibrată și sustenabilă. Consumul gospodăriilor este principalul motor al creșterii economice. **Investițiile și exporturile încep să piardă teren. Nepregătirea**

corespunzătoare a campaniilor a condus la reducerea producției agricole și – implicit - a PIB.

Politica fiscală greșită aplicată din 2005 până astăzi a contribuit la **majorarea deficitului de cont curent la 10,4% din PIB în 2006**, la 14% din PIB în 2007 și peste 15,5% în 2008. Sunt deficite nesustenabile, împovărătoare pentru economie. Ritmul de creștere al importurilor a fost aproape dublu față de ritmul de creștere al exporturilor.

Ca urmare a mix-ului inconsecvent dintre politica monetară și politica fiscală, **procesul de dezinflație a cunoscut inițial o încetinire considerabilă, urmată apoi de inversarea alarmantă trendului**. Rata inflației, calculată pe baza IPC, s-a redus nesemnificativ, respectiv de la 9,3% în 2004 la 8,6% în 2005 și 4,87% în 2006, revenind însă la 6,57% în 2007 și urcând la aproape 8% în 2008. Reacția Băncii Naționale a fost majorarea dobânzii de referință până la 9,25%, cel mai înalt nivel din UE! Aceste evoluții îndepărtează perspectiva ca România să intre în zona euro.

O situație gravă, menționată în analiza Comisiei Europene, dar la care Guvernul României a răspuns arogant și pe lângă subiect, **este evoluția deficitelor bugetare: pentru 2006 (1,9%), 2007 (2,7%) și 2008 (3,2% din PIB, conform Comisiei Europene)**. Aceste deficite nu pot fi finanțate neinflaționist, ceea ce va conduce la derapaje la nivel macroeconomic, scăderea puterii de cumpărare, înăsprirea politicii salariale etc. În plus, **s-a constatat o incapacitate cronică a administrației centrale de a derula programe raționale de cheltuieli bugetare**, ministerele nereușind să efectueze mai mult de 40% din cheltuielile de capital alocate anual de la bugetul de stat. În plus, aproape în fiecare an al guvernării Tăriceanu, în

luna decembrie, s-au cheltuit în pripă și fără eficiență sume enorme, de ordinul miliardelor de euro, care au dezechilibrat economia în primele luni ale anului următor.

Este evident că nici FMI și nici Comisia Europeană nu au încredere în capacitatea actualei guvernări de a elabora și aplica un pachet coerent de politici economice. Promovarea unei politici fiscale prociclice a crescut cererea internă, producând puseuri inflaționiste. Cele două instituții internaționale sunt conștiente că **România nu va fi în stare să mărească ponderea veniturilor încasate la buget în PIB la 40-45%, cât ar fi necesar pentru a-și îndeplini obligațiile de stat membru al Uniunii Europene.**

Ponderea veniturilor la buget în PIB -%-

Țări/Ani	2005	2006	2007	2008 (estimat)
Cehia	41,5	40,7	39,6	40,2
Polonia	40,8	40,0	40,0	39,0
România	30,4	31,2	32,0	32,8
Ungaria	44,5	42,6	43,9	44,7
Grecia	41,8	39,5	39,4	39,9
Spania	39,3	40,4	40,2	40,0

Portugalia	41,8	42,5	42,5	42,8
Italia	44,0	45,6	46,3	46,3
UE 15 / UE 25	45,0	44,9	44,9	44,6

Sursa: baza de date EUROSTAT, băncile centrale, INSSE, 2007

Actuala guvernare pretinde că succesul cotei unice este creșterea încasărilor la buget și menținerea constantă a ponderii veniturilor bugetare în PIB. De fapt, **au crescut încasările din impozite indirecte (TVA, accize, taxe vamale etc) și nu ca urmare a introducerii cotei unice.**

Am atras atenția, de asemenea, asupra situației catastrofale a Fondului Proprietatea. Pierderile pe care gestionarea haotică a acestui fond le generează pentru buget (prin redevențe neîncasate de la întreprinderile de stat) au fost de aproape 1% din PIB în 2006, peste 3% din PIB în 2007, iar în 2008 ne așteptăm la pierderi de peste 4 % din PIB.

Amenințările economice pentru întreprinderile românești în contextul integrării sunt structurale. Lipsa de *know how*, instabilitatea sistemului fiscal, introducerea unor noi taxe după integrarea în UE (ex. taxa de mediu și taxele pe colaboratori), costul ridicat al creditelor, cheltuielile ridicate pentru standardizarea produselor, lipsa fondurilor pentru investiții în resurse umane și accesarea redusă a fondurilor europene reprezintă adevărate “pietre de moară” pentru firmele românești. Multe companii de stat au rămas neprofitabile și au continuat să acumuleze arierate.

România se afla pe poziția a patra în lume și pe primul loc în Uniunea Europeană în funcție de numărul taxelor pe care o companie trebuie să le plătească într-un an, cu 96 de impozite și taxe, nivel de peste doua ori

mai mare decât cel din state precum Polonia și Slovacia, potrivit reputatei companii de consultanță și audit financiar *PricewaterhouseCoopers*. „Numărul taxelor solicitate în România este mai mare decât în orice alt stat din Uniunea Europeană, diferența fiind foarte mare. Locul doi în Uniunea Europeană în funcție de acest criteriu este ocupat de Polonia, care percepe anual un număr de circa 40 de taxe, mai puțin de jumătate din nivelul din România”, se afirmă în studiul **Băncii Mondiale** - *“Paying Taxes 2008”*.

Procedurile de faliment sunt nefuncționale, existența în continuare a companiilor neviabile afectând grav mediul de afaceri.

Buna guvernare lasă de dorit. Cheltuielile de investiții publice au scăzut. Nu s-a stabilit un plan coerent pe termen mediu privind cheltuielile alocate către capitalul uman, infrastructură și capacitate administrativă. În România există nu mai puțin de 428 impozite și taxe pentru firme și cetățeni. Din anul 2004 până în prezent, codul fiscal s-a modificat de 17 ori prin Ordonanțe de Guvern.

3. Consecințele directe ale politicii fiscale aventuriste

3.1. Managementul defectuos al cheltuielilor bugetare

În fiecare an bugetar s-au realizat în primele 11 luni cheltuieli mult inferioare celor din perioada corespunzătoare a anului precedent, afectând unele domenii importante pentru dezvoltarea economică,

concomitent cu realizarea unui excedent de peste 1% din PIB. Acest excedent a fost răsturnat în deficit în fiecare lună decembrie, când mari sume bugetare au fost pur și simplu „aruncate” la autoritățile locale și centrale. Ca urmare, în lipsa licitațiilor și a procedurilor legale, s-au creat mari posibilități de alocare discreționară a fondurilor bugetare.

Dezechilibrele au fost determinate de lăsarea unor sume mai mari de bani, față de cele estimate inițial, la un segment al populației cu venituri mari, prin introducerea de către actualul Guvern a cotei unice de impozitare de 16% a veniturilor salariale. Sumele suplimentare au alimentat inflația și consumul de bunuri provenite din importuri, înrăutățind balanța comercială și deficitul de cont curent.

Nivelul de trai al populației s-a degradat prin faptul că actualul Guvern, încercând să compenseze o parte din pierderea de venituri bugetare, datorită introducerii cotei unice, a majorat cotele la accize, în avans cu trei luni și cu un procent mai mare cu 13,5% față de înțelegerile fostului Guvern cu Uniunea Europeană și cu FMI. Aceste creșteri s-au reflectat în creșterile de preț la combustibili și la alte produse purtătoare de accize, cu efect în lanț asupra creșterii prețurilor și tarifelor la alte produse și servicii. Creșterile de prețuri la produsele administrate nu au adus, însă, venituri mai mari la buget, întrucât nu au fost însoțite de măsuri care să evite creșterea evaziunii fiscale. S-a ajuns la situația ca, la numai două luni de la adoptarea Legii Bugetului în Parlament, Guvernul să propună o rectificare negativă de mari proporții !

Reducerea de venituri bugetare nu a permis actualului Guvern indexarea pensiilor, a alocațiilor de stat pentru copii, a ajutoarelor sociale

și a altor drepturi acordate de la buget în raport cu evoluția prețurilor și tarifelor și, respectiv, cu evoluția coșului minim de consum afectat suplimentar de creșterea tarifelor la gaze, combustibili, etc. **Astfel, s-a generat reducerea în termeni reali a veniturilor unor grupuri mari ale populației** (peste 50% din populația țării beneficiază de venituri de la buget sub formă de: pensii, alocații de stat pentru copii, ajutoare de șomaj, ajutoare sociale și alte ajutoare și indemnizații, la care se adaugă circa 5% din populație care sunt salariați la instituții publice și primesc venituri sub formă de salarii de la buget).

Agenții economici au fost afectați de politica fiscală a actualului Guvern, atât în mod direct, cât și prin efectele colaterale care conduc la diminuarea veniturilor sau la creșterea cheltuielilor acestora. Astfel, la introducerea cotei unice de impozitare, pentru a compensa o parte din diminuarea veniturilor bugetare, s-a anulat reducerea cu 2 puncte procentuale a contribuțiilor la asigurările sociale de stat, suportate de angajatori, care urma să se aplice de la 1 ianuarie 2005, potrivit bugetului aprobat de Guvernul Social Democrat. Prin această măsură au crescut cheltuielile angajatorilor cu circa 10.000 miliarde ROL. Această cheltuială suplimentară nu este compensată de reducerea cotei la impozitul pe profit de la 19 %, cât se aprobase prin Codul Fiscal anterior pentru anul 2005, la 16%(cota unică), decât la agenții economici la care ponderea cheltuielilor cu salariile în total costuri este mai redusă, iar rata profitabilității este ridicată. **Creșterea impozitului pe dividende, de la 5% la 16% (iarăși cota unică!), precum și dublarea impozitului pe microintreprinderi – de la 1,5% pe cifra de afaceri, la 3% - a fost o măsură de descurajare a**

spiritului de inițiativă și de stimulare a evaziunii fiscale. În acest fel, dinamica pozitivă de consolidare a clasei mijlocii în România a fost sacrificată de dragul principiului neutralității fiscale.

O problemă deosebită, atât pentru agenții economici, cât și pentru organismele financiare internaționale partenere este că Parlamentul a aprobat bugetul pentru fiecare an al guvernării Tăriceanu, fără ca Guvernul să definitiveze și să aprobe strategia fiscală. Deși prin Codul Fiscal se prevede, în mod expres, obligația de a se aproba modificările fiscale cu cel puțin 6 luni înaintea aplicării acestora, în prezent se mai poartă încă discuții asupra majorării unor impozite și taxe precum și asupra altor modificări în domeniul fiscal.

3.2. Politici economice care reduc resursele și măresc datoria externă

Deși în ultimii trei ani a continuat sporirea produsului intern brut în ritmuri relativ ridicate, creșterea economică din perioada 2005-2007 a fost mult mai costisitoare pentru țară și inechitabil repartizată, comparativ cu cea obținută în perioada 2001-2004.

În perioada 2001-2004, PIB a crescut în medie cu 6,2% pe an, iar în perioada 2005-2007 cu 6 % anual. Însă, **în timp ce în perioada guvernării social-democrate, creșterea cu un punct procentual a PIB se realiza cu o mărire de 0,1 punct procentual a deficitului extern, guvernarea de dreapta realiza aceeași creștere economică prin adâncirea deficitului extern de trei ori mai mult.** Este încă o probă că substanța creșterii

economice a fost consumul gospodăriilor, în special cu produse și servicii din import.

La finele anului 2007, deficitul de cont curent a ajuns la 14% din PIB, respectiv 17,6 miliarde euro față de 8,4% din PIB în anul 2004, adică 5,3 miliarde euro. **În numai în trei ani sub guvernarea de dreapta deficitul extern al României a crescut de 3,3 ori**, îndeosebi datorită relaxării politicii fiscale prin introducerea cotei unice.

Deficitul extern a fost finanțat în anul 2007 în proporție de numai 43% din surse externe sănătoase, respectiv investiții străine directe, față de 79% în anul 2004. Diferența de finanțare a deficitului extern provine din contractarea de datorii către străinătate, ceea ce, pe termen mediu, nu constituie o abordare economică sustenabilă și responsabilă.

Datoria externă a României pe termen mediu și lung a crescut și în primele două luni din 2008.

La sfârșitul lui 2007, datoria externă pe termen mediu și lung era de 37,075 miliarde euro, potrivit datelor revizuite ale Băncii Naționale a României (BNR).

Datoria externă negarantată public se apropie de 24 miliarde euro.

3.3. Creștere economică nesustenabilă

Dacă în privința creșterii economice în sine, contribuția principală a venit investițiilor străine și consumului, nu același lucru se poate spune despre conținutul creșterii economice și implicit al contribuției la dezvoltare. Prin conținutul și structura lor, investițiile străine au indus o creștere economică bazată masiv pe import. Concluzia se desprinde din

impactul investițiilor străine asupra balanței de plăți. Astfel, **deficitul contului curent al balanței de plăți a României a crescut continuu**, în februarie 2008 fiind mai mare cu 16,8% față de perioada corespunzătoare a anului anterior, depășind 1,1 miliarde euro. Această creștere economică, bazată disproporționat pe import, pe lângă faptul că este nesănătoasă și nesustenabilă, crează vulnerabilități extreme în plățile externe.

Caracterul dăunător al cotei unice se concretizează **în creșterea accelerată a deficitului bugetar de la un an la altul**, la finele anului 2007, atingându-se 2,7% din PIB, față de numai 1,5% în anul 2004(an electoral), în condițiile în care finanțarea actuală a deficitului bugetar devine tot mai scumpă, ca efect al contextului internațional nefavorabil.

Eșecul politicii economico-fiscale a guvernării de dreapta este confirmat și de **creșterea alarmantă a deficitului bugetar**, criticată recent de Comisia Europeană și previzionată încă din anul 2005 de Fondul Monetar Internațional, care a întrerupt aplicarea în continuare a acordului încheiat cu guvernul PSD în 2004. **Întreruperea acordului cu FMI, în 2005, nu s-a realizat pe baza unui management mai performant al politicii economice, monetare și fiscale, ci pe aroganța unui guvern care știa că este membru NATO și urma să devină membru al Uniunii Europene.**

3.4. Efectul cotei unice: cursa pentru creșterea salariilor

Aplicarea cotei unice a generat, începând cu anul 2005, o cursă privind creșterile salariale atât în sectorul public, cât și în cel privat. Una

din cauze a fost că marea masă a angajaților a încercat să-și acopere pierderile nete suferite prin aplicarea cotei unice în comparație cu explozia prețurilor administrate sau libere. Cea de-a doua cauză a fost faptul că eliminarea vizelor Schengen și aderarea efectivă la 1 ianuarie 2007 au deschis porțile migrației forței de muncă spre celelalte țări al UE. Ca urmare, **s-a creat un decalaj între cererea de forță de muncă și oferta acesteia**, ceea ce a împins salariile din sectorul privat la cote mai ridicate. Sectorul public a urmat aceeași tendință, alimentând inflația. Mai mult decât atât: încercând să-și „cumpere” loialitatea unor categorii largi de salariați bugetari, guvernele de dreapta au mărit accelerat salariile și beneficiile monetare în sectorul de stat, creând o presiune salarială asupra sectorului privat. Ca urmare, s-a înregistrat **scăderea competitivității întreprinderilor românești** în ansamblul țărilor dezvoltate.

Raportul Competitivității Globale 2007-2008, dat publicității de Forumul Economic Mondial, plasează în continuare SUA pe primul loc, urmată de Elveția (în urcare de pe locul 4 anul trecut) și Danemarca. În top 10 se mai găsesc alte 5 țări europene (Suedia, Germania, Finlanda, Marea Britanie, Olanda) și 2 țări asiatice (Japonia și Singapore).

România se află pe locul 74 din 131 de țări, în scădere un loc față de poziția 73 din raportul anterior. Din punctul de vedere al scorului general obținut, 4.0 puncte pe o scală de la 1 la 7, România a obținut doi ani la rând același scor. Dintre țările UE, **România se află pe locul 26 din 27, devansând doar Bulgaria.**

Demagogia forțelor politice de dreapta din România s-a manifestat și cu ocazia inițiativei PSD de majorare a pensiilor. Cu acel prilej, PD și PNL afirmău că nu sunt resurse bugetare pentru o asemenea măsură menită să acopere o parte din pierderile pensionarilor, care au cules numai efectele negative ale cotei unice. Chiar și acum, după majorarea pensiilor la

presiunea politică a PSD, se mai găsesc politicieni de dreapta care contestă fundamentul economic și social al măsurii respective, dovedind iresponsabilitate politică și cinism.

3.5. Deteriorarea serviciilor publice

În afară de afectarea puterii de cumpărare a populației, reforma fiscală de dreapta a condus și la **degradarea calității serviciilor publice**, îndeosebi a celor din domeniul **ocrotirii sănătății, învățământului, asistenței sociale**, concomitent cu **blocarea unor proiecte de infrastructură economică**, strict necesare modernizării acestora (autostrăzi, șosele, domeniul feroviar, portuar) în vederea creșterii atractivității României pentru investițiile autohtone și străine- adevăratul motor al unei creșteri economice durabile.

3.6. Reducerea ritmului de creștere a productivității muncii

În anii 2003 și 2004, creșterile de productivitate a muncii pe economie au fost în jur de 30% pentru ca, în ultimii trei ani, valorile indicatorului să se situeze la 18,7% în 2005, 18,9% în 2006 și 17,8% în 2007. Reducerea ritmului de creștere a productivității muncii este determinată de scăderea investițiilor publice și chiar a celor private pentru scopuri productive. Altfel spus, **suplimentul de venituri permis de cota unică nu a finanțat prioritar**

crearea de noi locuri de muncă, ci doar creșterea considerabilă a importurilor de bunuri de consum.

Aceeași evoluție este valabilă și în ceea ce privește salariul mediu brut care a înregistrat cele mai mari creșteri în 2003 și 2004, de 24,8% și respectiv 23,3%, față de 18,3% în 2005, 18,4% în anul 2006 și 22,6% în anul 2007.

Din analiza datelor pentru perioada 2003-2007, se pot desprinde două concluzii:

- Atât creșterile de productivitate a muncii pe economie, cât și cele pentru salariul mediu brut din perioada 2005-2007 au constituit **efectul de propagare a creșterii economice sănătoase realizate în anii 2003 și 2004;**
- Tendința de atenuare a ritmurilor de creștere în perioada 2005-2007 arată că **a început un proces de erodare a efectelor creșterii economice din guvernarea social-democrată,** iar diminuarea volumului de investiții autohtone și străine (care ar fi condus la crearea de noi locuri de muncă în domenii productive, simultan cu modernizarea tehnologică) va influența și mai puternic, în sens negativ, economia reală și condițiile de viață.

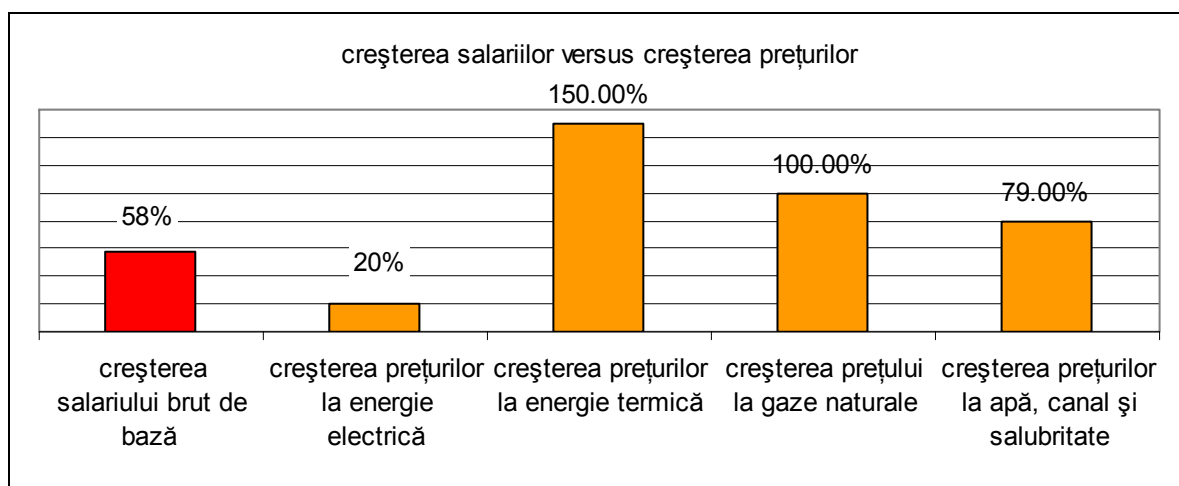
3.7. Majorarea tarifelor la utilități

În anul 2005 a avut loc o **majorare galopantă a tarifelor la utilități,** cu mult **peste țintele asumate de România în acordurile cu organismele**

financiare internaționale. În anii 2006, 2007 și 2008 creșterile la prețurile administrate au continuat. Alte majorări sunt anunțate pentru anul 2009.

Sumele rezultate în urma diminuării subvenției cu 33% pentru energie termică nu au fost valorificate pentru modernizarea centralelor termice și a rețelelor de termoficare. Prin ordonanțe de urgență, sunt dirijate sume importante pentru producătorii de centrale termice de apartamente, apropiați grupurilor de interese ale guvernanților, dându-se o lovitură de grație termocentralelor aflate și așa în dificultate.

Creșterea salariilor versus creșterea prețurilor 2004-2007

Creșterea prețurilor la combustibili face ca România să se situeze cu prețurile la benzină și motorină la nivelul celor din Austria, Grecia, Spania și mai mari decât în Bulgaria sau Estonia.

În cazul RADET București nu s-a realizat nici o strategie privind restructurarea celei mai mari regii din România. Pierderile RADET sunt de circa 40% din venituri, iar în locul procesului de restructurare primăria a declanșat doar procesul de montare de repartitoare, respectiv de robinete termostatici. **Nu s-a realizat nici până în prezent contorizarea promisă a fi încheiată în septembrie 2004 de către fostul primar general, Traian Băsescu.**

Ca urmare a neîncheierii contractului de furnizare gaze naturale, S.C. ELCEN București va fi obligată să producă energie termică pentru București exclusiv prin consum de păcură, cu toate consecințele grave legate de creșterea valorii facturilor și de poluare a mediului.

În multe localități (Buftea, Câmpulung Moldovenesc, Onești, Câmpia Turzii, Turda, Târgu Neamț, Bicăz, Roman) este sistată alimentarea cu căldură, iar acum asistăm la o nouă majorare a prețului gazelor naturale. Situația se va agrava în continuare, întrucât subvenția pentru producători nu a putut fi asigurată nici de la bugetul de stat și cu atât mai puțin de la bugetul local.

3.8. Reapriinderea inflației

Anul 2007 a marcat întreruperea procesului dezinflaționist, respectiv reducerea inflației începută încă din anul 2000. Astfel, în 2007, rata inflației a fost de 6,57% (decembrie raportat la decembrie an anterior), adică cu 1,7 puncte procentuale mai mare decât în anul 2006.

Unul dintre factorii determinanți ai acestei situații îl constituie relaxarea politicii fiscale în anii 2006 și 2007, tocmai ca efect al eșecului cotei unice de a aduce venituri suplimentare la buget prin creșterea bazei de impozitare, așa cum clamau în toamna anului 2004, susținătorii de dreapta ai acestei măsuri fiscale.

4. Piața muncii și asistența socială

4.1. Piața muncii

Elementele principale care au caracterizat evoluția pieței muncii în această perioadă sunt următoarele :

a) Dialog social aproape inexistent, vizibil doar în momentele de criză. Incapacitatea managerială și ezităările Executivului au dus nu numai la apariția unor conflicte majore (mitingurile referitoare la Codul muncii, protestele asistenților medicali, greva ceferiștilor și din industria de

automobile), dar și la o situație confuză în privința cuantumului salariului minim pe economie. De asemenea, lipsa de capacitate a guvernului de a negocia cu sindicatele profesorilor a generat cea mai gravă criză din domeniul învățământului.

b) Diminuarea, până la renunțare, a măsurilor active pe piața muncii și adoptarea unei politici pasive de protecție socială a șomerilor, similară celei utilizate de guvernele CDR între 1997-2000. De când s-a instalat, actuala putere a scăzut puternic fondurile alocate măsurilor active de stimulare financiară a angajatorilor pentru încadrarea în muncă a categoriilor de șomeri cu un acces mai greu pe piața muncii, cum sunt șomerii de lungă durată, tinerii absolvenți, persoanele de peste 45 de ani, întreținătorii unici de familie, persoanele din mediul rural sau cele cu dizabilități.

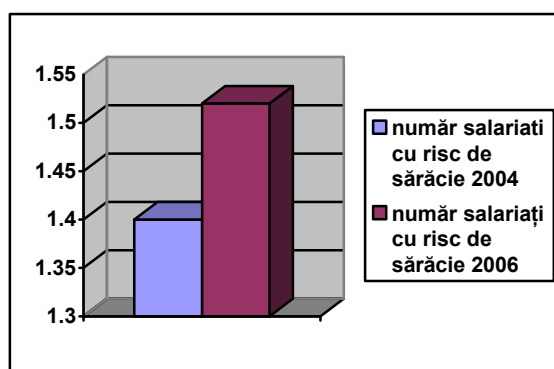
De asemenea, a scăzut în mod îngrijorător numărul de șomeri cuprinși în cursuri de formare profesională, în special prin calificări, recalificări și specializări în meserii cerute pe piața muncii, ca element esențial de adaptare a forței de muncă disponibile. Fondurile destinate unor asemenea cursuri au scăzut și ele. Ponderea șomerilor cuprinși în cursuri de formare profesională a este astăzi sub 2,5%, față de 4-5% în anii anteriori.

Reducerea cheltuielilor cu finanțarea măsurilor active și a formării profesionale vor conduce în perioada următoare **la creșterea șomajului cronic de lungă durată** și la dezvoltarea efectelor sociale grave ce decurg din aceasta.

c) Apariția unor efecte puternic negative mai ales asupra salariaților datorită politicii veniturilor, ca urmare a aplicării cotei unice de impozitare de 16%.

Principala promisiune de ordin economic a fostei Alianțe DA, prezentată ca un adevărat izvor universal de bunăstare pentru români, s-a dovedit a fi fără acoperire. Au beneficiat doar cei cu un salariu de peste 15 milioane ROL, adică 3,8% din salariații cu normă întreagă de la sfârșitul anului 2004. Ceilalți au pierdut prin modificarea impozitării, datorită accelerării procesului de mărire a accizelor pentru un număr de bunuri și servicii și unei rate a inflației mai mari decât cea așteptată.

Cel mai pervers efect, trecut sub tăcere de guvernanți, îl reprezintă creșterea numărului angajaților cu salarii mai mici decât pragul de risc de sărăcie. Conform metodologiei UE, aceștia erau de exemplu în octombrie 2006 cu 117.000 mai mulți (de la 1.405.780 la 1.522.779, reprezentând 38% din totalul salariaților) decât la sfârșitul anului 2004! **Cele mai afectate categorii de salariați sunt cei din agricultură, învățământ și industrie** (printre care 48% din numărul total al muncitorilor).

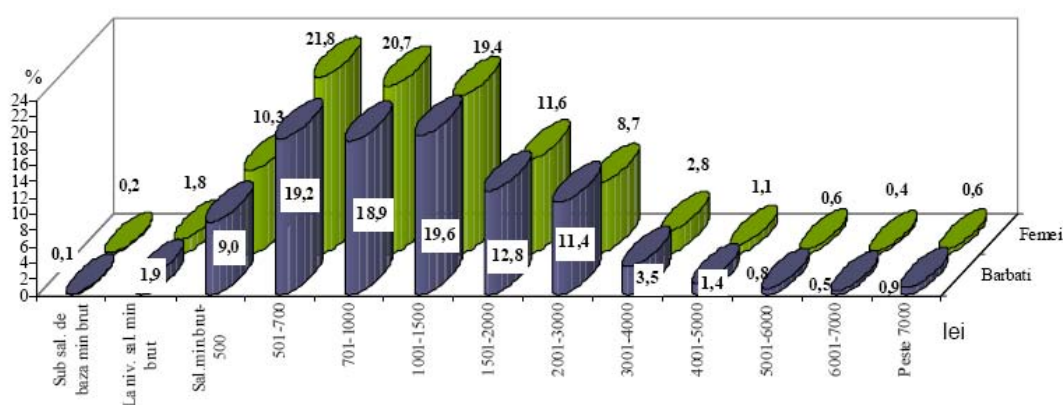
Număr salariați cu risc de sărăcie în oct. 2006 comparativ cu oct. 2004 - milioane persoane

Creșterea substanțială a impozitului pe dobânzile bancare îi afectează sever pe micii deponenți și mai ales pe vârstnicii care preferă această formă de economisire. Iar cea mai nocivă măsură guvernamentală a fost adoptată de guvern în 2005: creșterea de câteva zeci de ori a impozitului pe terenul agricol.

4.2. Salarii versus prețuri: 2004-2007

România se află în cercul vicios al salariilor mici. În România, la sfârșitul lunii octombrie 2007 existau 4.092.000 salariați cu normă întreagă. Există o polarizare puternică a salariilor în România: **3.437.280 persoane (84%) dintre angajații cu normă întreagă aveau, la sfârșitul anului 2007, salarii brute de bază mai mici de 2000 RON, în timp ce doar 654.000 persoane (16%) au salarii de peste 2000 RON.**

Fig. 1. Distribuția salariaților pe sexe și grupe de salarii (după salariile realizate), în luna octombrie 2007

Cu 114 euro pe lună, suntem pe penultimul loc în UE în ceea ce privește salariul minim (în euro) și pe ultimul loc în ceea ce privește puterea de cumpărare a salariului minim. Avem un salariu minim de 2 ori mai mic decât în Slovacia (217 euro), Polonia (246 euro), Ungaria (258 euro) și de 11 ori mai mic decât în Belgia (1260 euro) sau Franța (1254 euro).

Potrivit studiului *Fundației Europene pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Muncă și de Viață*, realizat în rândul a peste 30.000 de angajați europeni, **cel mai ridicat nivel de nemulțumire față de condițiile de muncă oferite de angajatori se înregistrează la români.**

Numai 10% dintre românii intervievați au răspuns că sunt „foarte mulțumiți” de locul de muncă, în timp ce aproape 40% se declară mulțumiți. Peste 90% dintre angajații danezi, norvegieni, britanici și cehi se declară mulțumiți de condițiile în care activează, în timp ce românii și turcii ocupă ultimele locuri în clasament, cu procentaje sub 60%.

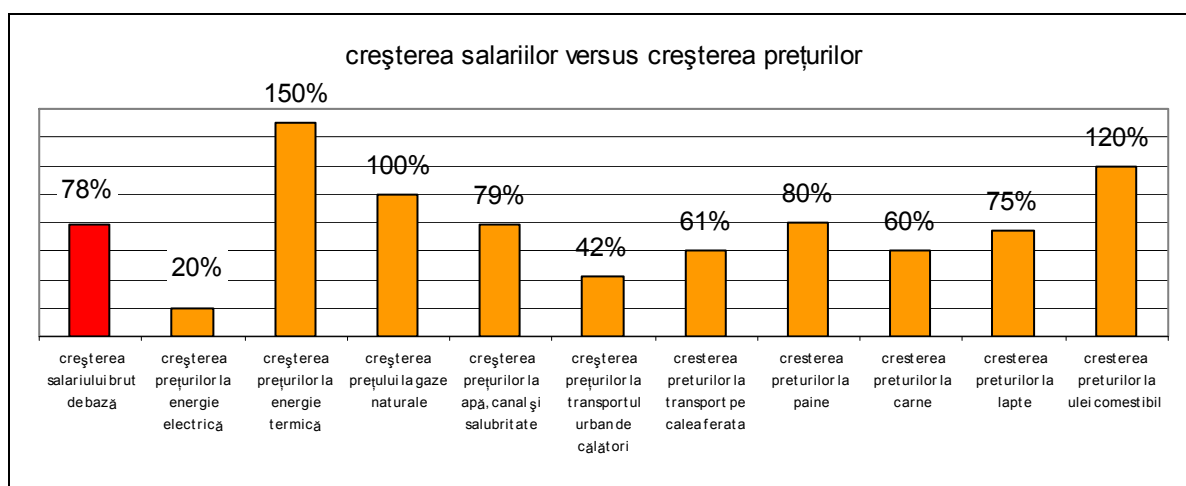
În birourile din România și Turcia se înregistrează și cel mai redus procent al angajaților de înaltă calificare (sub 20%), în condițiile în care media europeană se apropie de 40%. În ceea ce privește accesul la cursuri de perfecționare, ponderea acestora a rămas cam la același nivel cu cea înregistrată în urmă cu zece ani. Cu toate acestea, studiul a relevat diferențe importante între state: în țările nord-europene, peste 50% dintre salariați au beneficiat de cursuri de calificare.

Cele mai scăzute procentaje în preocuparea pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională se înregistrează în statele sud și est-europene, precum: Spania, Grecia, Ungaria, Portugalia și România, cu numai 20% din

populația activă integrată în cursuri de specializare, în timp ce în Bulgaria și Turcia procentul este sub 10%.

Și intensitatea muncii a făcut obiectul studiului Fundației Europene. Media europeană calculată comparând timpul de lucru cu volumul de muncă și sarcinile efectuate sub presiunea unor termene limită stricte, se situează în jurul valorii de 43%. În România, indicele se apropie de 50%, exprimând o foarte sensibilă scădere a intensității față de anul 2000. În Bulgaria, Letonia, Lituania și Polonia se muncește mai puțin intens, respectiv sub 35%.

În perioada ianuarie 2005 - octombrie 2007, salariul mediu brut de bază a crescut cu 78% (de la 632 RON în octombrie 2004 la 1126 RON în octombrie 2007). În perioada ianuarie 2005 - octombrie 2007, prețurile la energie electrică au crescut cu 20%, la energie termică cu 150%, la gaze naturale cu 100%, la apă, canal și salubritate cu 79%, la gaze naturale cu 100%, la apă, canal și salubritate cu 79%, la transportul urban de călători cu 42%, la transport pe calea ferată cu 61%, la pâine cu 80%, la carne cu 60%, la lapte cu 75% și la ulei comestibil cu 120%.

Viteza de convergență a prețurilor din România față de media prețurilor din UE27 (57% în 2006) este mult mai rapidă decât viteza de convergență a câștigurilor (din muncă) față de media UE25 (12%).

4.3. Deficitul de forță de muncă

În ultimii trei ani, pe piața muncii din România s-a instalat o gravă criză de forță de muncă, punând în pericol dezvoltarea economiei.

Guvernele Tăriceanu nu au luat nici o măsură care să conducă la asigurarea unui echilibru dintre cererea și oferta pe piața muncii.

Formarea profesională a persoanelor adulte a fost neglijată în ultimii trei ani, iar ponderea salariaților și șomerilor cuprinși în cursuri de formare profesională este nesemnificativă la nivel național.

Fondurile europene pentru „dezvoltarea resurselor umane”, destinate României după 1 ianuarie 2007, nu au fost accesate datorită incapacității Guvernului de a organiza și a face operabile instituțiile necesare derulării acestora. Peste 80 milioane de euro sunt alocați României cu această destinație, dar până în prezent nu s-a consumat nici un euro!

4.4. Extinderea muncii „la negru”

Controlul legalității în muncă și a securității muncii în România, efectuat de Ministerul Muncii și instituțiile de specialitate aflate în

coordonare, **nu a reușit să limiteze fenomenul muncii „la negru”** . Ultimele evaluări în domeniu arată o extindere a muncii fără forme legale, cu toate efectele negative asupra salariaților care lucrează „la negru”, diminuându-se veniturile bugetare de asigurări sociale de pensii, sănătate, șomaj, de accidente de muncă și îmbolnăviri profesionale și de incapacitate în muncă.

Condițiile de muncă și securitatea muncii s-au deteriorat în ultimii trei ani datorită investițiilor scăzute cu această destinație și datorită incapacității administrative și ineficienței controlului de specialitate. În consecință, au crescut numărul și gravitatea accidentelor de muncă .

4.5. Pensile și protecția socială

Politica guvernamentală în domeniul pensiilor dă măsura cea mai exactă a distanței care separă angajamentele electorale de intențiile concrete ale Guvernului.

În 2005 și 2006 s-a văzut limpede că nu toți pensionarii au câștigat în urma recalculării. Doar aproximativ 45% din pensionari au primit pensii mărite, cei mai mulți cu sume nesemnificative. În perioada 2005-2006, cheltuielile medii totale în cadrul gospodăriilor de pensionari au crescut cu un procent mai mult decât veniturile medii totale .

Guvernul a procedat la o modificare a legislației care rezervă României un loc dezonorant printre statele europene în ceea ce privește relația contractuală a statului cu mai vârstnicii săi cetățeni. Astfel guvernul a "înghețat" pensiile intrate în plată înainte de 1 aprilie 2001 și

care s-au dovedit a fi mai mari decât au indicat calculele efectuate conform Legii 19/2000, legea pensiilor. Apoi a găsit o cale să aplice oarecum retroactiv această lege împotriva intereselor a aproape 2 milioane de pensionari. În acest fel, jumătate de milion de pensionari au „beneficiat” de majorări ale punctului de pensie care nu acoperă integral rata prognozată a inflației în anii 2006-2007-2008, alți peste 1,34 milioane de pensionari fiind „pedepsiți” prin erodarea completă a veniturilor lor în raport cu inflația. Merită de amintit faptul că nici un guvern european nu a îndrăznit așa ceva în ultimii 60 de ani!

S-a produs cea mai mare diferență dintre valoarea punctului de pensie (implicit valoarea pensiilor) și salariul mediu brut din anul 2001 și până în prezent. Valoarea punctului de pensie a atins valoarea minimă prevăzută de lege, respectiv 30% din salariu mediu brut în 2007. Astfel, de recalculare au beneficiat, cu sume de peste 1 milion lei numai 25% dintre pensionari. În anul 2005, la o inflație de 8,6%, s-a acordat o indexare de 3%. 1.500.000 de pensionari, ale căror pensii au ieșit mai mici în urma recalculării decât ce primeau, nu au beneficiat în anul 2006 de indexare.

Legea nr.578/2004, care reglementează acordarea unui ajutor financiar lunar soțului supraviețuitor este suspendată.

De menționat că bugetul de asigurări de stat reprezintă 5,5% din PIB, în vreme ce în toate țările din Uniunea Europeană acesta este între 7-10% .

- Recalcularea pensiilor efectuată de actualul guvern datorită scăderii punctului de pensie de la 38% în 2004 la 30% față de salariul mediu brut pe economie, a condus la situația în

care doar 30% dintre pensionari au primit bani în plus, în timp ce 70% dintre pensionari nu au primit nici un leu.

- Numărul biletelor de tratament pentru pensionari scăzut în trei ani de guvernare de dreapta cu peste 50%, reducând posibilitatea ca pensionarii să poată beneficia de aceste drepturi.

- Medicamentele compensate pentru pensionari s-au redus, ca număr și sume alocate cu această destinație.

- Locuințele sociale pentru pensionarii evacuați din casele retrocedate nu sunt soluționate.

- Calculul pensiei pentru pensionarii care au lucrat în grupele de munca I și II nemulțumește pe pensionari prin inechitatea formulei de calcul. Proiectul de Lege inițiat de PSD se află la Senat în dezbateri parlamentare. Guvernul se opune soluționării acestei probleme. Reamintim majorarea pensiilor prin Legea nr.250/2007 de modificare a Legii nr.19/2000, s-a realizat la inițiativa PSD.

4.6. Politicile familiale

Atacul concentrat al Guvernului împotriva programelor de protecție socială relevă lipsa totală de sprijin a partidelor guvernamentale pentru cei care au nevoie de măsuri de protecție socială. Pentru acest Guvern, programele sociale reprezintă o risipă de resurse, nu o investiție în șansele de viitor ale mai multor milioane de concetățeni. Guvernul își neagă astfel propriile responsabilități în a asigura șanse egale românilor.

Ministrul sănătății, Eugen Nicolăescu, a anunțat ferm că din 2005 s-a redus la jumătate bugetul programului *"Lapte praf gratuit pentru nou-născuți"*, iar din 2007 programul a fost desființat.

Considerând că familiile mai modeste, mai ales cele tinere, au primit prea mult sprijin din partea statului pentru a-și achiziționa sau cumpăra o locuință, **Guvernul a redus la jumătate subvenția anuală acordată celor care economisesc cu scopul obținerii unei locuințe.** Un program care debutase promițător (în iunie 2005 se înregistraseră peste 40.000 de contracte de economisire-creditare în sistem colectiv, iar în 2006 s-a anunțat încheierea a peste 80.000 de contracte de economisire-creditare, la indicatori net superiori celor prognozați chiar de băncile creditoare) a fost cu „succes” sabotat de **un guvern mult prea insensibil la problemele sociale ale majorității românilor.** Pentru o țară care raportează un deficit de locuințe ce depășește 1 milion de unități locative, susținerea corectă și hotărâtă a acestui program social ar fi determinat, probabil, ca până în acest moment să fie încheiate peste 200.000 de contracte de economisire-creditare, respectiv crearea premiselor ca 20% din problema crizei sociale a locuințelor să fie rezolvată.

Prin modificarea Legii venitului minim garantat (Legea 416/2001) cele mai sărace familii, (cele fără locuință și fără domiciliu) vor fi practic excluse de la primirea ajutorului social. Condiția de a-și stabili un domiciliu în 60 de zile este de un cinism extraordinar! În ciuda angajamentelor electorale ale fostei Alianței DA de a ajuta categoriile beneficiare să depășească nivelul de sărăcie și de a simplifica procedurile de selecție, proiectul guvernamental introduce liste de bunuri interzise săracilor care beneficiază de ajutor social și se introduc noi proceduri de control și evaluare.

Prin modificările aduse, nu se garantează la plată ajutoarele sociale, deoarece se dispune suportarea acestora din bugetele locale. Experiența a demonstrat că în comunitățile locale cele mai sărace, cu capacitate financiară minimă, există cei mai mulți săraci. Dacă finanțarea ajutoarelor sociale reglementate la nivel național nu se face de la bugetul de stat, nu vor putea fi plătite întocmai și la timp aceste ajutoare. De altfel, sumele transferate de la bugetul de stat către bugetele locale prin Legea bugetului de stat pentru anii 2006, 2007 și 2008, nu sunt precis defalcate pe categorii de cheltuieli, ceea ce permite autorităților locale să ia decizii arbitrare în ceea ce-i privește pe beneficiarii de ajutor social.

Se repetă astfel o experiență deja cunoscută, din perioada 1997-2000, când rata sărăciei a crescut exploziv, sub presiunea unor politici haotice și antisociale, de la 20% la 35%.

4.7. Protecția copilului

Începând cu anul 2007, primii trei născuți din orice familie primesc – în primii doi ani de viață – o alocație de 200 RON. Această aberație politică și legislativă are o singură cauză: obsesia Guvernului de "a face economii" în politica socială. Simplul transfer al dreptului asiguraților social de a primi o indemnizație pentru creșterea copilului la politica familială generală - de altfel, o acțiune corectă din punct de vedere conceptual! – ar fi solicitat mult mai mari resurse financiare pentru a asigura o politică nediscriminatorie în raport cu părinții.

Acesta ar fi fost asigurată prin continuarea sistemului reformat și consolidat în perioada 2001-2004, apreciat pe plan internațional și în care s-au investit resurse umane și financiare considerabile, cheltuielile nominale efectuate în scopul protecției copiilor aflați în dificultate fiind de 8 ori în anul 2004 față de anul 2000. Prin actuala "șmecherie legislativă" s-a asigurat o aparentă rezolvare a problemei, dar s-au introdus grave discriminări în ceea ce privește copiii: doar în primii doi ani de viață aceștia primesc o alocație de 200 RON, urmând ca până la majorat să "retrogradeze" în categoria alocațiilor mici. De asemenea, prin acordarea indemnizațiilor doar pentru primii trei copii se creează o gravă discriminare a celorlalți, prezumați de guvern a fi mai puțin importanți pentru societate sau familie.

O problemă gravă a apărut odată cu migrarea masivă a forței de muncă în țările UE, în special după 1 ianuarie 2007. Conform datelor Eurostat, publicate în martie 2008, peste 900.000 de cetățeni bulgari și români au migrat pentru muncă după 1 ianuarie 2007 în țările UE, în special Germania, Spania, Italia și Franța. Dintre aceștia peste 600.000 sunt români. **Aproape 100.000 de mii de familii din România au cel puțin doi membri plecați la muncă în străinătate, ceea ce ridică probleme acute de supraveghere a copiilor rămași acasă și a persoanelor vârstnice.** În aceste cazuri, nu este vorba atât de nevoia de suport financiar, deoarece studiile arată că persoanele rămase acasă primesc sume relativ importante de la adulții plecați la muncă, ci de nevoia de consiliere, monitorizare și socializare. Nu a fost inițiat nici un program guvernamental sau la nivelul autorităților locale în acest sens.

În plus, unele din programele de interes național nu acoperă decât jumătate din județele țării, afectând în special ocrotirea de către asistenții maternali a copiilor lipsiți de îngrijirea părinților. Deși Legea privind protecția drepturilor copilului, aprobată de Parlament în iunie 2004 și intrată în vigoare la 1 ianuarie 2005, a fost apreciată în declarații publice și de către actualul guvern, implementarea ei a fost târăgănată. Abia la sfârșitul anului 2006 a fost definitivat un Plan operațional de aplicare a noilor prevederi legale în domeniu, în care cele mai multe acțiuni au avut termene de realizare în anii 2007 și 2008.

Doar un număr redus de noi servicii comunitare pentru protecția copiilor aflați în dificultate și a familiilor acestora au fost înființate, deși crearea acestora e considerată un obiectiv important al Programului de guvernare 2005-2008 în domeniul social, ceea ce menține riscul abandonului copiilor și a separării acestora de propria familie.

4.8. Politici ezitante, sancționate de opinia publică

Guvernul actual a demonstrat, prin acte normative preconizate sau elaborate, că este incorect și inconsecvent.

Astfel se pot menționa situații în care acte normative - hotărâri de guvern sau ordine de ministru - aprobate și publicate, au fost modificate ca urmare a reacției publice a categoriilor de beneficiari cărora le-au fost afectate drepturile.

Spre exemplu:

- **modificarea condițiilor de acordare a alocației de stat pentru copii**, când s-a luat în mod abuziv dreptul de alocație

- **extinderea plății contribuțiilor de asigurării sociale pentru pensii și de drepturi sociale acordate conform contractului colectiv de muncă** (telefoane, tichete de masă, drepturi de autor, tichete de creșă, subvenționare transport ș.a.).

4.9. Capacitatea administrativă și instituțională scăzută

În ultimi trei ani, prin promovarea unor personane pe criterii politice în funcții de conducere la nivelul Ministerului Muncii și al instituțiilor aflate în subordine și coordonare, datorită lipsei de profesionalism și experiență managerială a acestora s-a deteriorat capacitatea administrativă a instituțiilor respective.

Au apărut, în acest fel, proceduri birocratice, greoaie, de lucru și, ca efect, au crescut „cozile” și timpul de așteptare la instituțiile din subordinea Ministerului Muncii, ceea ce a nemulțumit cetățenii care aveau nevoie de aceste instituții.

Mass-media au reflectat corect nemulțumirea clienților și „cozile” de la Casele Județene de Pensii și de la Inspectoratele Județene de Muncă. Grav este că responsabilii din Minister și din unitățile teritoriale nu au luat nici o măsură pentru a soluționa aceste aspecte negative din activitatea lor în relația cu publicul.

Ministerul Muncii are nevoie de o reformă radicală, atât în ceea ce privește sistemul legislativ, cât și în privința reorganizării administrative. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă crește continuu, în

raport invers proporțional cu volumul de activitate. Numărul de pensionări anticipate pe caz de invaliditate a crescut la aproape jumătate de milion de cazuri, în mai bine de jumătate din cazuri fiind vorba de „boli psihice”, greu de probat și validat. Sistemul de medicină a muncii este profund deteriorat. În ultimii trei ani, dosarele de pensionare anticipată pe caz de invaliditate au crescut de trei ori în medie anuală.

În concluzie, putem afirma că absența unei politici sociale coerente este una dintre trăsăturile dominante ale guvernării de dreapta din ultimele 1200 de zile. În ceea ce privește domeniul social, guvernarea repetă multe din „modelele” și erorile CDR-PD din mandatul 1996-2000. Incapacitatea de a imagina soluții de protecție socială activă, disprețul față de pensionari și dezinteresul față de dialogul social rezultă din filosofia politică a dreptei, interesată doar de îmbogățirea unor grupuri restrânse de privilegiați.

5. Guvernarea de dreapta dăunează grav sănătății publice din România

La nivel declarativ și electoral, îngrijirea sănătății a reprezentat pentru fosta Alianță DA o prioritate absolută. După 1.200 de zile constatăm că în acest domeniu s-a vorbit mult și s-a făcut puțin. O mare parte a populației rămâne în afara accesului efectiv la serviciile sanitare din cauza dificultăților financiare și de transport. O serie de indicatori specifici sănătății și demografiei ne plasează în continuare pe poziții inacceptabile în clasamentul european.

Sistemul sanitar românesc trece prin cea mai gravă criză din ultimii 15 ani. **Principala cauză o reprezintă amatorismul echipei de la Ministerul Sănătății**, care în loc să continue reforma începută în perioada 2001-2004, a blocat sistemul prin lipsa evidentă a unei strategii proprii. În loc să găsească soluții, ministrul Eugen Nicolăescu, ca și predecesorul sau Mircea Cintează, caută vinovați. „Vinovatul de serviciu” este fosta guvernare PSD, care ar fi fost prea generoasă cu bolnavii. De asemenea, vinovați sunt medicii deoarece prescriu medicamente, directorii de spitale pentru că internează oamenii bolnavi și distribuitorii de medicamente pentru că cer bani pentru marfa livrată.

Deficiențele sunt acut resimțite de bolnavi și semnalate frecvent de media, evidențiind criza fără precedent în care a intrat sistemul sanitar românesc. **Prăbușirea sistemului sanitar a paralizat toate domeniile de**

activitate: îngrijiri spitalicești, medicamente în ambulatoriu, investigații paraclinice, profilaxie, îngrijiri la domiciliu, recuperare.

5.1. Lipsa unei strategii coerente

La ora actuală este evident faptul că nu există o strategie coerentă în domeniul sănătății, ceea ce nu face altceva decât să ducă la stagnarea reformei pe care precedentul Guvern a reușit să o relanseze.

Ca și în domeniul altor servicii publice, lipsa unei strategii coerente deteriorează grav parametrii de funcționare ai domeniului respectiv. România se află într-un moment specific al dezvoltării sociale, în care populația îmbătrânește, cresc nevoile de asistență sanitară permanentă și încă există pericolul unor epidemii demult eradicate în Europa. De asemenea, accesul României pe piața unică europeană permite mobilitatea fără frontiere a forței de muncă, ceea ce induce necesitatea unei corelări a salariilor și veniturilor între părțile pieței europene. Lipsa unei strategii coerente și abandonarea strategiei elaborate în anii 2001-2004 cu ajutorul Băncii Mondiale au determinat conducerea pe criterii exclusiv contabile, fără un management adecvat, a unui domeniu fundamental. **Bugetul Ministerului Sănătății a crescut în termeni reali de șase ori între 2002 și 2008, dar insatisfacția populației față de serviciile medicale prestate de sectorul public, în loc să scadă, este din ce în ce mai acută.**

Guvernarea de dreapta a sistemului sanitar nu a reușit să atragă nici măcar un euro din fondurile europene .

5.2. Noul sistem de compensare a medicamentelor

Sistemul precedent de compensare a medicamentelor se baza pe trei liste: compensare 50%, 65% și integrală. La el s-a adăugat în august 2004 o compensare de 90% pentru pensionari, diferența fiind suportată de la bugetul de stat. Sistemul a fost acuzat de faptul că avea costuri mari, dar banii erau folosiți pentru ca oamenii bolnavi și mai ales cei săraci să poată fi tratați la nivelul unei țări civilizate, cu costuri oricum mult mai mici decât în restul Europei.

După 1 ianuarie 2005, prin mai multe Hotărâri de Guvern și ordine ale ministrului sănătății și președintelui CNAS (Mircea Cintează, respectiv Cristian Vlădescu), a fost modificată lista medicamentelor compensate și gratuite, chiar cu prețul unor încălcări ale ierarhiei actelor normative. Astfel, de pe liste **au dispărut sau au fost înlocuite (cu altele mai scumpe) numeroase medicamente, în funcție de clientela politică și grupurile de interese, pe care cei doi miniștri aflați la conducerea Ministerului Sănătății le-au promovat din plin.**

Actuala guvernare a promis în campania electorală bani mai mulți pentru sănătate, dar prima preocupare a fost să reducă drastic banii pentru medicamente. Așa s-a ajuns la noul sistem, elaborat într-o totală lipsă de transparență și fără consultarea partenerilor Ministerului Sănătății, așa cum prevede legea (Colegiul Medicilor, asociații patronale, sindicale, cetățenești, etc.)

S-au păstrat cele trei liste, ba mai mult, lista A, redusă numeric, a fost extinsă pentru toți asigurații. Sistemul a fost apoi prezentat ca fiind în beneficiul bolnavilor. Din păcate, totul este o păcăleală, căci restricțiile impuse sunt așa de multe (plafon valoric, plafon de număr de medicamente și altele), încât numai un om foarte sănătos se poate trata fără să scoată bani mulți din buzunar. Mai mult, lista C de medicamente gratuite are acum un preț de referință care-i va obliga pe majoritatea bolnavilor să plătească pentru un medicament așa-zis "gratuit".

Sistemul este inaplicabil, deoarece îi transformă pe doctori în contabili (a se vedea noua intenție a ministrului Nicolaescu de a transfera plafoanele de acordare a medicamentelor gratuite și compensate de la farmacii la medicii de familie, din fericire nedusă la bun sfârșit), care tratează bolnavii nu pe baza principiilor medicale, ci pe baza principiilor bănești ale Guvernului actual.

Sistemul de compensare al medicamentelor a fost, cu buna știință, distrus și astfel mulți pacienți nu-și mai pot trata bolile de care suferă. Datoriile către furnizorii de medicamente și producătorii de materiale sanitare au crescut substanțial în cele 1.200 de zile guvernare de dreapta. Va rămâne viitorului guvern sarcina de a găsi banii care să finanțeze datoriile „istorice” ale sistemului de sănătate.

Este evident că preocuparea constantă a Ministerului Sănătății, indiferent de cine a fost condus, Mircea Cintează sau Eugen Nicolăescu, a fost satisfacerea intereselor politice, populația neavând nici un fel de beneficiu la schimbările frecvente ale sistemului de compensare, cozile și

fuga de la o farmacie la alta rămânând constante ale unui sistem el însuși bolnav.

5.3. Lipsa totală de transparență

Aceasta constă în **ignorarea Organizațiilor profesionale: Colegiul Medicilor din România, Colegiul Farmaciștilor din România și societatea civilă**. Sistemul propus și gestionat de miniștrii liberali a reușit, pentru prima oară în România, să trezească nemulțumirea și protestul atât al populației, cât și al corpului medical. Colegiul Medicilor, asociațiile patronale din sănătate, asociațiile asiguraților, asociațiile sindicale, au dat glas nemulțumirii și deciziei de a apela, în ultimă instanță, la acțiuni în justiție.

5.4. Anularea facilităților pentru persoanele cu risc

Guvernul Tăriceanu a dat o lovitură celor bolnavi și fără resurse. Prin Ordonanță de Urgență s-a stabilit că acele categorii speciale de populație care până acum beneficiau de toate medicamentele gratuite (copii, studenți, gravide, veterani de război, persoane cu handicap etc.) să beneficieze doar de compensare la preț de referință, eliminând gratuitatea. Este abuziv și imoral ca nici măcar cei mai vulnerabili pacienți să nu mai beneficieze de gratuitate.

Sigur, aceste persoane sărace nu sunt din bazinul electoral al guvernanților de dreapta, pentru că pe dâșii îi interesează persoanele care figurează în topul milionarilor și care se tratează la clinici din străinătate. Și ca acest lucru să fie foarte clar subliniat, primul ministru al Guvernului României, când a avut nevoie de servicii medicale, s-a tratat la o clinica din Franța, iar președintele jucător **Traian Băsescu**, pentru tratarea bolii prezidențiale, a ales o țară mai apropiată, Austria.

5.5. Centralismul administrativ

Strategia reformei în sănătate a Guvernului Tăriceanu presupune subordonarea totală a Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, prin desființarea rolului consiliului de administrație care practic, acum, are rol decorativ.

Neutilizarea tuturor banilor colectați pentru sănătate a fost lait-motivul tuturor acuzațiilor Guvernului Tariceanu vis-à-vis de politica Guvernului Năstase, dar constatam că azi acești bani sunt redirectionați spre alte “necesități”.

De asemenea, fapt fără precedent chiar și pe timpul lui Ceaușescu, ministrul sănătății se ocupă personal de toate spitalele din România, de la primul până la ultimul. Directorii de spitale, fie ei de pe listele PD-L sau PNL, instalați ca manageri după celebrul algoritm, au un singur scop: „**bani pentru partid**”. Chiar în momentul de față, ministrul Nicolăescu încearcă să evalueze activitatea managerilor din spitale, care în fapt este o altă etapă prin care managerii de serviciu ai partidelor sunt chemați la ordine.

Pentru a masca managementul defectuos din sistemul sanitar, ministrul sănătății îi găsește responsabili pe directorii de spitale, pe care încearcă să-i culpabilizeze, fără însă a recunoaște faptul ca incompetența sa, alături de cea a conducerii politice a Casei Naționale de Asigurări de Sănătate sunt cele care aruncă sănătatea în colaps.

5.6. Programele Naționale de Tratament

Programele naționale (diabet, cancer, SIDA, alături de altele mai puțin cunoscute) au asigurat, în ultimii ani, tratamente gratuite pentru toți bolnavii cu aceste afecțiuni grave. Am asistat cu toții la calvarul bolnavilor de diabet din ultimii ani, umiliți și lăsați fără medicamentele care înseamnă pentru ei speranță și viață. Eugen Nicolăescu și predecesorul său, PD-L - istul Mircea Cintează, nu au făcut nimic pentru remedierea acestor probleme, doar promisiuni, promisiuni. Singura preocupare a celor doi a fost să controleze finanțarea acestor programe și nimic altceva. În complicitate cu președintele CNAS din acea perioadă, actualul PD-L-ist Cristian Vlădescu, **nu au mai organizat licitațiile naționale pentru aceste programe, astfel încât din 2005 până în 2007 derularea acestora s-a făcut ilegal, prin acte adiționale care au dat satisfacție intereselor firmelor clientelare ale actualei guvernări.** Numai din diferența de curs valutar în anul 2005 și 2006, față de contractele inițiale, **bugetul sănătății a fost vitregit de aproximativ 40 milioane euro.**

PSD a dezvăluit public aceste ilegalități, dar nimeni nu a fost preocupat de a face lumina în aceasta mega-escrocherie, ba mai mult, unul dintre

principalii responsabili pentru acest dezastru a fost cooptat ca președinte al unei „comisii prezidențiale pe probleme de sănătate”....

O situație explozivă s-a creat și la programele pentru bolnavii de cancer sau SIDA, care se așteaptă ca de pe o zi pe alta să rămână fără medicamente și, din disperare, dar într-un mod demn, au ieșit în stradă. Sub presiunea opiniei publice și a poziției de susținere fără echivoc de către PSD a demersului acestor bolnavi, ministrul Nicolăescu a fost obligat să găsească o soluție urgentă de rezolvare a acestei crize, dar problemele de fond au rămas nerezolvate și, pesemne, vor fi transferate următoarei guvernări.

Singura explicație a faptului că aceste programe care până acum au funcționat bine, iar acum nu mai funcționează, deși banii nu sunt mai puțini ca în trecut, este tentația de a se introduce medicamente mult mai scumpe.

5.7. Hărțuirea medicilor

După ce i-a transformat pe medici în simpli funcționari, Guvernul Tăriceanu a găsit și sursa mării corupții din România - medicii. Ei sunt considerați potențiali infractori și sunt „demascați” prin înscenări periodice coordonate de Ministerul de Justiție.

De asemenea, dacă ei se vor gândi la binele bolnavului, prescriind medicamentele necesare, și nu la politica financiară a Guvernului

României, vor fi amendați și apoi lăsați pe drumuri. Aceasta este noua politică a ministrului Nicolăescu.

O asemenea culpabilizare în bloc a întregului corp medical nu este numai inacceptabilă, dar și periculoasă pentru actul medical, care se bazează dintotdeauna pe o relație de încredere între bolnav și medicul său curant.

Nu vom fi de acord și nu vom tolera niciodată atitudinea medicilor și a cadrelor medicale care pretind cadouri pentru a-și face meseria. Ei trebuie excluși din sistemul sanitar și sancționați pe măsură. Dar nu putem fi de acord nici cu aruncarea anatemei asupra întregului corp medical, doar fiindcă e nevoie de țapi ispășitori pentru incapacitatea evidentă a guvernului de dreapta în a gestiona problemele de sănătate.

Prigoana medicilor din sistemul sanitar la care asistăm de când „contabilul” Nicolăescu a preluat conducerea Ministerului Sănătății este una fără precedent. Ministrul Nicolăescu a folosit campania de promovare a pachetului de legislativ pe sănătate pentru propria sa imagine, chiar cu prețul încălcării legilor țării și a jurământului, la investitura ca ministru, făcut în fața întregii țări.

Consecința acestei politici a stimulat și exodul fără precedent al personalului sanitar în străinătate. Cifrele oficiale arată că un număr de peste 3.000 de cadre sanitare, dintre care 1.900 de medici, au cerut în anul 2007 adeverințe pentru a putea lucra în străinătate. Acest număr reprezintă aproximativ 6% din medicii României.

5.8. Favorizarea unor furnizori clientelari

În condițiile în care finanțarea este oricum precară, fostul ministru al sănătății, încă liberal pe atunci, a stabilit, prin Normele la Contractul Cadru pe anul 2005, că laboratoarele din spitale nu mai pot face investigații decât pentru bolnavii internați. Aceasta înseamnă că zeci de laboratoare din marile spitale județene sau municipale, dotate în ultimii ani cu aparatură ultraperformantă din bugetul Ministerului Sănătății, își vor restrânge activitatea și vor pierde fonduri rezultate din activitatea proprie, concediind totodată și o parte din personal.

Toți banii vor fi direcționați spre clinicile și laboratoarele private pentru a satisface o clientelă politică, cu prețul sacrificării sistemului public de sănătate care are obligația să asigure servicii pentru toți cetățenii.

O serie de firme particulare, care au avut cu dl. ministru Cintează “contracte de sponsorizare”, sunt astăzi în continuare favorizate.

Firmele câștigătoare ale licitațiilor pentru patru programe naționale au dat o lovitură mai mare decât se așteptau. De aproape trei ani, livrează medicamente spitalelor, încasează sume mai mult decât atrăgătoare și își țin concurenții la distanță. În anul 2005, spre exemplu, a fost acordată suma de 528 de milioane RON de la bugetul de stat pentru aceste programe, fără ca Ministerul Sănătății să organizeze noi licitații pentru stabilirea distribuitorilor. Această practică a continuat și în anii 2006, 2007 și 2008, licitațiile obligatorii prin lege fiind înlocuite cu acte adiționale la contractele vechi. Pentru orice produse sanitare sau medicamente spitalele sunt obligate să organizeze licitații, dar pentru atribuirea de

contracte de milioane și zeci de milioane de euro miniștrii sănătății și președinții CNAS ai guvernării de dreapta sunt privilegiați și nu se omoară cu respectarea legii, găsind modalitatea „originală” ca prin acte adiționale succesive, să îmbogățească firmele clientelare.

Totodată, ministerul autorizează preferențial farmaciile, fără a cere măcar părerea Colegiului Farmaciștilor din România.

Inventivitatea Guvernului Tăriceanu nu are limite. Exemplu elocvent este acela de scoatere a medicamentelor românești ieftine de pe listele compensate și înlocuirea lor cu medicamente străine, mult mai scumpe. Și, cu același cinism, a hotărât și **renunțarea la acordarea de medicamente gratuite pentru gravide, lăuze, copii, adolescenți.**

5.9. Stoparea reformei în sănătate

Reforma sistemului sanitar în România presupune accentuarea prevenirii îmbolnăvirilor (profilaxie), întărirea rețelei medicilor de familie prin sprijin în dotarea cu aparatură și instruire continuă, dezvoltarea centrelor medico-sociale pentru a prelua oamenii fără adăpost, găzduiți până acum în spitale. De asemenea, reforma mai presupune eficientizarea spitalelor, (inclusiv prin închiderea unor locații, externalizări și parteneriat public-privat), îmbunătățirea medicinei de urgență (ambulanțe, elicoptere, AVIASAN, servicii medicale de urgență prespitalicească), dezvoltarea îngrijirilor la domiciliu și a serviciilor de recuperare și reabilitare.

În noua strategie a Ministerului Sănătății a rămas doar vânzarea cabinetelor medicale, vânzare care este amânata încă din 2005, idee pe care o susținem, dar care este departe de a rezolva problemele sistemului.

Spitalele se afla la cota de avarie datorită lipsei de produse de bază: spirt, ace, seringi, perfuzii, feșe, etc., medicina în spitale transformându-se într-una de tranșee.

Bolnavii au de ales: lista de așteptare sau internare cu plata medicamentelor. Înscrierea pacienților pe lista de așteptare a început să se oficializeze. Actuala guvernare nu recunoaște acest lucru, cumpărarea de către pacienți a medicamentelor și a materialelor sanitare este o dovadă clară în acest sens. Practic, bolnavii care refuză să fie trecuți în stand-by sunt obligați să scoată bani din buzunar pentru a fi internați.

S-a ajuns la situația ca bugetele spitalelor să nu mai permită decât plata salariilor și achitarea utilităților, iar în acest an bugetele spitalelor nu vor ajunge, în acest an, decât până în trimestrul III. Chiar dacă s-a aprobat mărirea salariilor din sistemul sanitar și atribuirea unor sporuri, spitalele nu își vor putea onora aceste obligații legale din lipsa de fonduri. Nu mai vorbim de faptul că incompetența echipei Nicolăescu a făcut ca bugetul sănătății pe anul 2008 să fie rectificat în minus cu suma de 120 milioane euro.

5.10. Încercări de privatizări oneroase

Din acest punct de vedere, ambii miniștri ai sănătății au avut contribuții importante. **Domeniul privatizării a fost unul foarte atrăgător pentru dl.**

Cinteză. Astfel, domnia sa a dorit privatizarea celui mai mare spital din România – Spitalul Fundeni, în condiții dubioase, fiind vorba doar de interese de grup. Terenul pe care se află Spitalul Fundeni are o valoare foarte mare pentru actualul guvern, mult mai mare decât soarta spitalului și a bolnavilor tratați acolo. Aceeași soartă trebuiau să o aibă și alte terenuri ale unor spitale, ca Spitalul Elias sau Sf. Ioan din București. Numai reacția foarte hotărâtă a opiniei publice a făcut ca acest demers dubios să fie stopat.

Nici următorul ministru, Eugen Nicolăescu, nu s-a lăsat mai prejos, ținta lui fiind privatizarea pe bucăți a Institutului de Geriatrie „Ana Aslan” sau încercarea de privatizare societății Antibiotice Iași, care deși este rentabilă și lucrează la standarde de calitate europene se dorea dată pe o sumă de aproximativ 120 milioane euro, sumă egală cu profitul pe care societatea l-ar obține. În fapt, dedesubtul este tot unul imobiliar, terenul societății fiind foarte bine cotate și vândut evident de clientela politică portocalie. Dar și aceste demersuri au fost din fericire stopate, în momentul de față fiind constituită o comisie parlamentară de anchetă a acestor privatizări. Poate că ar trebui să se propună ca ministerul sănătății să aibă și competențe de agent imobiliar, astfel încât populația să vadă cu se ocupă de fapt miniștrii sănătății, fie că se numesc Mircea Cintează sau Eugen Nicolăescu.

5.11. „Principii manageriale”: incompetența și neputința

Interesele obscure sau neputința conducerilor Ministerului Sănătății din guvernele de dreapta de a organiza licitații pentru achiziționarea vaccinurilor antigripale pentru populație sunt evidente. **De exemplu, campania de vaccinare a populației trebuia să se desfășoare în perioada 15 septembrie – 15 noiembrie 2005. Rezultatele sunt cunoscute. Sute de mii de copii și persoane adulte din România au rămas fără vaccinarea împotriva unor boli contagioase.** În schimb, au apărut pe piață tot felul de vaccinuri comerciale, promovate agresiv.

În toamna anului 2005, epidemia de pojar a ucis copii în România, ca în Evul Mediu. În fiecare an se vaccinau antirujeolic copiii de un an și de șapte ani și boala era controlată. În anul 2005, vaccinarea nu s-a făcut deloc. Singurii vinovați pentru aceasta epidemie sunt Mircea Cintează și Eugen Nicolăescu, care trebuie să-și asume responsabilitatea. Acumularea unui număr mare copii susceptibili de a contacta rujeola a fost sesizată încă de la sfârșitul anului 2004, ca urmare a finalizării unui studiu european de seroprevalență, dar lipsa măsurilor ce se impuneau a fi luate de Ministerul Sănătății la începutul anului 2005 au dus la extinderea epidemiei; aceasta cu atât mai mult cu cât specialiștii au sesizat în nenumărate rânduri în scris Ministerul Sănătății despre necesitatea vaccinării antirujeolice și despre strategia care trebuia urmată.

Organizarea foarte tardivă a licitațiilor pentru vaccinuri în cursul anului 2005 a complicat și mai mult situația, inclusiv pentru vaccinul gripal, unde în loc de 2 milioane de doze (așa cum s-a promis) s-a achiziționat doar 1 milion, cantitate care nu a ajuns în totalitate.

Subfinanțarea sistemului sanitar ajunge să lovească și în nou născuți.

Înainte de sărbătorile anului 2005, ministrul sănătății a schimbat metodologia de acordare a laptelui praf pentru mamele care nu-și pot alăpta micuții. Noile dispoziții aberante au desființat un sistem care funcționa bine de mulți ani și care asigura tuturor nou născuților șansa de a-și începe viața cu o alimentație sănătoasă.

În perioada 2005 – 2008, Ministerul Sănătății nu a reușit să ducă la bun sfârșit numeroase licitații care ar fi făcut ca sistemul sanitar să beneficieze de echipamente, aparatură, medicamente de mare și acută necesitate. Totuși, fapt fără precedent în istoria postdecembristă a României, nu a fost capabil să utilizeze acești bani, fiind obligat să returneze bugetului de stat sume importante: câte circa 70 milioane de euro în 2006 și 2007. Această contraperformanță aparține ministrului de profesie contabil Eugen Nicolăescu.

Nici CNAS nu s-a lăsat mai prejos și, ca un dar odată cu intrarea în Uniunea Europeană, populația României a fost umilită și a stat la cozi interminabile pentru a intra în posesia **Cardului European de Sănătate**, deoarece președintele de atunci, Cristian Vlădescu, nu a fost interesat de implementarea acestuia.

Ministrul contabil Nicolăescu s-a lăudat la preluarea mandatului său că va construi opt spitale regionale, deși Ministerul Sănătății nu are un plan național de paturi, așa cum cere legea, nu are o strategie de dezvoltare a serviciilor medicale și nu are fondurile necesare pentru acest megalomaniac proiect. Deși a dat diverse termene pentru începerea sau finalizarea

acestor spitale, în fapt, singura certitudine este demararea unor studii de fezabilitate plătite foarte gras unor firme de consultanță clientelare.

Programul de Evaluare a Stării de Sănătate a Populației este poate exemplul cel mai bun ce definește incompetența d-lui Nicolăescu și a echipei sale. După 6 luni de la demararea grandiosului program, care a tocat până în prezent 75 milioane euro, putem trage o singură concluzie: **un eșec total**. Sub 50% din cele 11.000.000 de persoane programate în această perioadă s-au prezentat pentru analize, pentru că oamenii au început să devină receptivi atunci când vine vorba de propria sănătate și au înțeles că de fapt ei nu primesc nimic nou, singura noutate fiind încercarea disperată și obsesivă de publicitate a ministrului contabil, care a transmis scrisori populației țării. Prin organizarea „extraordinară”, aproape un milion din aceste epistole au fost returnate sau anulate, iar datele colectate nu au nici un fel de relevanță.

5.12. Perspective îngrijorătoare

La ora actuală Guvernul Tăriceanu și Ministerul Sănătății se află într-un blocaj managerial în fața crizei din sănătate pe care ei înșiși au provocat-o. Este evident că un sistem care a funcționat și până acum cu o finanțare la limita acceptabilului, se prăbușește în momentul în care bugetul de stat nu mai dispune de resursele necesare pentru a-l echilibra. Ne punem întrebarea până unde se va merge, dacă în luna februarie a anului 2008 bugetul Ministerului Sănătății a fost rectificat în minus cu suma 120 milioane euro. Cum vor fi plătite salariile, și așa mici, ale

personalului din sistemul sanitar, când creșterea bugetelor asistenței spitalicești este aproape de 10 %, în condițiile în care inflația prognozată se va apropia de această cifră, iar dl. Nicolăescu a aprobat indexări și creșteri salariale care nu pot fi acoperite.

Este îngrijorător faptul că Eugen Nicolăescu a început să fie incapabil să execute bugetul, din 2006 Ministerul Sănătății returnând la buget sume importante, de ordinul zecilor de milioane de euro. Se pare că acest fenomen a devenit o obișnuință.

Pentru a-și masca eșecul, Nicolăescu a aruncat în Parlament un pachet de legi făcute la repezeală, incomplete și incoerente.

Pachetul legislativ propus de actualul ministru este unul prost elaborat, el având în componență proiecte legislative mai vechi cu titluri schimbate, ce au fost amendate după propriile interese ori legi preluate din alte țări și traduse în limba română, dar care nu sunt compatibile sistemului sanitar autohton. Acest lucru a fost constatat chiar și de fostul șef al Delegației Comisiei Europene la București, dl. Jonathan Scheele, care consideră că proiectul de lege a farmaciilor propus de Ministerul Sănătății s-ar îndepărta sensibil de modelul european, singura regulă obligatorie în UE fiind ca medicamentele să fie vândute de farmaciști autorizați. Dar Nicolăescu a rezolvat problema – a scos capitolul legat de farmacii din pachetul legislativ.

Deoarece era aproape sigur că pachetul de legi ale sănătății nu va rezista unei dezbateri coerente în Parlament, Guvernul Tăriceanu și-a asumat răspunderea asupra lui. Consecințele s-au văzut în anul 2007 și vor fi vizibile încă mulți ani de acum înainte. Este foarte interesant de observat

că susținători înfocați ai acestui pachet de legi ale sănătății, precum președintele jucător Traian Băsescu sau Mircea Cintează și Cristian Vlădescu, ca să-i numim doar pe câțiva dintre ei, dându-și seama de aberațiile și contradicțiile cuprinse în acest document politic al defunctei Alianțe D.A., încearcă să se delimiteze vazând dezastrul real al măsurilor propuse de echipa Nicolăescu.

Rând pe rând, la discutarea în Parlament a acestui așa-zis pachet de legi ale Sănătății acești domni se perindau la tribuna Parlamentului și se întreceau în laude la adresa lui Eugen Nicolăescu și a propunerilor sale „reformiste”. În sfârșit „răul lăsat de guvernarea PSD” era dat la o parte, iar în sistemul sanitar începea să curgă lapte și miere. Evident că lucrurile au mers într-o direcție periculoasă care pare fără ieșire. Aceeași domni, în frunte cu Băsescu, încearcă acum să se delimiteze de acest dezastru sesizat de fiecare om din această țară.

Reforma în sănătate e plină de birocrație. Aplicarea reformei în sănătate presupune redactarea a peste 60 de acte normative, hotărâri de Guvern și ordine de ministru, care trebuie elaborate într-un interval cuprins între trei zile și trei luni. Inutil să spunem că nici măcar o cincime din aceste documente nu a fost adoptată până în martie 2008.

5.13. Declinul sistemului de sănătate publică în 18 exemple

1. **Măsurile cuprinse în Legea nr.95/2006** (trecută prin Parlament prin asumarea răspunderii, nu prin dezbateri legislative)

cum ar fi coplata, pachetul minim de servicii medicale și așa-numita extindere a bazei de impozitare **diminuează și mai mult calitatea serviciilor medicale**, crescând în același timp costul suportat de contribuabili.

2. În toate țările civilizate fondul unic de sănătate este un fond public, cu administrare autonomă, folosit exclusiv în actul medical. Din păcate, **Fondul Unic** în viziunea lui Nicolăescu rămâne parte a bugetului consolidat, care **poate fi deturnat prin intermediul Ministerului de Finanțe către numeroasele "găuri" ale bugetului de stat, în loc să fie folosit pentru sănătate.**

3. **Desființarea gratuităților de care beneficiau femeile gravide și copiii**, un drept considerat, până acum, inatacabil. Astfel, medicamentele pentru nou-născuți și pentru femeile gravide nu vor mai fi gratuite, ci listate la "prețul de referință".

4. **Desființarea centrelor medico-sociale create în ultimii ani**, astfel încât bătrânii cu boli cronice, fără familie și fără resurse, sunt complet abandonați.

5. În timp ce asigurații oferă resursele financiare, ministrul poate decide discreționar asupra sistemului. Astfel, **au fost desființate Consiliile de Administrație ale spitalelor**, ministrul Sănătății fiind singurul care are dreptul să numească și să destituie directorii de spital. În conducerea spitalelor nu se mai regăsesc reprezentanți ai comunității locale, societății civile și ai mediului profesional, ci clientela politică a ministrului, așa cum s-a văzut și în numirile la conducerea unor spitale.

6. **Nu au fost organizate licitații naționale** pentru achiziția de medicamente pentru boli foarte grave ca tuberculoza, cancer, diabet, HIV, SIDA. Este de notorietate lipsa finanțării pe anumite perioade a programelor de diabet, transplant și oncologie, cu ieșirea disperată pe străzi a oamenilor bolnavi de cancer. Începând cu anul 2005, **finanțarea programelor de naționale de sănătate s-a făcut în mod ilegal** prin prelungirea contractelor cu acte adiționale.

7. Campaniile de achiziționare a vaccinurilor și de vaccinare a populației nu s-au realizat la timp; **incompetență și abuzul, ceea ce a dus la izbucnirea unei epidemii de gripă și de rujeola de mare amploare**. Această “realizare” a dus la decesul unor copii. Nimeni nu a fost pedepsit pentru acest dezastru.

8. Este o premieră pentru Ministerul Sănătății după 1989, ca **ministrul sănătății, în calitate de ordonator principal de credite să nu fie în stare să cheltuiască conform obiectului său de activitate circa două mii miliarde de lei (aproximativ 70 milioane euro)**, aceștia fiind returnați la bugetul de stat în luna decembrie 2006. Acest fapt s-a repetat și în 2007.

9. **Umilirea populației României**, începând cu ianuarie 2007, care a stat la cozi pentru a ridica Cardul European de sănătate, din cauză că președintele CNAS de atunci, dr. Cristian Vlădescu, nu a fost interesat de implementarea acestuia, România fiind a doua țară europeană care cere bani pentru eliberarea cardului, cu toate că acesta este un document la care au dreptul toți asigurații plătitori ai contribuției.

10. Unul dintre cele mai mari și mai importante proiecte anunțate de ministrul Nicolăescu este Programul de Evaluare a Stării de Sănătate a Populației. **Costurile pentru acest program sunt trucate:** din declarațiile d-lui Nicolăescu acestea se realizează cu 300 de milioane euro, iar în realitate nu costă decât 50 milioane. Analizele propuse nu realizează nici pe departe o “scanare” a sănătății populației, hemoleucograma și analizele de biochimie nereușind să descopere decât eventual diabetul sau parțial afecțiunile hepatice, fiind complet insuficiente într-o țară în care mortalitatea este datorată în proporție de 66% bolilor sistemului circulator. Metoda contravine flagrant principiilor de educație pentru sănătate, întărind în conștiința publică ideea că e bine să îți faci analizele odată pe an, în loc să încurajeze metode de viață sănătoasă, încurajarea relației medic pacient și o strategie coerentă de screening pentru populație.

11. **Ministerul Sănătății a înjumătățit lista medicamentelor** compensate în proporție de 90%. Preparatele scoase de pe această listă sunt în general cele cu prețuri mari, dar cu eficiență dovedită. Ele se regăsesc acum pe lista B, pentru care bolnavii vor plăti de acum 50% din valoare. În plus, Ministrul Nicolăescu a modificat în anul 2006 prin nenumărate Hotărâri de Guvern listele de medicamente compensate și gratuite. Au fost scoase medicamente importante precum Plavix-ul, medicament folosit în special de cei care se tratează de accident vascular cerebral ischemic. A fost ajutat de către președintele de atunci al CNAS, dr. Cristian Vlădescu,

cooptat acum de Președintele Băsescu ca “mare specialist” să conducă o comisie de sănătate prezidențială. Promisiunea lui Nicolăescu din vara anului 2007 că va scădea cu 15% prețul medicamentelor, a fost o mare minciună. **În loc să le ieftinească, ministrul a majorat cu procente cuprinse între 50% și 270% prețul unor produse de importanță majoră pentru pacienți,** mai ales pentru cei internați în spitale (algocalminul, gluconatul de calciu, xilina, glucoza, etc.)

12.Prin modificarea Programului de diabet, **medicamentele anti-diabetice orale care se eliberau prin farmaciile spitalelor fără ca bolnavii să plătească ceva, au trecut la farmaciile cu circuit deschis.** Bolnavii de diabet zaharat tip 2 sunt obligați acum să suporte din buzunarul propriu diferența dintre prețul de referință, decontat de CNAS și prețul de vânzare.

13.**Funcționarea celor două case paralele de asigurări de sănătate, respectiv Casa AOPSNAJ și Casa Transporturilor, în afara legii,** deoarece acestea, conform Legii nr.95/2006 în termen de 12 luni de la apariția acesteia, ar fi trebuit să intre în proces de reorganizare în vederea privatizării.

14.**Spitalele continuă să aibă mari datorii din anii trecuți,** acestea nefiind prevăzute în bugetul FNUASS.

15.La sfârșitul anului 2007 **au fost organizate licitații naționale pentru aparatură nesolicitată de spitale;** ca urmare, licitațiile au fost anulate și banii returnați la bugetul de stat.

16. Obligarea plății contribuției la asigurări de sănătate a pensionarilor a căror pensie depășește limita supusă impozitului pe venit.

17. Obligația cetățenilor care au domiciliul în țară, dar care din anumite motive sunt plecați (la muncă sau studii) să plătească retroactiv pe o perioadă de 5 ani, asigurările de sănătate cu toate că aceștia nu au beneficiat de servicii medicale în țară.

18. Pensionarii a căror pensie este sub limita sumei neimpozabile vor fi obligați, de la 1 ianuarie 2009, să plătească contribuția la asigurările sociale de sănătate.

Incompetență, eșec, demagogie, favorizarea clientelei politice – acestea sunt trasaturile guvernării de dreapta în domeniul sănătății. Există un foarte mare decalaj între retorica guvernamentală despre importanța sănătății și realitate. Realitatea înseamnă servicii medicale mai proaste, cozi interminabile la medicamente, lipsa unei asistențe sanitare decente pentru persoanele cu venituri mici și medii. Sub guvernarea de dreapta, dispare practic conceptul de sănătate publică iar îngrijirea sănătății devine un lux, accesibil doar unei minorități cu venituri mari.

6. Educația publică – între greve, promisiuni și prejudicii

Lista principalelor „succese” ale guvernării de dreapta în domeniul educației publice, cuprinde:

- În toamna anului 2005 au avut loc **cele mai ample greve din sistemul de învățământ**, ajungând să protesteze atât cadrele didactice, personalul auxiliar, cercetătorii, cât și studenții (care au introdus acțiune în instanță împotriva ministrului educației);
- **examele naționale** – atât testele naționale, cât și bacalaureatul – **au fost fraudate în 2005, 2006 și 2007** (nici până la aceasta dată nu se știe cine a fost vinovat);
- anii școlari 2006-2007 și 2007-2008 au început cu mai mult de 50% dintre unitățile de învățământ neavizate medico-sanitar, cu părinți stând la cozi interminabile, pentru înscrierea copilului la grădiniță (numai în București, peste 15.000 de copii de vârstă preșcolară au rămas neîncadrați în sistemul educațional)

În lipsa descentralizării, care să atribuie clar și legal responsabilități Consiliilor Locale, dublate de sancțiuni, sute de școli cu mii de elevi s-au trezit în frig și iarna aceasta, întrerupând, parțial, cursurile. **Sumele alocate de guvern pentru infrastructură sunt cheltuite fără nici o planificare și fără respectarea priorităților**, (exemplu: cele câteva mii de

miliarde ROL alocate materialelor didactice pentru școli și licee și care, aruncate dintr-o dată pe piață, au blocat furnizorii de materiale didactice, care nu pot face față cererii).

6.1.Promisiuni nerespectate

Obiectivele majore ale Programului de Guvernare, în domeniul educației, cercetării și formării profesionale, cu care Guvernul a venit în fața Parlamentului, au fost următoarele:

- „Acces egal și sporit la educație”

În realitate:

A crescut abandonul școlar. Nu s-au realizat studii de analiză, pentru a se stabili dacă banii alocați prin programe speciale ajung la cei care au nevoie de ei. Elevii din mediul rural continuă să nu aibă acces la educație, să fie discriminați în raport cu elevii din mediul urban. **Doar 15-20% dintre elevii din mediul rural merg la liceu și doar 2-5% urmează studii superioare.** Copiii ai căror părinți muncesc în străinătate părăsesc, în bună măsură școala. Lipsa infrastructurii și a cadrelor calificate în mediul rural accentuează discrepanțele din educație, între sat și oraș. **Decalajul dintre educația de la sat și cea de la oraș se adâncește.**

Abia începând din acest an se discută de proiecte de campusuri școlare. În momentul de față, infrastructura din mediul rural este, în multe locuri,

la nivel de ev mediu, fără grupuri sanitare, fără bănci, fără biblioteci și, cel mai grav, fără profesori calificați.

- „Calitate ridicată a educației și pregătirea societății bazate pe cunoaștere”

În realitate:

La mai bine de doi ani de la apariția OUG nr. 75/2005 privind calitatea în educație, agențiile create de stat, **Agencia Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)** și **Agencia Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP)**, sunt parțial nefuncționale, prevederile legii neputând fi aplicate în totalitate. Numărul de evaluatori este încă insuficient. Pentru învățământul preuniversitar nu există standarde de calitate necesare evaluării externe a calității educației.

- „Legile învățământului”, suport al reformei în domeniul educației

În realitate:

Dintre toate proiectele de legi promise, Ministerul Educației și Cercetării a promovat doar proiectele legii învățământului superior și cel al legii învățământului preuniversitar. Însă chiar și aceste două proiecte au provocat un val de critici printre specialiști, analiști și beneficiari. Ministerul Educației și Cercetării nu a promovat nici un alt proiect de

reformă a sistemului de învățământ românesc, deși a promis un pachet legislativ complet, format din legea privind învățământul preuniversitar, legea învățământului universitar, legea privind statutul personalului didactic, legea descentralizării și legea salarizării personalului didactic.

Chiar și aceste legi, amânate de mai multe ori, nu au ajuns nici acum să fie promovate și, deși au fost anunțate cu mult zgomot de acum trei luni, printr-un gest inexplicabil și intolerabil, ministrul Adomniței a anulat prezentarea lor cu 24 de ore înainte.

- **„Locuri suficiente în grădinițe”**

În realitate:

Numai în București există 56.000 de solicitări și 25.000 de locuri disponibile. Vor fi înghesuiți câte 33 de copii în grupe cu toate că numărul recomandat este de 20. Chiar și așa, peste 20.000 de preșcolari vor amâna începerea grădiniței sau vor merge la grădinițe cu taxă care depășește un salariu minim pe economie. Din 2005, au continuat însă retrocedările de case în care funcționau grădinițe, fără ca alte imobile să fie construit modul în care a fost tratată această problemă rezultă și din faptul că la nivelul Ministerului nu există o situație completă a necesarului de locuri la nivel național.

- **„Descentralizarea și depolitizarea sistemului educativ”**

În realitate:

Ministerul Educației și Cercetării refuză cu încăpățănare să promoveze descentralizarea pentru ca funcționarii din minister și inspectorate să nu-și piardă privilegiile. În consecință, sunt ignorate în mod grav interesele de dezvoltare locale și regionale, cerințele elevilor și părinților.

Politizarea structurilor administrative în învățământ este cvasitotală; sunt numiți și menținuți în funcții de conducere de la toate nivelele clienții politici ai actualei puteri, prin încălcarea flagrantă a legii.

- „Transformarea educației în resursa de bază a modernizării României”

În realitate:

Pentru realizarea acestui obiectiv ar fi trebuit ca învățământul să fie adecvat cerințelor de pe piața muncii, lucru ce nu se întâmplă. Argumente :

- 30% dintre elevi se pregătesc în domenii preponderent teoretice, pentru care există doar 10-15% locuri de muncă.
- Doar 47% dintre elevi se pregătesc prin licee tehnologice și școli de arte și meserii, în condițiile în care 80% din locurile de muncă din piață solicită o asemenea pregătire.

- Doar 30% dintre absolvenții de învățământ profesional și tehnic se angajează din primul an în specializarea pentru care s-au pregătit în școală.
- Există un deficit enorm de forță de muncă calificată în construcții, de circa 500.000 de persoane, în ciuda faptului că salariile sunt mai mari decât în alte domenii de activitate.
- **Nu există un cadru legal stimulat, care să motiveze angajatorii să încheie contracte de școlarizare cu viitori absolvenți.**
- Curriculumul este în continuare sufocat de informații, în loc să genereze creativitate, gândire critică, abilități de comunicare, autoformare continuă și intrare în piața muncii.
- Grupurile școlare nu au bază materială de instruire practică și nici cadre calificate.

- **„Fixarea investiției în capitalul uman – cea mai profitabilă investiție pe termen lung”**

În realitate:

Educația nu este considerată nici prioritate și nici „investiția cea mai profitabilă”. Cadrele didactice calificate sunt din ce în ce mai puține și părăsesc sistemul educațional prin migrarea spre alte domenii mai bine plătite.

Cum se poate vorbi de educație ca resursă de bază a modernizării României, când din învățământ se pleacă masiv ? Numai în 2006, peste 9.000 de profesori au renunțat la catedră și s-au îndreptat spre slujbe mai bine plătite, iar în 2007 numărul celor care au părăsit sistemul a crescut la peste 10.000.

În nicio unitate de învățământ din mediul rural și în multe unități din orașe nu există personal didactic integral calificat. În acest moment, peste 30% dintre profesorii din școlile românești sunt suplinitori, iar majoritatea își schimbă anual locul de muncă, lăsând în urma lor elevi dezorientați.

Mai mult, ne confruntăm cu **creșterea îngrijorătoare a fenomenului de violență în unitățile de învățământ** . Violențele fizice, traficul și consumul de droguri, injuriile și agresiunile asupra profesorilor au devenit subiecte obișnuite ale jurnalelor de știri.

Despre incidența consumului și traficului de droguri în unitățile școlare vorbesc rapoartele anuale ale instituțiilor abilitate. Acestea infirmă optimismul ministrului Educației care consideră că a făcut tot ceea ce și-a propus.

- „Combinarea eficientă a educației de elită cu educația generală”

În realitate:

Curriculum-ul comun, de 32 - 34 de ore pe săptămână, este prea încărcat pentru elevii care doresc doar o educație generală, **fără posibilitatea diferențierii de elevii ce pot beneficia de o educație de elită.**

- „Dezvoltarea instituțională a educației permanente”

În realitate

Nu s-au făcut pașii necesari, astfel că **România se află pe unul din ultimele locuri din Europa în privința populației adulte ce beneficiază de educație permanentă**, cu un procent de 10 ori mai mic decât media UE. În principal, nu există mijloace și cadru legal de certificare a educației nonformale și informale.

- „Guvernul României va acorda o atenție deosebită sectorului de cercetare–inovare,”

În realitate

Există o lipsă de transparență în privința alocării și cheltuirii fondurilor, a rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectelor. Totodată, se menține și se perpetuează în bună măsură separarea și izolarea dintre institutele de cercetare și universități. Infrastructura din laboratoarele de cercetare nu este accesibilă studenților, situație care afectează inclusiv studiile doctorale.

S-a promis atragerea de investiții din mediul privat către institute de cercetare, însă acest lucru nu s-a îndeplinit. Un exemplu scandalos îl constituie privatizarea în 2007 a Institutului de Tehnică de Calcul din București, achiziționat de la AVAS de o companie specializată în... transportul feroviar de marfă. Pentru a mima activitate în domeniul

cercetării, firma cumpărătoare a format un „consorțiu” cu o persoană fizică, lucru interzis de legislația europeană, dar agreat de guvernul român! Din păcate, nu este singurul exemplu de privatizare a unor unități de cercetare exclusiv pe criterii imobiliare.

Obiective din Agenda Lisabona sunt imposibil de realizat fără investiții masive în cercetare. **În momentul de față, România este pe ultimul loc în ceea ce privește respectarea criteriilor impuse de Agenda Lisabona.**

Salariile cercetătorilor români sunt extrem de mici în raport cu munca depusă. În loc să poată să se dedice muncii de cercetare, cercetătorii români sunt de mult prea multe ori nevoiți să alerge între mai multe locuri de muncă, pentru a câștiga un ban în plus necesar traiului zilnic.

Slaba dotare din domeniu scoate practic din cursă cercetarea românească și o aduce de la un nivel al rezultatelor la un nivel teoretic. În acest caz nici nu se mai poate vorbi de o concurență corectă cu alte centre de cercetare din lume.

De asemenea, nu sunt evaluate și nici publicate rezultatele fondurilor acordate pentru cercetare. Contribuabilii nu știu pe ce sunt cheltuiți banii ce ar trebui folosiți în interesul public.

Neglijarea totală a reformei în educație și cercetare a avut ca rezultat:

- **Politizarea funcțiilor de conducere.** Peste 1.000 de directori de școli și licee au fost înlocuiți înaintea debutului anului școlar în 2005. Numirea unor directori incompetenți sau fără respectarea condițiilor legale a fost o regulă. Numirea unor inspectori școlari fără respectarea condițiilor legale a fost de asemenea o practică permanentă.

- **Subfinanțarea universităților.** Deși prețul utilităților a crescut în medie cu 30%, subvenția pentru cămine - cantine acordată studenților nu a fost majorată, ceea ce duce la creșterea regiei de cămin.

- **Conflicte de interese în acreditare.** Desființarea Consiliului Național de Evaluare și Acreditare Academică care se afla în subordinea Parlamentului și înființarea prin OUG a unei agenții în subordinea Ministerului Educației și Cercetării este o măsură extrem de gravă a guvernării de dreapta. Astfel se creează un conflict de interese major între activitatea noii Agenții și activitatea de coordonare și control a Ministerului Educației.

- **Prima rectificare negativă a bugetului MEC din ultimii 10 ani.** Guvernul Tăriceanu a reușit un alt record: a realizat în anul 2005 prima rectificare negativă a bugetului educației și cercetării din ultimii 10 ani. Respectiv, rectificarea bugetară din august 2005 a adus o reducere de 1.100 miliarde ROL pentru acest minister.

7. Sectorul energetic – etalon al neprofesionalismului

Lipsa unei strategii coerente în domeniul energetic, lipsa investițiilor, abandonarea sau blocarea proiectelor de interes strategic, declinul competitivității, managementul necalificat, iresponsabil și neperformant, asociate unei politici externe dezastruoase, au avut un efect direct asupra deteriorării indicatorilor macro-economici și a celor privind calitatea vieții. Din sectorul energetic încep să se formeze prețurile în celelalte sectoare. Dacă o țară nu reușește să-și asigure resursele energetice într-o manieră satisfăcătoare, întregul sistem economic și social este afectat.

7.1. Factura la gaze naturale – Taxa Băsescu: prețul pentru amatorism politic

La gaze naturale nu există o piață mondială, ca în cazul petrolului sau cărbunelui. În materie de gaze naturale, fiecare stat negociază cu Gazprom, cel mai mare producător de gaze naturale din lume. Felul în care s-a negociat aprovizionarea cu gaze naturale în 2005 **a transformat România într-o pată albă pe harta noilor coridoare de transport a hidrocarburilor.**

În timp ce Germania și Olanda se regăsesc în **North Stream**, Bulgaria, Grecia, Turcia, Ungaria se regăsesc în **South Stream**, iar Italia, Franța, Austria, Germania și-au asigurat accesul la zăcămintele de petrol și gaze

naturale rusești, în proiecte separate, **România, prin președintele ei, a folosit un limbaj inadecvat, considerându-se încă în perioada războiului rece.** „Factura” a venit imediat, **România plătind cel mai mare preț al gazelor naturale din import la nivelul Uniunii Europene.** Astfel, după primele declarații agresive în 2005, **României i s-a dublat prețul gazelor naturale** de la 141 USD/1000Nmc, media anului 2004, la 270 USD/1000Nmc, ajungând ca în 2007 să plătim 376 USD/1000Nmc. Acest preț mai mare cu 100 – 150 USD/1000Nmc decât pentru alte state europene a însemnat un efort suplimentar de 2,1 mld USD din partea populației României.

A fost abandonată Strategia privind dezvoltarea capacității de înmagazinare subterană cu gaze naturale, în care cel mai important proiect este proiectul Mărgineni – Roman, ce urma a fi realizat în parteneriat cu Gazprom. Depozitele de înmagazinare se vor realiza în Ungaria și Austria, țări cu care Rusia a semnat deja două parteneriate strategice în domeniul energetic, ocolind încă o dată România.

Proiectul privind interconexiunea dintre Sistemul Național de Transport Gaze Naturale românesc cu cel maghiar de la Arad la Szeged, pentru care până în 2004 s-au executat aproximativ 30 km, **a fost abandonat.** Practic, în ultimii trei ani nu s-au mai construit nici un metru de conductă. În schimb, achizițiile de produse și servicii au continuat să se realizeze prin încredințări directe, fiind cumpărate produse și echipamente ieftine la prețuri foarte mari. De altfel, **fenomenul de corupție s-a generalizat în întreg sistemul energetic,** de la furnizarea de energie ieftină

către „băieții deștepți” pe traseul preluării energiei de la stat și revândută prin Electrica tot la stat, până la achiziția de cărbune din Serbia.

Prețul gazelor naturale a continuat să fie instrument politic de reglare a indicatorilor macroeconomici, precum inflația, în dorința de a realiza acești indicatori prin decizii administrative și nu printr-o gestionare corectă a economiei. **Celebră a rămas majorarea prețului gazelor naturale din octombrie 2006 cu 9%, motivându-se țintirea inflației pentru anul 2006.** Fără precedent, această justificare a fost făcută publică pe rând de președintele României și de premier.

7.2. Activitatea de reglementare – subordonată politic

Activitatea de reglementare s-a dovedit a fi subordonată politic. Prețurile la energie electrică și gaze naturale au fost anunțate mai întâi de ministrul economiei și finanțelor și apoi comunicate oficial de autoritatea de reglementare de resort, care astfel a demonstrat că numai independentă nu este și că folosește prețul energiei drept instrument politic. Astfel, deși în trimestrul IV al anului 2007 s-a prognozat un import de gaze naturale de 40% în total consum, în realitate s-a realizat un import de 26%. **Diferența de 14% ar fi putut fi folosită pentru stoparea creșterii prețului gazelor naturale, dacă diminuarea prețului nu a putut fi acceptată.**

Prețurile la energie electrică și energie termică au fost influențate direct prin deciziile politice transmise autorității de reglementare care, în funcție de interese, au plafonat prețurile unor producători, favorizând alți

actori în piață, reușind însă să blocheze astfel fondurile pentru dezvoltarea societăților producătoare de energie și să le oblige pe acestea la acumularea de pierderi și datorii. **Arieratele societăților producătoare de energie au ajuns la 770 mil RON la Electrocentrale București (Elcen București) și la 700 mil RON la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare (RAAN).** SC Electrica București are de primit 220 mil € de la SNCFR ca restanță la energia electrică. Societățile au fost obligate în schimb să se îndatoreze prin credite dezavantajoase la bănci, ceea ce le afectează rezultatele financiare în procente de 8% -14% din total costurilor. Astfel acum, numai Elcen București are credite angajate de 200 mil €, ale căror dobânzi vor fi în final suportate tot de populația României.

7.3. Haos in sistemul producției energiei electrice

Prin lipsa unei strategii coerente, precum și prin anunțul înființării unei companii integrate vertical în domeniul energetic, coroborate cu decizia de transfer la AVAS a principalelor companii din domeniul energiei electrice, **Guvernul României a creat haos în sectorul energetic**, care a afectat deopotrivă:

- procesul de privatizare anunțat pentru companiile producătoare de energie care necesită o infuzie imediată de capital. Ex. complexe energetice Craiova, Ișalnița, Turceni, precum și unitățile de producere de energie de la Brăila, Doicești, Borzești, Galați, etc;

- organizarea și gestionarea corectă a activității acestor operatori economici, aruncați în zona provizoratului (schimbările în consiliile de administrație, AGA, nominalizări strict pe criterii politice a unor persoane care nu au nici o legătură cu domeniul energetic, cel mai bun exemplu fiind președintele PNL Gorj, Morega);
- rezultatele financiar-contabile. Astfel, societăți din domeniul energetic au ajuns în topul datornicilor la stat:
 - Ex RAAN – 10 mil Euro, 120 Mil. RON datorie la SNLO;
 - CNH Petroșani – 410 mil Euro - societate pentru care s-a demarat procedura de executare silită, după ce la finele anului 2006, guvernul a șters datoriile istorice ale companiei, operațiune de care au beneficiat și alte 33 de companii de stat;

Aceste rezultate afectează societățile producătoare de energie, introducându-le într-un cerc vicios al creanțelor și arieratelor. Astfel complexul energetic Ișalnița are de încasat cca. 70 mil. RON pentru energie termică livrată municipiului Craiova. De asemenea, restanțele la plată se înregistrează la Constanța 130 mil. RON, Arad 40 mil RON, Timișoara 30 mil. RON, București 660 mil. RON etc. De asemenea, situația de haos creată în sistemul energetic se datorează și deciziilor politice concretizate în acte normative fără finalitate. Între acestea menționăm OUG 101/2006 referitoare la transferul societăților din domeniul energetic la AVAS în scopul declarat de a le privatiza în cursul anului 2007.

În fapt, s-au realizat schimbări de membri din CA și AGA și managerii societăților cu ocazia scoaterii de la guvernare a partenerului de alianță, respectiv PD. **Disputa din interiorul fostei Alianței DA a trecut astfel pe nota de plată a facturii la energie către populație.**

Programul “Termoficare 2006 – 2009: calitate și eficiență” a fost abandonat, cu efecte directe asupra prețului la populație pentru încălzire și apă caldă. A fost astfel compromisă și perioada de derogare obținută de la UE pentru alocarea subvențiilor în scopul modernizării sistemului centralizat de alimentare cu căldură prin promovarea noilor capacități de producere în sistem centralizat. În aceste condiții România riscă plata de penalități din partea Comisiei Europene pentru nerespectarea HG 462/2006.

A fost abandonată OUG 174/2002 privind reabilitarea termică a unor clădiri de locuit multietajate, care permitea reabilitarea rețelelor de distribuție în blocuri de locuințe.

Nu există nici un program implementat în domeniul promovării surselor regenerabile de energie.

Companiile de stat sunt conduse într-un mod total nesatisfăcător, controlul de stat dovedindu-se inefficient.

În același cadru sunt de menționat afirmațiile gratuite ca urmare a incapacitația și neprofesionalismului managerial:

- În ianuarie 2006 – momentul scăderii presiunii de livrare a gazelor naturale din import – premierul a făcut afirmația trecerii centralelor de pe gaze naturale pe cărbune, după ce în 1997 (în calitate de ministru al industriei și comerțului) propunea închiderea capacităților de producție pe

cărbune. În realitate, până la sfârșitul anului 2006 s-a înregistrat cel mai mare deficit al stocurilor de cărbune. Producția de energie pe cărbune a fost folosită în timpul verii pe contracte directe cu „băieții deștepți” pomeniți de președinte;

În consecință, producția de energie electrică s-a bazat în special pe consumul de gaze naturale și în 2006 și în 2007, atât la Elcen cât și la Termoelectrica, influențând astfel direct prețul energiei electrice la consumatorul final;

- În iunie 2006, primul ministru a promis utilizarea energiei ieftine hidro și nucleară pentru irigații. În fapt, nu s-a făcut nimic în acest sens.
- În octombrie 2006, ca urmare a creșterii nejustificate a prețului la gazele naturale din producția internă, reprezentanții guvernului au promis întocmirea unui fond social pentru ajutorarea populației sărace. În realitate nu s-a realizat nimic;
- În August 2007, primul ministru a anunțat (după 3 luni de tergiversări în adoptarea unei strategii în domeniul energetic), înființarea unei companii integrate vertical în domeniul energetic, deși a stabilit un termen de 3 săptămâni; au trecut 8 luni și nu s-a întâmplat în realitate nimic; în schimb societățile vizate au blocat toate proiectele privind dezvoltarea strategică, cu consecințe privind proiectele obligatorii pentru mediu; în acest interval au fost emise acte normative prin care s-a majorat prețul apei utilizate în procesul de producere al energiei electrice de până la 100 de ori; de asemenea, prin ordin al Ministerului Agriculturii, s-a majorat de 29 de ori prețul privind defrișarea în scopul extinderii ariei de exploatare a lignitului.

7.4. Energia termică – prețuri duble sau triple față de 2004

Prin compromiterea Programului “Termoficare 2006 – 2009: calitate și eficiență”, cel mai afectat domeniu a fost cel al producției de energie termică pentru alimentarea cu căldură a orașelor României. Societățile producătoare de energie se află în “executare silită” de către administrațiile financiare și deopotrivă de către furnizorii de combustibil (Ex: Giurgiu, Govora, Iași, Drobeta Turnu Severin, etc.).

Populația a ajuns să plătească sume cu 100% sau chiar 150% mai mari la întreținere decât în 2004. În consecință, preluarea puterii în 2004 de către **fosta Alianța DA a condamnat românii la plata unor prețuri la valori duble sau aproape triple față de 2004**, astfel:

- Gaze naturale din producție internă de la 81 USD/1000Nmc în 2004 la 197 USD/1000Nmc în 2007;
- Gaze naturale din import de la 141 USD/1000Nmc în 2004, la 376 USD/1000Nmc în 2007;
- Prețul pe Gcal livrată de la 75 lei/Gcal în 2004, la 150-200-300lei/Gcal în 2008;
- Energie electrică la producător , de la 87 lei/KWh în 2004 la 155lei/KWh în 2008;
- Numai în 2007 prețul păcurii a crescut de la 257 USD/t la 507 USD/t;
- Prețul cărbunelui din import a ajuns la 121 USD/t față de 59 USD/t în 2006.

Creșterile de prețuri în sistemul energetic au fost parțial compensate de agenții economici prin aprecierea cursului leului față de dolarul american. Acest avantaj monetar a fost însă complet anihilat în perioada octombrie 2007- martie 2008, când leul s-a depreciat față de dolar cu circa 15 %.

Aceste erori politice puteau fi evitate.

Numai gafa privind gazele naturale din import i-a costat pe români 2,1 mld.USD, la care dacă adăugăm incapacitatea de a ne negocia propriul Plan Național de Alocare privind dreptul de emisii de CO₂ la care avem o diminuare cu 20% față de planul înaintat de România la Bruxelles, observăm că ajungem la 11 mld. Euro - prevederi pentru România numai datorită acestor două decizii. Dacă adăugăm întârzierea cu 1,5 ani privind punerea în funcțiune a Unității 2 de la Cernavodă, precum și achizițiile de cărbune și păcură pe vârful de preț din an, ajungem la 12 mld. Euro - factura pe care este obligată să o plătească populația României datorită incapacității politice a guvernărilor de dreapta, doar pentru erorile din acest domeniu.

8. Agricultura României: de la aviară la caltaboși

8.1. Agricultura abandonată

Agricultura înregistrează un declin continuu: în 2005 s-a înregistrat o reducere cu 18,7% a ponderii agriculturii în PIB față de anul precedent, iar în anul 2007 o reducere de 18,6%, în timp ce guvernul PSD obținea în anul 2004 o creștere de 18,9%

Dacă în anul 2004 contribuția agriculturii, silviculturii și pisciculturii la PIB era de 12,6%, în 2006 aceasta a scăzut la 7,85 și sub 7% în 2007.

Au crescut impozitele și taxele plătite de agricultori:

- Taxă pe valoarea adăugată de 19% la toate produsele agricole ;
- Impozit de 16% pe veniturile din activitățile agricole provenite din valorificarea legumelor și zarzavaturilor și florilor în sere și solarii, cultivarea ciupercilor, arbuștilor, plantelor decorative, exploatarea pepinierelor pomicole și viticole, precum și din valorificarea produselor agricole după recoltare ;
- Accize foarte mari pentru bere, vinuri, bauturi fermentate, alcool, țuică, tutun;
- Taxe și impozite locale mari pentru terenuri, utilaje agricole, case și grădini;

- Taxe mari pentru cadastru și întabularea terenurilor agricole, mai mari decât valoarea terenurilor;

8.2. Finalizarea și consolidarea proprietății funciare

Modificarea legilor fondului funciar a produs confuzie în lumea satelor. Aceste modificări:

- au generat procese între actualii deținători de terenuri în baza titlurilor de proprietate și cei care au folosit terenul pe amplasament;
- au decimat proprietățile funciare ale unităților de cercetare din agricultură;
- au deteriorat procesul de formare și consolidare a exploatațiilor agricole.

Nu s-a realizat acțiunea cuprinsă în programul electoral al fostei Alianțe DA privind întabularea tuturor suprafețelor agricole din extravilan și a celor forestiere prin introducerea cadastrului unitar, pe cheltuiala statului.

Renta viageră, introdusă cu mare pompă, s-a dovedit a fi neatractivă pentru majoritatea deținătorilor de suprafețe mici de teren agricol și arabil. Sumele acordate sunt mici, iar limita de vârstă a crescut la 62 de ani față de 60 de ani, cât s-a propus în Programul de Guvernare.

Programul „Fermierul” nu a dat rezultatele scontate: promisiunea a fost de a se realiza 570 de fabrici pentru procesarea laptelui și a cărnii, 6.000 de ferme vegetale și zootehnice și peste 300 de unități de servicii

neagricole. În realitate au fost puse în funcțiune doar 328 de ferme agricole noi și 43 unități de procesare. **Grav este, însă, faptul că a fost blocată suma de 700 mil RON din bugetul Ministerului Agriculturii (cca. 30%), sumă care a fost utilizată gratuit de băncile comerciale în care au fost depuși acești bani.**

Programul SAPARD a înregistrat rămăneri în urmă semnificative:

- Din totalul alocărilor financiare aferente anilor 2000 – 2006, pentru care există acorduri anuale de finanțare semnate, respectiv 1,518 miliarde euro, au fost angajate (contracte încheiate) 1,167 miliarde de euro ceea ce reprezintă 76%. Mai grav este faptul că plățile efectuate până la sfârșitul anului 2006 sunt în valoare totală de 605 milioane euro, reprezentând aproximativ 39,8 % din valoarea sumelor angajate.
- Sub conducerea ministrului Flutur s-a reușit „marea performanță “ de a se cheltui în doi ani (2005-2006) „fabuloasa” sumă de 285 milioane Euro, câte 142,5 milioane pe an !!!

După data aderării, ZERO FONDURI ACCESATE de la Uniunea Europeană ! Cauzele sunt următoarele:

- Întârzieri semnificative în privința pregătirilor administrative, în special a Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) și a Sistemului Integrat de Administrare și Control și din această cauză, rămăneri serioase în urmă în ceea ce privește pregătirea accesării fondurilor europene;
- Nerealizarea acțiunilor de organizare instituțională pentru accesarea fondurilor europene;

- APIA nu funcționează la capacitate nici până la această dată, iar ultima misiune de audit a experților UE a găsit mari nereguli.

Politica fostei Alianțe DA a provocat un adevărat derapaj în sistemul de subvenționare a producției agricole:

- Eliminarea acordării subvențiilor în bani, prin introducerea sistemului cupoanelor care nu este compatibil cu formele de susținere a producătorilor agricoli practicate de țările membre ale UE. Acordarea subvențiilor prin bonuri valorice (cupoane) în anul 2005 și 2006, a fost un eșec total, acest sistem fiind considerat:
 - **birocratic** - s-au tipărit zeci de milioane de cupoane, în greutate de sute de tone, pe care au fost aplicate zeci de milioane de ștampile și sute de milioane de înscrisuri, blocându-se, timp de multe luni, activitatea curentă a miilor de funcționari din țară;
 - **costisitor** - s-au cheltuit peste 10 milioane RON pentru tipărirea cupoanelor, la care s-au adăugat cheltuielile ocazionate de transportul și distribuirea acestora;
 - **ineficient** - cupoanele au ajuns târziu la producătorii agricoli cu toate că perioada optimă de însămânțări era depășită și nu s-au distribuit, în final, toate cupoanele tipărite.

Suma acordată în 2006 ca sprijin financiar producătorilor agricoli pentru înființarea de culturi agricole a fost de 233 milioane RON (pentru câteva culturi de mică importanță cum ar fi in și cânepă, plante medicinale, hamei, orzoaică de primăvară, cartofi timpurii) față de 1.068 milioane lei RON acordate de guvern în anul 2004.

În anul 2007 nu s-a acordat niciun leu producătorilor agricoli. La presiunea P.S.D., după moțiunea simplă depusă în luna iunie 2007 s-au acordat anumite sume de bani pentru înființarea în toamna anului 2007 a culturilor de grâu, orz și rapiță.

8.3. Îmbunătățiri funciare și agricultură ecologică

În domeniul îmbunătățirilor funciare, activitatea a fost aproape inexistentă. Interesele de grup și distribuția posturilor după algoritmul fostei Alianțe au condus la **scăderea suprafeței irigate de la 1 milion ha în 2003 la 300 000 ha în 2007.**

Agricultura ecologică ar fi trebuit să reprezinte un sector în plin proces dinamic de evoluție, dar nu s-a întâmplat nimic deosebit:

- legislația în domeniu este cea elaborată în guvernarea 2001-2004;
- suprafețele cultivate, certificate ecologic, nu au crescut semnificativ;
- consumul intern de asemenea produse este aproape inexistent, iar exportul este la nivelul anului 2004.

8.4. Domeniul sanitar-veterinar

Marile întârzieri în procesul de integrare în Uniunea Europeană în domeniul sanitar - veterinar nu au fost recuperate nici până în prezent.

Controlul sanitar-veterinar intern al pieței este inefficient. Lipsa unităților autorizate de abatorizare a animalelor și a unor soluții alternative încurajează sacrificarea ilegală, generând dificultăți în ceea ce privește gestionarea bazei de date referitor la animalele sacrificate, care nu figurează astfel în evidențele autorității de stat.

Deși timp de 6 ani s-au făcut eforturi financiare și profesionale pentru eradicarea pestei porcine fără vaccinare (cu derularea în 2004 a unor exporturi de produse din carne de porc în UE), s-a reînceput din decembrie 2006 vaccinarea cu vaccin viu și vaccin marker, **fapt care atrage după sine interzicerea exportului de porci vii, carne și produse din carne de porc, precum și anularea tuturor eforturilor depuse până la acea dată.**

Dezastrul provocat de gripa aviară a afectat puternic sectoarele de creștere a păsărilor. Gripa aviară a constituit doar un prilej de mediatizare a ministrului agriculturii, Gheorghe Flutur, și a conducătorilor Agenției Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranță Alimentară (ANSVSA), **dar mai ales un prilej de îmbogățire pentru furnizorii de dezinfectante și cei de echipamente și kit-uri de diagnostic.**

Proprietarii cailor bolnavi de anemie infecțioasă nu au mai primit despăgubiri, agravând astfel un climat de neîncredere față de serviciile veterinare.

Toate măsurile ANSVSA din domeniul igienei și siguranței alimentare au defavorizat semnificativ producția internă, deschizând o piață largă pentru produsele din import.

Sistemul de colectare a cadavrelor și ecarisajul este nefinalizat.

Dacă România nu va putea organiza, pentru întreg teritoriul țării, sistemul de colectare și tratare a cadavrelor animalelor și a subproduselor de origine animală și nu va încheia modernizarea unităților de incinerare și co-incinerare, se va decide restricționarea utilizării anumitor subproduse de origine animală care nu sunt destinate consumului uman (de ex. drept hrana pentru animale).

Circulația animalelor pe teritoriul României se efectuează de foarte multe ori ilegal aducând prejudicii materiale datorită difuzării bolilor animalelor și pune în pericol chiar sănătatea consumatorilor.

A fost oprită din motive subiective acțiunea de identificare și înregistrare a animalelor.

În contextul în care numărul de focare de rabie a crescut alarmant în ultimele luni în România, nu există un program coerent și susținut pentru eradicarea acestei boli.

Guvernul nu a analizat activitatea Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentară, care este în subordinea sa și unde s-a înregistrat un management defectuos în ultimii 3 ani, datorită numirii pe criterii politice a conducerii acestei agenții.

8.5. Cercetarea științifică agricolă

Cercetarea științifică agricolă se află în cea mai mare suferință generată de nerealizarea programului de restructurare.

Programul de restructurare prevăzut de actuala Guvernare, pentru care s-au formulat 43 de variante, avea termen de definitivare pentru un Proiect de Lege până la 31 martie 2006, cu materializarea prevederilor legii în 6 luni de la adoptare. Până la ora actuală, Proiectul de Lege nu a fost definitivat.

Elaborarea și promovarea a nouă proiecte de Hotărâre pentru cele 62 unități de dezvoltare-cercetare aflate în subordinea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură și a două proiecte de Hotărâre de Guvern pentru 17 unități de cercetare și producție, care se impuneau a fi reorganizate în societăți comerciale, aveau termen de realizare 31.10.2006, acțiune care nu este realizată nici la aceasta dată.

Sistemul funcțional al unităților de cercetare a fost practic desființat, prin depozitarea de terenuri, în numele retrocedării și a restituiri, în cele mai multe situații, pe baza unor acte dubioase.

8.6. Deficitul balanței comerciale cu produse agro-alimentare

Prin politica agricolă pe care a dus-o conducerea Ministerului Apelor Pădurilor și Dezvoltării Rurale în anii 2005-2007, s-a influențat negativ balanța comercială cu produse agroalimentare deficitul crescând în 2007 cu 64%, față de anul 2005, adică cu aproximativ 860 milioane euro.

Lipsa de discernământ și profesionalism, slaba pregătire economică a conducerii ministerului agriculturii, au fost principalii factori care au

condus la neacordarea atenției stimulării produselor vegetale și animaliere la sortimentele solicitate la export sau deficitare în țară, care în mulți ani s-au exportat, în scopul echilibrării balanței comerciale numai în anul 2005, importul de produse agro-alimentare a depășit doua miliarde euro, în creștere cu 22,6% față de anul 2004.

Soldul negativ al balanței comerciale este generat de importurile de carne de porc, țigări și tutun, zahăr și produse zaharoase, fructe proaspete, pește etc., majoritatea acestor sectoare reducându-si capacitatea la mai mult de jumătate.

Deficitul comercial al balanței comerciale cu produse agro-alimentare a fost, în 2005, de 1,34 miliarde euro, în creștere cu 27% fata de anul 2004. În anul 2006 deficitul comercial al produselor agroalimentare a fost de 1,517 miliarde euro, iar în anul 2007, deficitul comercial a depășit 2,2 miliarde euro.

Creșterea permanentă a deficitului comercial, de la an la an, demonstrează că în agricultura românească nu s-a întâmplat aproape nimic din punct de vedere calitativ de când a venit actuala coaliție la guvernare.

Cât privesc exporturile României de produse agricole, îndeosebi pe relația Uniunea Europeana, și aici România sta catastrofal. Structura acestor exporturi arată că la capitolul „produse prelucrate” suntem ca și inexistenți pe piețele externe.

În anul 2007 exporturile au fost de aproape patru ori mai mici decât importurile, valoarea acestora de doar 400 milioane euro fiind constituită

în principal din animale vii, grâu, semințe de floarea soarelui, porumb și produse de panificație.

Ponderea importului de carne de porcine a ajuns la 43% din consumul intern, cel de carne de pasăre la 36%, iar cel de bovine la 19%, la care se adaugă importuri de peste 100 milioane euro pentru zahăr, 180 milioane euro de pentru țigări și tutun și numeroase sortimente de fructe și legume care se puteau produce în țară.

Ineficiența guvernării actuale în agricultură se manifestă prin:

- deficitul tot mai mare al balanței cu produse agro-alimentare; creșterea importurilor și scăderea exporturilor;
- sporirea prețurilor produselor agricole;
- scăderea permanentă a veniturilor agricultorilor și sărăcirea acestora;
- haos în asimilarea noilor reglementări europene (livrarea produselor lactate de către micii producători, transhumanța ovinelor etc.);
- gestionarea incompetentă a efectelor secetei, toate sectoarele agricole fiind afectate și influențând negativ PIB-ul și indicatori macro-economici.

8.7. Dezastrul fondului forestier

În domeniul gestionării durabile a pădurilor, situația este și mai dezastruoasă. Nefinalizarea procesului de retrocedare a proprietăților

forestiere, în baza legilor fondului funciar emise până în prezent, are ca drept cauze o sumă de factori , după cum urmează :

- Ineficiența aparatului administrativ de a se organiza și acționa în spiritul legislației existente;
- Lipsa de preocupare față de rezolvarea problemelor stringente cu care se confruntă proprietarii mici și mijlocii de terenuri forestiere, astfel că până în acest moment nu sunt retrocedate integral proprietățile forestiere în baza legilor 18/1991 și 1/2000, nemaipunând în discuție situația exasperantă a celor îndreptățiți să-și primească pădurile la legea 247/2005.

Ritmul lent al punerilor în posesie nu se datorează exclusiv reglementărilor privitoare la plata măsurătorilor topo-cadastrale sau a lipsei de resurse financiare din partea proprietarilor, ci blocajului generat în mod conștient de către Regia Națională a Pădurilor în comisiile locale și județene de fond funciar.

Din programul de împădurire a terenurilor degradate sau inapte pentru agricultură, stabilit la cca 1 % din fondul forestier național, respectiv 64.000 ha, au fost realizate numai 10.000 ha , adică un procent de 15,6 %.

În domeniul înființării de perdele de protecție a terenurilor agricole, căilor de comunicație sau așezărilor umane, realizările se situează la aproximativ 26 de hectare din programul stabilit de 1.000 de ha. Explicația este foarte simplă: până astăzi nu s-a reușit să se clarifice situația juridică a terenurilor în cauză, în pofida cheltuielilor uriașe efectuate pentru diferite proiecte fără a se ajunge la o finalitate concretă.

Față de politica guvernului de susținere a lucrărilor de amenajare a pădurilor private, precizată în reglementările apărute în anii 2005 și 2006, se pot concluziona următoarele:

Alocarea unei sume infime (4 mil. RON) pentru finanțarea elaborării amenajamentelor silvice sau a celor prea puține 0,06 milioane RON a fost inutilă, deoarece față de aceste acțiuni nu a existat interes din partea proprietarilor de păduri, așa cum rezultă din “realizările” prezentate: în cursul anului 2007 nu s-au realizat amenajamente silvice pentru pădurile proprietate privată;

Programul național de construcție de drumuri forestiere , promovat în perioada 2005-2006 , a rămas un program *abstract* așa cum rezultă din realizările modeste.

Agricultura – în toate componentele ei – este unul dintre domeniile care ilustrează cel mai bine incompetența și iresponsabilitatea celor din Alianța D.A. Practic, cursul pozitiv pe care se angajase agricultura României în perioada 2001-2004 a fost abandonat. Astăzi haosul, incertitudinea și lipsa de pregătire pentru viitor caracterizează această importantă zonă de activitate a societății românești. Riscăm să ratăm oportunități importante în ceea ce privește transformarea și dezvoltarea, consecințele negative ale proastei gestiuni a agriculturii acumulându-se treptat spre un punct critic care nu va întârzia!

9. Transporturile și infrastructura – sau „nu avem nevoie de autostrăzi” ca principiu de guvernare

Ministrul Gheorghe Dobre a primit numele de „ministrul trei nule”, adică nul la transporturi, nul la infrastructură, nul la turism. Aproape un an de zile, ministrul Dobre a tradus și citit contractul cu Bechtel, ca să ajungă să corecteze traducerea, să secretizeze contractul și anexele sale și să nu obțină finanțarea corespunzătoare. În tot acest timp, costurile autostrăzii Transilvania au crescut, deoarece din totalul de 3,2 miliarde de euro prevăzuți, 1,5 miliarde euro erau destinați achizițiilor de terenuri și clădiri pe parcursul autostrăzii. Cum prețurile pe piața imobiliară au crescut spectaculos, Gheorghe Dobre înregistrează performanța de a-l depăși pe ministrul finanțelor: într-un an, acesta a pierdut 1 miliard de euro prin aplicarea cotei unice, iar ministrul Dobre 1,2 miliarde euro prin întârzierea lucrărilor la autostradă.

În infrastructura rutieră, **guvernul PSD a predat mandatul puterii de dreapta cu contracte de finanțare aflate în diferite stadii de execuție a peste 1000 km de autostradă și 3000 km de drumuri naționale! În 2008 sunt în execuție 50 km de autostrada și nicio perspectivă de viitor, datorită anulării planurilor operaționale lăsate de guvernarea PSD!**

Raportat la suprafața țării, **România are cei mai puțini km de autostradă din Europa.** Astfel, din cei peste 198 de mii de km de drumuri, doar 211 km sunt de autostradă, de 40 de ori mai puțin ca în Germania

(care are 9.000 de km de autostradă). Până și Bulgaria are 290 de km de autostradă construiți.

Lungimea reței de autostrăzi

Țări	Număr kilometri autostradă construiți
Germania	9.000
Franta	7.800
Italia	6.800
Spania	2.700
Iugoslavia	366
Ungaria	350
Bulgaria	290
Croatia	260
Slovacia	257
Romania	244

Sursa: Eurostat, 2007

Cele șase contracte de parteneriat public privat semnate în 2004 cu termen de finalizare în 2008, cu un cost al lucrărilor de 2 miliarde euro (Centura București Nord și Centura București Sud – profil autostradă; autostrada București – Ploiești, autostrada Comarnic – Predeal și Predeal - Brașov), sunt doar în faza de refacere. După o bâlbâială de trei ani, guvernul de dreapta s-a întors la soluția parteneriatului public - privat și a recunoscut prin vocea ministrului Ludovic Orban greșeala făcută de Gheorghe Dobre în 2005, reluând procedurile de contractare prin concesiune a acestor autostrăzi. Costul de execuție este dublul celui din 2004 (4 miliarde euro), iar costul exproprierii terenului estimat ca fiind de 35 de ori mai mare decât cel din 2004.

Un « *un mare succes* » a fost înregistrat reîncepându-se (pentru a treia oară) lucrările pe un tronson de 30 km între Moara Vlăsiei și Ploiești, executat de vestitul trio prezidențial Golden Blitz – Cășuneanu – Umbrărescu, la un preț numai de ei știut și plătit din bugetul de stat. Vorbim de același trio care an de an repară și asfaltează autostrada București – Pitești, modernizată « cu succes » în anii '99 – 2000, de asemenea la costuri netransparente.

Calendarul de modernizare a rețelei de autostradă pe culoarul IV, Arad – București – Constanța, are în execuție **0 km** de autostradă. Au fost trăgănite prin amânare, anulare, refacere a finanțărilor și proiectelor în execuție, tronsoanele : Arad – Timișoara, Timișoara – Lugoj, Lugoj – Deva, Deva – Orăștie, Orăștie – Sibiu, centura Sibiu, centura Constanța. Toate aceste proiecte aveau termen de finalizare anii 2008 și 2009, iar acum sunt din nou în faza de lansare a lucrărilor.

Culoarul 9 European, autostrada Moldova (Ploiești - Iași) nu are niciun orizont de așteptări cu privire la începerea și finalizarea lucrărilor.

Referitor la drumurile naționale, pentru etapa 5 și 6 cu 1000 km, cu finanțare asigurată la finele anului 2004, nu s-a început încă execuția lucrărilor. Pentru etapa a patra sunt contracte reziliate și întârziate pentru 300 km de drumuri naționale, iar programele cu finanțare europeană ISPA reziliate sau întârziate pentru 60% din acestea. Sunt șanse mari de pierdere a fondurilor în valoare de 300 milioane euro până în 2009.

Din fondurile post-aderare pentru anii 2007 – 2009, Uniunea Europeană a alocat sectorului de transporturi peste doua miliarde de euro, din care nu a fost folosit nici măcar un euro.

În anul 2005 au fost suspendate lucrările de dublare a centurii actuale a Bucureștiului, ducând practic la blocarea traficului de tranzit al Bucureștiului și făcând impracticabilă centura Bucureștilor în orele de vârf.

Tot în 2005 a fost anulat contractul pentru proiectul de pod peste Dunăre dintre Brăila și Tulcea, iar în acest moment nu exista nicio perspectivă de realizare a acestei legături peste Dunăre.

În infrastructura feroviară putem nota două „mari succese„: după trei ani de întârzieri, începerea în 2008 a lucrărilor de modernizare a 60 km de cale ferată pe tronsoanele Fundulea – Lehliu și Predeal – Brașov dintr-un total de 1000 km necesari a fi în execuție, cu fonduri asigurate de la Uniunea Europeană și de la Instituțiile Financiare Internaționale (BEI, BERT, JBIC, BIRT). Sunt de asemenea întârziate lucrările pe culoarul 4 Arad – Simeria – Brașov – Ploiești, Ploiești – Iași. Fondurile sunt asigurate din finanțări europene, dar nu s-a folosit până în prezent nici un euro.

De asemenea, atât infrastructura rutieră, cât și cea feroviară nu beneficiază de o strategie după anularea celei moștenite în anul 2004. Infrastructura locală de colectare a traficului către marile artere rutiere și feroviare nu are perspective de modernizare, nici alocații bugetare în vederea modernizării pe sectoare de drum sau cale ferată.

În sectorul transportului naval s-au abandonat proiectele și lucrările la terminalul de pasageri din portul Constanța, la porturile turistice Tulcea și Mamaia – Constanța, la extinderea facilităților în portul Constanța prin finalizarea de noi terminale de cereale, petrol și terminal de barje începute în 2004 și care asigurau dezvoltarea navigabilității pe Dunăre prin canalul Cernavoda – Constanța, extinderea și dublarea capacității portului

Constanța prin reînceperea prelungirii digului de protecție a portului cu un km. Toate aceste abandonuri au condus la a pierderea interesului operațional de transport naval pentru rutele Constanța și Dunăre, scăzând astfel traficul cu o treime, iar veniturile cu 50% față de anul 2004. La acest lucru se adaugă și scăderea cu 50% a fondurilor pentru reparațiile construcțiilor hidrotehnice și întreținerea canalelor navigabile.

Sunt aproape stopate proiectele de extindere a magistralelor de Metrou 1 Mai – Zarea, Eroilor – Drumul Taberei – Ghencea, Theodor Pallady – Policolor. S-a abandonat proiectul de conectare a metroului la inelul de cale ferată a Bucureștiului și conectarea acestuia la linia de cale ferată care duce la aeroportul Henri Coandă din Otopeni.

În domeniul logisticii din transporturi, strategia de modernizare a mijloacelor de transport public (trenuri de călători, trenuri de metrou, avioane, locomotive) a fost încetinită până la 20% din ceea ce era contractat și preconizat a se realiza în perioada 2005 – 2008.

Este limpede că actualii guvernanți au văzut infrastructura și transporturile printr-o singura optica: ca oportunitate de drenare a banului public în buzunarele private ale propriei clientele politice. „Asfaltatorii prezidențiali” au devenit deja emblematici, în percepția publică, pentru modul de raportare a Alianței D.A. la problemele infrastructurii. Stagnarea unor proiecte mari începute în perioada guvernării PSD, lipsa de preocupare pentru dezvoltarea unei rețele de autostrăzi, blocajul din transportul urban – toate acestea vor întârzia în mod semnificativ, cu ani buni, racordarea românilor la confortul

civilizației europene. „Nu avem nevoie de autostrăzi” – ca „principiu de guvernare” înseamnă, de fapt, condamnarea României la izolare de facto, chiar dacă ea este integrată Uniunii Europene.

10. Reculul turismului românesc

Programul de guvernare al fostei Alianțe DA prevedea un număr impresionant de acțiuni pentru dezvoltarea turismului:

- Definirea și promovarea unui *brand turistic național* pentru individualizarea, personificarea și asigurarea unei atractivități specifice ofertei naționale, atât pentru consumatorii finali, cât și pentru investitori;
- Stabilirea priorităților în dezvoltarea infrastructurii de sprijin a turismului în corelație cu dezvoltarea infrastructurii generale;
- Dezvoltarea cooperării organismelor guvernamentale cu sectorul privat;
- Funcționarea organismelor de consultare dintre industria turistică și administrația publică la nivel central și local;
- Intensificarea acțiunilor de promovarea a turismului;
- Îmbunătățirea și finanțarea formelor educaționale de profil.

După 1.200 de zile de guvernare de dreapta constatăm următoarele:

- **Există o criză declanșată de viziunea actualilor guvernanți**, care tratează un domeniu prioritar pentru economia românească cu neprofesionalism și fără strategii definite realist și pe etape.

- **România continuă să rămână o destinație modest promovată, iar serviciile turistice sunt, în multe cazuri, rudimentare.** Deși beneficiem de un cadru natural deosebit, care înseamnă munte, litoral, deltă, zone de turism rural atractive, regiuni excepționale de balneo, obiective turistice deosebit de interesante, realizările noastre din turism s-au situat în acești trei ani în jurul a 1 miliard de euro anual, în timp ce Bulgaria reușește, anual, circa 3 miliarde de euro, Ungaria 7 miliarde euro, Cehia 9 miliarde euro, iar Spania peste 45 miliarde euro.
- **Nu s-a definit un brand turistic național,** deși s-au cheltuit peste 10 milioane RON pentru organizarea activităților.
- Participarea la evenimente speciale, târguri și expoziții de turism interne și internaționale a fost modestă și nesistematică.

Instabilitatea conducerii turismului la nivel național (trei președinți ANT + un secretar de stat în trei ani) a accentuat dezordinea și slaba performanță din domeniul turismului.

România se află, conform evaluărilor Consiliului Mondial al Turismului, pe locul 76 în lume în ceea ce privește contribuția acestui sector de activitate în PIB.

Conceptul de „entertainment” este deficitar și nu există preocupări sistematice pentru dezvoltarea acestui segment. Turismul de stațiune și turismul rural au mare nevoie de investiții în domeniul agrementului, lucru care s-ar resimți pozitiv în durata medie a sejurului.

Nu există o școală de turism românească, organizată pe regiuni turistice, la standarde moderne de profesionalizare a forței de muncă. S-au înființat o mulțime de așa-zise școli de turism care dau diplome pe bandă rulantă, iar consecințele se văd în lipsa forței de muncă bine pregătite și în calitatea slabă a serviciilor turistice.

Promovarea turismului românesc s-a făcut nesistematic și neprofesionist. S-au redus relațiile turistice cu Germania, Anglia, Israel, Belgia, Olanda etc. Tour-operatorii prestigioși din aceste țări și-au redus activitatea pe destinația România din cauza serviciilor turistice modeste și a prețurilor foarte mari la serviciile de bază. Lipsesc promovarea coerentă și strategiile de a dezvolta noi relații turistice și de a le relua pe cele pierdute. Episodul românesc al emisiunii "No Reservations", realizată de Anthony Bourdain și finanțat de guvern cu 20.000 dolari, s-a soldat cu un dezastru de imagine. Participarea la Târgul de turism de la Berlin a fost modestă, iar TUI, unul dintre cei mai mari tour- operatori din lume, a renunțat la destinația „litoralul românesc”.

La capitolul legislație în domeniul turismului, actualul guvern nu a întreprins nimic semnificativ, fapt ce conduce la starea de mediocritate în care se zbate turismul din România. Pentru a valorifica oportunitățile de dezvoltare a turismului, este nevoie de elaborarea unui concept românesc de turism atractiv și eficient, care să și stimuleze pe investitori să dezvolte servicii turistice la standarde competitive și atractive (facilități importante pentru investitori, după modelul Turciei, spre exemplu).

Problema de fond a turismului românesc, pe lângă cele legate de calitatea serviciilor, fiscalitate și pregătire profesională, este sărăcia

cetățenilor României. Turismul este un domeniu de consecință. Peste tot în lume turismul se bazează în primul rând pe circulația turistică internă. La români s-a pierdut reflexul de vacanță, pe fondul unei polarizări sociale foarte grave (în 2007, peste 60% dintre români și-au petrecut vacanțele la domiciliu).

Ne aflăm în situația extrem de critică în care cei care au bani nu au timp, iar cei care au timp nu au bani. Cei care au bani aleg, de cele mai multe ori, să-și petreacă vacanța în străinătate, unde raportul calitate-preț este mult mai atractiv. Rezultatul: 6 milioane de străini au vizitat România, iar circa 9 milioane de români au călătorit în străinătate în cursul anului 2006, iar în 2007, în primele 11 luni au fost 7,1 mil. vizitatori străini în România și 10,1 mil. au călătorit în străinătate. Aceste cifre reprezintă un indicator pentru faptul că **românii preferă străinătatea ca destinație turistică.**

În domeniul turismului, analiza celor peste 1200 de zile de guvernare este cel mai greu de realizat, deoarece activitatea guvernamentală lipsește cu desăvârșire, atât în plan legislativ cât și în planul elaborării și concretizării unor inițiative de amploare. În ciuda discursurilor despre importanța turismului ca factor de dezvoltare, România reușește astăzi să se plaseze în coada Bulgariei – un clasament care nu mai are nevoie de nici un fel de alte comentarii.

11. Criza mediului de afaceri și a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii

11.1. Mediul de afaceri

Programul de guvernare a fostei Alianțe DA prevedea următoarele pentru stimularea mediului de afaceri și a IMM:

- Reducerea cotei impozitului pe profit de la 25% la 16% și introducerea cotei unice de 16% pentru impozitul pe venitul persoanelor fizice;
- Retragera treptată a statului din administrarea economiei;
- Simplificarea formalităților privind intrarea și ieșirea de pe piață a firmelor;
- Reducerea procedurilor administrative referitoare la obținerea de autorizații, aprobări și avize;
- Elaborarea unei legislații simple, clare și stabile;
- Reglementarea ajutorului de stat și a altor intervenții publice care deformează competitivitatea agenților economici și distorsionează libera concurență;
- Sprijinirea sectorului IMM pentru a reprezenta o soluție importantă pentru contrabalansarea efectelor negative ale procesului de ajustare structurată;
- Liberalizarea pieței muncii și asigurarea libertății contractuale în domeniul stabilirii și negocierii relațiilor de muncă.

După 1.200 de zile de guvernare de dreapta, realitatea arată cu totul altfel.

Introducerea cotei unice de 16% pentru agenții economici a mărit decalajele și a avantajat societățile mari, în detrimentul celor mici, obligate fie să-și înceteze activitatea, fie să se lase cumpărate de cele mari.

Inechitățile sunt infinit mai mari în cazul persoanelor fizice, unde introducerea cotei unice de 16% pentru impozitul pe venitul acestora a avantajat pe cei cu salarii mari, crescând și diferențele dintre veniturile diferitelor categorii de salariați și accentuând polarizarea socială la dimensiuni fără precedent.

Deși s-a aprobat *"Planul de acțiuni pentru dezvoltarea și consolidarea mediului de afaceri din România"* la direcția Mediu de Afaceri din cadrul aparatului de lucru (al fostului portofoliu de ministru de stat pentru coordonarea activităților din domeniul mediului de afaceri și IMM-uri) nu se cunoaște ca societățile private din diversele domenii să fi fost consultate, planul fiind un simplu exercițiu teoretic.

Cum poate cineva să-și permită să considere "o mare realizare" faptul că, prin aplicarea noilor reglementări, inclusiv fiscale, veniturile bugetului general consolidat au scăzut în 2005 cu 5,3% din impozitul pe venit al agenților economici, dar au crescut cu 44,7% din cel al persoanelor fizice în 2005, iar în 2006 cu 47,2%, care, practic, de trei ani suportă lipsa de performanță a mediului de afaceri românesc. Cinic!

Atenționăm asupra privatizării a 21 de societăți cu statut de institut de cercetare care se îndreaptă spre același scop imobiliar în detrimentul dezvoltării cercetării românești.

În nici un caz nu poate constitui un merit eliminarea procedurilor economice preferențiale. Oare semnarea pactului social cu sindicatele la societățile privatizabile, plata datoriilor istorice funcție de capacitatea acestora de a genera profit sau termene rezonabile (care să nu conducă la imposibilitatea plății furnizorilor) sunt proceduri economice preferențiale?! Care sunt, oare, acele societăți (41 la număr) cărora li s-a aplicat așa-zisul program de monitorizare și restructurare financiară a creanțelor deținute de AVAS? Evident că discriminarea agenților economici ține de clientela politică a Alianței.

11.2. Problemele IMM

Măsurile pentru IMM-uri sunt formale și incoerente, fără aplicabilitate în practica curentă, nealocându-se resurse adecvate pentru facilitarea accesului acestora pe piața unică europeană.

Programul național de înființare și dezvoltare a incubatoarelor de afaceri, conform HG 290/2006, este superficial și nesistematic.

În 2006, programul pentru sprijinirea dezvoltării IMM prin fonduri la limita sumelor alocate "profitului reinvestit" a fost doar de 8 milioane lei. În scopul capitalizării IMM-urilor productive, cuantumul impozitului

aferent profitului reinvestit ar trebui să poată fi dedus cât mai aproape de momentul realizării investiției și nu "returnat" după multă vreme, ca urmare a unor proceduri birocratice excesive.

Guvernul a încălcat normele economiei de piață concurențială prin măsura "ștergerii" datoriilor de cca 2 miliarde euro pentru 34 de societăți comerciale, cât și prin suspendarea, prin OUG 3/2007, a procedurilor de insolvență pentru 28 de societăți comerciale cu datorii.

Plafoanele în valoare de 28,8 milioane lei din 2005 și 190,8 milioane lei din 2006, alocate de către Guvern pentru FNGC IMM sunt total insuficiente.

Realitatea ne arată că România are de făcut reforme în domeniul birocrăției și al pieței muncii. Țara noastră trebuie să creeze un mediu de afaceri prietenos, fără multă birocrăție, să reglementeze optim piața muncii pentru a fi ușor să faci angajări și concedieri, să încurajeze o cultură antreprenorială, în care investitorii să umble după clienți și nu după banii de la guvern, iar înființarea unei firme să se poată face mai repede și mai ieftin.

Principalele domenii vizate de politica concurențială a Uniunii Europene sunt reglementările antitrust, liberalizarea sectoarelor monopoliste (telecomunicații, gaze, electricitate, transporturi feroviare) și monitorizarea ajutoarelor de stat. Acest ultim capitol este foarte sensibil în Uniunea Europeană, ca și în România, dacă acquis-ul concurențial consideră benefice ajutoarele pentru dezvoltare regională, IMM-uri, întreprinderi aflate în dificultate, cercetare-dezvoltare, mediu și instruirea personalului.

Punând în oglindă felul în care România a înțeles până acum politica în domeniul concurenței și felul în care este aceasta aplicată în UE, observăm că, în ceea ce privește țara noastră, încălcarea regulilor concurenței este asociată în primul rând cu ajutoarele de stat acordate pe criterii clientelare unor sectoare falimentare și cuprinse de panica unui management defectuos. Uniunea Europeană, prin vocea Comisiei Europene, a tras numeroase semnale de alarmă, încriminând practicile de favorizare a anumitor întreprinderi, care pot afecta comerțul intern al UE, menționând că statele membre nu vor accepta o asemenea situație.

Pe lângă practica anticoncurențială a acordării ajutoarelor de stat, multe alte fenomene afectează piața românească și necesită o reglementare mai strictă. Este vorba despre concurența neloială care se manifestă prin: concurență parazitară (imitarea metodelor publicitare ale concurenței, referiri la mărci celebre etc.), deturnarea clientelei prin imitarea numelor și semnelor distinctive ale unei mărci, ceea ce creează confuzie consumatorului, presiuni pentru dislocarea forței de muncă și a clienților, înțelegerea secretă (cartel) și abuzul de poziție dominantă. În acest ultim domeniu, Consiliul Concurenței a dat un număr foarte mic de decizii de sancționare. Aceste fenomene au caracterizat și mai caracterizează economia românească și, de altfel, toate economiile lumii, chiar pe cele ale statelor dezvoltate. Diferența este însă între tolerarea și amendarea lor.

Efectele încălcării legii concurenței afectează direct creșterea economiei, interesele consumatorilor și imaginea României, îndepărtând investitorii, care se văd discriminați, și diminuând încrederea acordată de

Comisia Europeană prin angajamentele pe care statul român și le-a asumat.

România, în conformitate cu prevederile din Tratatul de aderare, poate să acorde, până în 2008, ajutoare financiare temporare pentru restructurarea industriei siderurgice (Arcelor - Mittal Galați, Siderurgica Hunedoara, COS Târgoviște, CS Reșița, IS Câmpia Turzii și Donasid Călărași), ca și pentru zonele defavorizate (Valea Jiului, Apuseni, Copșa Mică etc.). Trebuie să nu uităm să acordăm fonduri pentru cercetare-dezvoltare și mediu.

În ceea ce privește sectorul IMM, deosebit de important pentru economia națională, **procesul de integrare ar putea aduce ieșirea de pe piața de până la 60% din întreprinderile mici și mijlocii**. Estimăm la 40-55% numărul IMM-urilor nepregătite pentru integrare. Se poate ajunge la scenariul ca 60% din IMM-urile proprietate românească să dispară și să apară 70% IMM-uri proprietate străină.

Introducerea cotei unice nu a avut un efect major asupra IMM-urilor, fiind apreciată drept o măsură care este în avantajul firmelor mari și mai puțin în avantajul IMM-urilor. Se apreciază că, urmare a acestei măsuri economice, au scăzut impozitele directe, dar au crescut impozitele indirecte, astfel încât contribuțiile IMM-urilor la buget au rămas în mare măsură aceleași.

Vorbind despre principalele probleme cu care se confruntă IMM-urile, reiese că principala dificultate este legată de dificultatea realizării investițiilor, ceea ce are ca efect imposibilitatea re tehnologizării, cu urmări în planul productivității, dar și al respectării normelor impuse de Uniunea

Europeană (de exemplu, fără tehnologii moderne, nu se pot obține diverse autorizări de funcționare).

Deși după restructurare a înființat un Minister consacrat „întreprinderilor mici și mijlocii” și „profesiilor liberale”, Guvernul ADA nu a avut și nu are o politică în ceea ce privește sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii și pregătirea acestui sector în vederea aderării la Uniunea Europeană. “Miza” noului ministru a părut mai degrabă a fi asigurarea trecerii sub controlul politic al PNL a Camerei de Comerț și Industrie a României și a patrimoniului său.

12. Piața de capital – manipulări interesate

Greșelile instituțiilor publice afectează și activitatea și credibilitatea pieței bursiere.

Multe dintre acțiunile și măsurile luate de autorități în decursul acestei perioade au avut ca rezultat destabilizarea pieței bursiere, concretizată în pierderi semnificative de credibilitate în ochii investitorilor și pierderi materiale pentru toți actorii implicați. **Cele mai importante evenimente sunt:**

- **Sechestrarea unei părți a acțiunilor Rompetrol** cotate la Bursă; Această măsură a procurorilor pare paradoxală, mai ales în contextul în care sechestrul asigurator are rolul tocmai de a garanta solvabilitatea firmei în cazul în care va fi găsită obligată a plăti anumite datorii către Bugetul statului. Or, în situația în care firma este considerată instabilă, nu mai figurează cu toate acțiunile la Bursă, iar valoarea celor listate scade, Petromidia pierde sume enorme zilnic, ce scad capacitatea ei de a achita eventuale datorii;
- **Permisiunea acordată firmei International Pharmaceutical Group să vândă pe piața bursieră pachetul de acțiuni, în condițiile în care acestea făceau obiectul unui litigiu.** AVAS a obținut în instanță anularea contractului de privatizare a producătorului de medicamente Biofarm București, cauza invocată fiind nerespectarea obligațiilor investiționale de către

International Pharmaceutical Group, compania care a preluat pachetul de la stat în 1997. Între timp, această companie a vândut la Bursă acțiunile, fără ca statul român să interzică acest lucru, deși pe rol era un litigiu juridic al cărui obiect era exact pachetul de acțiuni în cauză. Acțiunile au fost cumpărate de diverși investitori, fără ca aceștia să știe de statutul juridic al activelor tranzacționate.

13. Retrocedările ca luptă a grupurilor de interese

13.1. Erorile noului cadru legislativ și consecințele lor

Analiza evoluției procesului administrativ de retrocedare promovat de Guvernul de dreapta relevă următoarele aspecte:

► **Modificările legislative insuficient elaborate aduse cadrului normativ** din acest domeniu prin asumarea răspunderii guvernului în iunie 2005 au determinat un adevărat haos în procesul de aplicare a legilor de retrocedare în toate segmentele sale (imobile din intravilan preluate de la persoane fizice sau juridice, terenuri agricole din extravilan, imobile preluate de la culte, imobile preluate de la minorități);

Prima consecință care decurge din modul în care Guvernul de coaliție a modificat legile proprietății funciare este **atragera cetățenilor într-o nouă serie de conflicte și neînțelegeri care nu vor putea fi rezolvate pe cale administrativă**. Zeci de mii de oameni au fost târați prin noi procese în tribunal din cauza efectelor produse de modificarea acestor legi.

O altă consecință, care prejudiciază patrimoniul public al statului, este faptul că nu sunt definite măsuri clare de protecție a investițiilor existente în exploatații agricole, bazine piscicole amenajate, sere, plantații viticole sau pomicole proprietate de stat, terenurile administrate de institutele de cercetare, rezervațiile științifice, pădurile monumente ale naturii, lucrările hidroameliorative de îmbunătățiri funciare, construcțiile de pe terenurile

forestiere, drumurile forestiere, alte amenajări silvice, instalații și mijloace fixe.

Dintre **marile erori de abordare legislativă** sunt de menționat :

- înlocuirea despăgubirilor bănești pentru construcțiile care există fizic, ca măsură alternativă de reparație, cu măsura acordării titlurilor de despăgubire (uniformizarea tuturor situațiilor). Apreciem că această incoerență legislativă va genera noi procese internaționale, deoarece cel puțin 30.000 de foști proprietari se vor îndrepta către CEDO;
- prelungirea *sine die* a termenului de depunere a actelor doveditoare „*până la data soluționării notificării*”; Această soluție legislativă determină **instabilitatea raporturilor de proprietate pe termen nedeterminat**, cu influențe negative directe asupra proceselor investiționale (practic, dacă un imobil este revendicat de o persoană care nu depune acte doveditoare și acesta cere amânarea soluționării notificării, regimul juridic al imobilului rămâne incert);
- extinderea evaluării pe baza valorii de piață de la momentul soluționării notificării și la acele construcții demolate din cauze naturale;
- Reamintim că, după cutremurul din 1977, numeroase construcții devenite nesigure din București au fost demolate cu acordul proprietarilor, acordându-se acestora și despăgubiri și

locuințe din fondurile statului, locuințe care au fost cumpărate ulterior (după 1990) la prețuri sociale. Precizăm că, în forma inițială a Legii 10/2001, se acordau măsuri reparatorii în completare dacă despăgubirea acordată anterior anului 1989 fusese plafonată la 80.000 lei.

- Noua abordare aduce costuri suplimentare nejustificate din toate punctele de vedere, deoarece introduce **o discriminare de tratament în raport cu proprietarul căruia într-adevăr i s-a preluat abuziv un imobil** (această duce la aplatizarea tuturor situațiilor).

- lipsa unui criteriu obiectiv pentru stabilirea ordinii soluționării notificărilor/dosarelor pentru acordarea titlurilor de despăgubire;

O consecință directă și imediată a acestei abordări este că Fondul Proprietatea se va transforma, după listarea sa la bursă, într-un joc piramidal care va genera tensiuni între diferite categorii de acționari, în funcție de momentul stabilirii despăgubirii cuvenite de către Comisia Centrală (primii 10.000 de acționari care vor putea tranzacționa acțiuni în primul val, vor obține aproximativ 80% din valoarea despăgubirii, însă următorii vor încasa cel mult 10% din valoarea acesteia; aproximativ 120.000 persoane vor fi în această situație);

- **restituirea în natură a imobilelor afectate unor utilități sociale** (parcuri, spitale, școli, grădinițe, ambasade) a fost o mare eroare, deoarece generează deja mari probleme sociale sau, chiar, conflicte diplomatice (unele licee și spitale din micile și marile orașe vor fi desființate, peste 10 ambasade vor fi evacuate);

- prioritatea restituirii în natură și lipsa unor măsuri economice adecvate vor face ca **în următorii 2 ani cel puțin 20.000 de persoane să fie evacuate din imobilele retrocedate.**

► În ciuda declarațiilor triumfaliste, **ritmul de soluționare a notificărilor și de stabilire a despăgubirilor este aproape blocat** datorită inhibării actului decizional la nivelul primăriilor și entităților din teritoriu implicate în procesul decizional de retrocedare și, totodată, a lipsei de comunicare între instituția centrală abilitată cu coordonarea procesului de restituire și aceste instituții;

- numeroși reprezentanți ai instituțiilor implicate reclamă faptul că, deși solicită sprijin de la autoritățile centrale, acesta întârzie sau nu este acordat în mod lămuritor;

- introducerea sistemului sancționator excesiv pentru persoanele implicate în aplicarea legilor de restituire a determinat retragerea acestora sau emiterea numai a unor decizii de respingere, pentru a transfera responsabilitatea decizională către instanțele judecătorești;

- din datele furnizate chiar de către Autoritatea Națională pentru Restituiri rezultă că **mai sunt peste 130.000 de notificări de soluționat la nivelul întregii țări (deci peste 60%).** Întrucât marea majoritate a celor 130.000 de notificări nesoluționate vizează acordarea de titluri de despăgubire, soluționarea a numai 800 de astfel de cazuri în 9 luni (deci, o medie de aprox. 1.000 decizii pe an) **ar face ca întreg procesul de emitere a deciziilor să dureze cel puțin 13 ani!** Dacă la acestea mai adăugăm despăgubirile generate

de aplicarea modificărilor aduse legislației din fondul funciar (reamintim că pentru 23.000 ha se cer despăgubiri), legislației aplicabile cultelor (de la 8.000 cereri, până la modificare, la 14.000 de imobile, ca efect al modificării – menționăm că acestea o valoare imensă deoarece sunt situate în centrele istorice ale orașelor), rezultă un volum imposibil de procesat și soluționat într-un termen rezonabil;

- în domeniul fondului funciar introducerea unor noi termene pentru depunerea cererilor de restituire a proprietăților funciare și stabilirea priorității a criteriului vechiului amplasament **a determinat constituirea a 620.000 de noi dosare la comisiile locale.** Din acestea au fost soluționate, potrivit raportărilor oficiale, aproape 390.000.

- Structura soluțiilor date pentru aceste cereri a fost următoarea:

- s-au soluționat favorabil 58.000 (soluționarea acestora, în marea majoritate, însemnând îndreptarea unor erori materiale sau stabilirea moștenitorilor);
- 332.000 au fost respinse.

Concluzia care se impune de la sine: **toate declarațiile politice legate de reformarea proprietății funciare de către noua guvernare nu au avut decât scop propagandistic și demagogic.**

► Costul economic general (este vorba, de valoarea despăgubirilor și valoarea de înlocuire a imobilelor cu destinație socială ce se vor restitui) s-

a majorat alarmant, depășind cu mult toate modurile de abordare a celorlalte țări est-europene care au avut de soluționat aceeași problemă;

- extinderea retrocedărilor în natură și la cele peste 5.000 de imobile afectate unor activități de utilitate socială va genera un efort financiar imens din partea statului și autorităților locale estimat la aproximativ 4 miliarde de EURO (acest efort devine presant la expirarea celor 3 ani de plată a chiriei către foștii proprietari);
- costul total al despăgubirilor se triplează datorită extinderii criteriului evaluării la valoarea de piață pentru toate cazurile. Din datele furnizate chiar de Autoritate rezultă că din 16.000 dosare prin care se acordă despăgubiri care au fost procesate, pentru aproape 11.000 sunt necesare noi reevaluări pe baza noului criteriu. Reamintim că numai în ultimii 2 ani prețurile la terenuri și construcțiile din orașe s-au dublat.

În acest caz, necesarul fondurilor pentru despăgubiri care trebuiesc distribuite prin Fondul Proprietatea se vor ridica la peste 12 miliarde de EURO. După cum se știe, capitalul social inițial al Fondului Proprietatea este de numai 4 miliarde EURO.

Rezultă că actuala guvernare încearcă să păcălească atât proprietarii (deoarece, valoarea acțiunilor vor scădea vertiginos în lipsa unei corespondențe reale cu capitalul social inițial), **cât și generațiile actuale și următoare de contribuabili care vor trebui să finanțeze construcția imobilelor de utilitate socială ce se vor restitui peste trei ani. Este**

evident, că banii din privatizări se vor termina, după care vor urma noi taxe și impozite.

Dacă ciclul electoral se va termina în 2008, ar rezulta că investițiile respective ar trebui să le facă „următorii” potrivit principiului „după noi potopul”.

13.2. Retrocedările și mecanismul clientelei politice

► La nivel central s-a creat un mecanism instituționalizat politic care are toate premisele de a deveni o importantă sursă de corupție și influență politică prin soluționarea preferențială a unor cereri.

Prin mecanismul de funcționare al Fondului Proprietatea și conexiunea sa directă cu Autoritatea Națională pentru Restituiri și Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor, Comisiile de retrocedare de la Culte și Minorități (organe de conducere comune, persoane cu funcții de conducere remunerate în cele cinci entități) s-a dezvoltat o rețea complexă de persoane interesate care vor consuma și bruma de venituri pe care Fondul Proprietatea ar urma să o încaseze din participațiile cedate de stat. Această filieră este formată din avocați, experți, brokeri, societăți de consultanță, administratori, care au o singură calitate – relația interesată și privilegiată cu partidul politic care coordonează sistemul retrocedărilor (PNL).

Este interesant că majoritatea din cei peste 70 de noi angajați la Autoritatea Națională pentru Restituiri și Comisia Centrală pentru Despăgubiri din subordinea Cancelariei PM sunt membri ai Tineretului

Național Liberal (unde Ingrid Zarour deține funcția de președinte!!!). De aici și recente tensiuni cu Partidul Democrat, deoarece acesta fusese exclus din conducerea Fondului Proprietatea.

Această industrie a sifonării veniturilor Fondului Proprietatea vizează, într-o primă etapă, consumarea rapidă (comisioane de consultanță și expertiză) a veniturilor care vor veni după 26 iunie 2006, din privatizarea participației sale la BCR. Se estimează că se vor transfera aproape 100 milioane de Euro care vor fi consumați pentru organizarea funcționării sistemului.

Consecința: costurile colaterale vor fi mai mari decât sumele care le vor obține foștii proprietari.

Sub aspectul aplicării regimului sancționator introdus prin recente modificări, semnalăm că numai primarii opoziției sunt amendați. Mai recent, aceștia sunt amenințați că vor suporta costurile generate de procesele aflate pe rolul CEDO.

Interesant este faptul că dl. Adrian Videanu, Primarul General al Municipiului București, care are în responsabilitate soluționarea a peste 40.000 de notificări (din care s-a rezolvat doar un sfert), nu a fost sancționat pentru întârzierile istorice în aplicarea legii, deoarece a „pasat” această responsabilitate către dl. Ludovic Orban (fruntaș liberal, ca și președinta Autorității).

Așa zisa “politică a retrocedărilor” pare să fi fost principala țintă a guvernării instalate la sfârșitul anului 2004. Din cel puțin două motive: pe de o parte, retrocedările reprezintă o direcție ideologică a dreptei

începând cu anul 1990. Pe de altă parte, noul mecanism al retrocedărilor creat de Alianța A.D.A. reprezintă probabil cea mai importantă sursă de finanțare a clientelei politice a partidelor drepte, o sursă de finanțare astfel “concepută” încât să asigure beneficii pe termen lung. În cazul “politicii retrocedărilor” au primat în primul rând interesele de grup și ideologice, fiind ignorate în mod deliberat consecințele dramatice pe care această politică le produce asupra funcționării normale a mecanismului social.

14. Protecția mediului – inundații, neglijență și incapacitate politică

Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (MMDD) prezintă, la trei ani de mandat de dreapta, un raport încărcat de cuvinte și expresii pompoase, uimindu-ne cu „realizările lor remarcabile”, uitând însă desigur să menționeze și eșecurile. Nu se pomenește nimic în acest raport de **managementul dezastruos al inundațiilor din 2005 și 2006, soldat, fapt fără precedent, cu cel mai mare număr de victime omenești din ultimii ani și pagube considerabile.**

Cu aroganță, guvernării au aruncat vina pe guvernarea PSD, sfidând populația prin cinism, cinism exemplificat de bine cunoscuta afirmație a premierului: “*Ce vreți, să vă construim hoteluri?*”, adresată unor oameni disperați că și-au pierdut casele.

14.1. Criza inundațiilor

Modul cum au fost gestionate crizele inundațiilor ilustrează, cu prisosință, incompetența echipei de conducere de la Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, pe atunci Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor.

Printre greșelile extrem de grave comise de conducerea Ministerului Mediului când la conducerea lui se afla Sulfina Barbu, iar Attila Korodi era secretar de stat, sau de instituțiile aflate în subordine, se numără și **deversarea apelor din barajele de acumulare, care au condus la**

inundarea voită, dar pe considerente total neprofesionale, a mai multor localități, cel mai cunoscut caz fiind cel al comunei Cosmești din județul Galați.

Problema sinistraților a fost tratată cu nepăsare de Ministerul Mediului, acesta încercând să acrediteze ideea că reconstrucția caselor afectate este în sarcina exclusivă a celor rămași fără adăpost.

Bilanțul inundațiilor arată astfel:

- au decedat 77 de persoane, cele mai multe decese având loc în luna august (34 de persoane);
- au fost evacuate 3.633 de familii (12.076 de persoane).
- au fost avariate 40.400 locuințe, din care aproximativ 5.000 au fost complet distruse;
- au fost afectate peste 1.000 de obiective social-economice, dintre care aproape jumătate au fost școli sau grădinițe;
- au fost distruse sau afectate 561 km de drumuri naționale și 3.250 km drumuri județene; de asemenea, au fost avariate peste 2.000 poduri și 5.900 podețe;
- **valoarea totală a pagubelor produse de inundații, conform evaluărilor, este de aproximativ 2 miliarde de Euro.**

Pe toată durata crizei inundațiilor, Ministerul Mediului a acționat doar ca o portavoce a Administrației Naționale de Meteorologie și a altor organisme din subordine, pentru a transmite în teritoriu avertizări și prognoze, fără însă a dispune măsuri concrete pentru limitarea efectelor acestora.

Relevant pentru acea perioadă, ca expresie a „unui management eficient” în situații de criză, ministrul de atunci al Mediului, Sulfina Barbu a aruncat vina în totalitate pe autoritățile județene și locale, declarând permanent că nu are nimic să-și reproșeze.

14.2. *Algoritm politic și incompetență*

Prin Hotărârile de Guvern care au modificat structurile din minister sau din instituțiile din subordine s-a urmărit doar facilitarea înlocuirii din funcție a unor oameni și nu realizarea unor structuri funcționale și capabile să implementeze legislația comunitară. Spre exemplu, la nivelul direcțiilor județene ale instituțiilor aflate în subordinea ministerului, **în primul an de guvernare au fost schimbați peste 86% din directori, fiind înlocuiți în multe cazuri cu neprofesioniști, lucru dovedit prin modul haotic în care au gestionat criza inundațiilor.**

Din câte cunoaștem, după anul 2005, au fost înlocuiți în sistem specialiștii, în ciuda statutului lor de funcționari publici. Câteva exemple privind “competențele” noilor numiți pe funcții:

- La Directia Apelor Bacău a fost angajată pe funcția de director Tudorița Lungu, membru PD și consilier județean (a lucrat la ziarul deputatului democrat Vasile Nistor),
- Un fost director la Loto-Pronosport a fost angajat pe funcția de director la Sistemul de Gospodărire a Apelor Galați;

- La ARPM București, Iulia Dinu a fost înlocuită din funcția de director executiv cu Mihaela Săceanu, o tânără profesoară din Caracal care la vremea respectivă nu avea nici 5 ani vechime în muncă;
- Pentru cea mai mare zonă umedă din Europa și anume complexul de ecosisteme care constituie Rezervația Biosferei Delta Dunării, a fost propus și angajat în funcția de guvernator Paul Cononov, fost director al unei societăți de salubritate;
- La APM Arad, actualul director Dana Dănoiu este un „model de profesionalism”. Dovadă faptul că la reducerile de personal din 2001, ea a fost una dintre persoanele disponibilizate (și au fost doar 3!). A promis că se va înscrie într-un partid care să o susțină, a făcut-o și e membru PD, iar din vara lui 2005 este directorul agenției. De atunci, angajează tot felul de pricepuți. Ultima rundă de angajări la APM Arad, la început de martie 2008, a adus noi „specialiști”, care nu știu să deschidă un calculator, nu suportă să lucreze cu publicul, dar au rude în minister!
- Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile s-a transformat într-un departament al primăriei generale București, cu peste 50 de specialiști în tăierea copacilor, spații verzi, grădini, lacuri și agrement;
- La Comisariatul Județean al Gărzii de Mediu Arad, ultimul șef este membru UDMR, inginer chimist al fostei întreprinderi de producere a alcoolului din Arad.

Alte câteva situații actuale completează exemplele prin care se demonstrează că întărirea capacității instituționale a rămas în faza de propunere a Programului de guvernare. Astfel, în cazul Combinatului Siderurgic Galați, unul dintre cei mai mari poluatori din țară, lipsa de acțiune a instituțiilor de mediu abilitate (Agenția Regională de Protecție a Mediului Galați, Agenția de Protecție a Mediului Galați, Garda Națională de Mediu) în concordanță cu necorelarile legislative au făcut ca doar 35% din programul de conformare pe 2005-2006 (adică 12,7 mil Euro față de 35,5 mil Euro) să fie îndeplinit.

Înactivitatea Gărzii de Mediu primează controalele efectuate asupra modului în care își desfășoară activitatea Agențiile Pentru Protecția Mediului și nu pe atingerea scopurilor propuse prin angajamentele asumate în negocierile cu Uniunea Europeană.

Un insucces total al MMDD îl constituie atât ritmul de absorbție a fondurilor europene pentru investiții de mediu, cât și capacitatea ministerului de a pregăti un portofoliu de proiecte în vederea utilizării fondurilor structurale. Însăși fostul ministru al mediului, dna Sulfina Barbu a confirmat că nu există specialiști și riscăm să pierdem fondurile europene (ziarul *Gândul*, 17.03.2007).

A trecut mai bine de un an de la aderarea României la Uniunea Europeană și **gradul de absorbție a fondurilor europene aferente POS Mediu este zero**, pe toate axele prioritare.

În prezent este în derulare un studiu privind organizarea instituțională. Alt studiu, plătit din bani publici, de parcă studiul EPTISA n-ar exista (finalizat în 2003 și implementat în 2004 prin structura instituțională

organizată și consfințită în negocierile capitolului 22 mediu cu Uniunea Europeană)! Orice modificare a structurii instituționale aduce după sine modificări în implementarea angajamentelor asumate în documentul de poziție.

În timpul mandatului și după plecarea de la conducerea Ministerului, cvartetul PD-ist Sulfina Barbu, Silviu Ionescu, Ioan Gherhes, Madalin Mihailovici a activat intens la firma de consultanță KVB Economic SRL. **Nu a fost deloc greu ca studiile lor privind parcul Bordei, defrișarea pădurii Băneasa și altele din aceeași categorie să fie acceptate de către Agențiile de mediu chiar și după plecarea PD de la guvernare.**

Societatea de partid și mediu KVB Economic SRL a încasat milioane de euro din banii publici de la primari ai aceluiași partid doar pentru proiectare și consultanță, exemple ca orașul Târgu Neamț sau comunele Mărculești, Rovine, Mircea cel Bătrân, toate din județul Ialomița, fiind edificatoare.

Deși sistemul de subordonare a structurilor teritoriale Agenției Naționale pentru Protecția Mediului (ANPM) și existența în centrele celor 8 regiuni de dezvoltare a trei structuri de mediu (agenția regională, agenția locală și organismul intermediar) s-au dovedit a fi dezastruoase, așa-zisa propunere de modificare a organizării ANPM păstrează exact aceleași structuri. Se constată clar că în agențiile regionale 25% din personal este auxiliar, organismele intermediare nu au competența necesară evaluării proiectelor, agențiile regionale și-au pierdut singurul obiect al muncii (emiterea autorizațiilor IPPC).

Un exemplu clar de lipsă de coordonare este desființarea comisariatelor regionale ale Gărzii de Mediu, în timp ce agențiile regionale de mediu sunt structuri independente.

14.3. Poluarea industrială

Raportat la prevederile din Programul de guvernare, au fost depășite termene de îndeplinire în domeniul preluării **BAT (Best Available Technologies)** necesare companiilor poluatoare pentru obținerea autorizației integrate de mediu (IPPC). Agenția Națională pentru Protecția Mediului, care avea sarcina să întocmească documentațiile BAT, nu a efectuat acest lucru, iar emiterea autorizațiilor IPPC de către Agențiile Regionale pentru Protecția Mediului s-a făcut în grabă fără o fundamentare tehnică corespunzătoare, plecând de la faptul că nu au fost preluate toate BAT urile din cele existente. Exemplu Oltchim, Combinatul Siderurgic Galati, Arpechim.

14.4. Managementul deșeurilor

În domeniul managementului deșeurilor, chiar raportările ministerului sunt departe de a fi satisfăcătoare în comparație cu Programul de guvernare, scoțând la iveală mari deficiențe organizatorice.

- În 3 ani s-au realizat doar 4 depozite conforme;
- Din cele 18 depozite de deșeuri neconforme programate să-și sisteze depozitarea potrivit graficului negociat cu Uniunea Europeană, doar șapte au sistat activitatea, aflându-ne în fața unei **încălcări grave a obiectivelor negociate cu UE;**
- **Închiderea unor depozite de deșeuri este o minciună.** A închide un depozit nu înseamnă abandonarea lui, ci elaborarea unui proiect și identificarea resurselor necesare efectuării lucrărilor. Nu există la nivelul țării nici un depozit din cele șapte închis în mod real și legal în ultimii ani.
- La 31.12.2007, depozitul de deșeuri aferent municipiului Slatina trebuia închis, dar în perioada 2004-2007 nu s-a întreprins nimic în acest sens. Garda Națională de Mediu s-a trezit în ianuarie 2008 că trebuie să închidă depozitul și acum este în proces cu municipalitatea. Lucrările la halda ecologică începute în anul 1997 și executate în proporție de 70% au fost sistate în anul 2005.
- România are agajamente asumate în ceea ce privește colectarea, dar și reciclarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE) care sunt departe de a fi atinse. Conform legii, în

fiecare județ trebuia înființat câte un centru de colectare a DEEE, dar sunt județe în care acest lucru s-a făcut doar pe hârtie. La nivelul județului Olt, spre exemplu, depozitele nu sunt funcționale, dovadă și cantitatea infima colectată în anul 2007 de numai 70 grame /locuitor, când obiectivul era de 3 kg/locuitor.

- La Arad, în urma campaniei de colectare din 3 noiembrie 2007 s-au strâns circa 2 tone de DEE, dar nimeni nu știe unde au fost depozitate, întrucât nu există un loc special amenajat în acest sens;

- Raportul de guvernare amintește de două campanii organizate de MMDD și de faptul că au fost autorizate 4 organizații colective (ECOTIC, ROREC, RECOLAMP și ENVIRON) pentru preluarea responsabilității privind realizarea obiectivelor anuale de colectare, reutilizare, reciclare și valorificare a DEEE. Revenind la campania de colectare a DEEE trebuie spus că succesul a fost atât de mare încât s-au colectat doar **30 g/locuitor față de norma de 3 kg/locuitor** ;

- **Nu există infrastructura necesară pentru implementarea colectării selective**, iar acolo unde au existat inițiative demarate înainte de 2004 ele au fost stopate. În municipiul Slatina, proiectul de colectare selectivă inițiat în 2003 de primarul PSD de la acea vreme a fost tergiversat și definitivat abia în anul 2007 de actualul primar PD-L. Cu toate acestea, sistemul este nefuncțional, iar Agenția pentru Protecția Mediului și Garda Națională de Mediu nu au făcut nici un fel de presiuni asupra municipalității, primarul fiind șeful de partid al directorului APM Olt.

14.5. Calitatea aerului

Deși guvernul PSD a negociat și a obținut ca an de referință pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră anul 1989, an în care economia românească funcționa pe baza unor tehnologii învechite, datorită slabei capacități a guvernului României de a-și susține interesele, Comisia Europeană a decis reducerea cu aproape 20% a plafonului de emisii pentru perioada 2008-2012 și cu 10%, retroactiv, pentru anul 2007 (plafoane propuse de partea română), fapt ce va pune în mare dificultate economia românească. În acest caz merită de reținut faptul că:

- Punerea în aplicare a Strategiei și Planului de acțiune pentru protecția atmosferei avansează foarte greu;
- Nu s-au realizat planurile de acțiune pentru protecția atmosferei în aglomerările urbane și evaluările preliminare privind calitatea aerului în sistem regional;
- Sistemul Național de Monitorizare a Calității aerului nu funcționează la parametri optimi;
- În urma memorandumului semnat în martie 2004 cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei trebuiau achiziționate stații automate de monitorizare a calității aerului și panouri de informare, pentru toate județele țării. Deși demersurile au fost făcute în urmă cu 4 ani, nici în acest moment rețeaua națională de monitorizare nu este funcțională. În nici un județ valorile măsurate cu ajutorul stațiilor fixe nu sunt afișate pe panourile publice, iar site-ul

www.calitateaer.ro, inaugurat cu mare pompă în februarie 2008 la Tg .Mureș, este nefuncțional.

- La ce folosesc inventarele și reactualizarea lor dacă nu se întreprinde nimic pentru reducerea emisiilor? Mai mult, la termocentrala Mintia, grupul 3 modernizat în perioada 2001-2004 nu a fost pus în funcțiune, deși s-au cheltuit fonduri de la Banca Mondială, iar la grupul 1, echipamentele achiziționate în 2004 zac în curtea întreprinderii. Situația este similară și la Paroșeni.

Un alt obiectiv nerealizat sunt hărțile de zgomot pentru orașele mari.

Primăriile întârzie în a-și realiza hărțile de zgomot cerute de *acquis*-ul comunitar. Până în vara lui 2007, nouă orașe din România ar fi trebuit să depună aceste hărți la Ministerul Mediului. Nu au făcut asta decât Bucureștiul și Ploieștiul. Pe listă mai erau între altele și Cluj, Timișoara, Craiova, Brașov.

14.6. Managementul resurselor de apă

Planurile de management ale bazinelor hidrografice s-au modificat și s-au aprobat din nou, dar prevederile lor nu se aplică, exemplul cel mai clar fiind maniera haotică în care s-a acționat în criza inundațiilor.

Proiectele aflate în desfășurare la sfârșitul anului 2004 se află în una din următoarele situații: blocat total, blocat parțial sau abandonat.

În privința managementului apelor uzate există întârzieri îngrijorătoare mai ales în localitățile în care finalizarea rețelelor de canalizare trebuie făcută până la data integrării în UE. Conform graficelor din angajamente, în majoritatea localităților urbane se întâlnește această situație.

Conform angajamentelor pe județe există multe localități care aveau ca termen de realizare a rețelelor de canalizare anul 2007. Numai în județul Ilfov pot fi identificate cel puțin 5 comune care se află în această situație, dar care nu au în prezent nici măcar un metru de canalizare. Și aici putem enumera: Cernica, Corbeanca, Brănești, Gruiu, Afumați.

Pentru infrastructura de apă și apă uzată România are la dispoziție în perioada 2007-2013 aproximativ 3,3 miliarde Euro, din care grant UE 2,8 miliarde Euro. Cu toate acestea, în anul 2007 nu a fost finanțat nici un proiect de investiție aferent POS Mediu, axa prioritară 1 - extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată. Această întârziere îngrijorătoare va atrage plata de penalități către UE, iar cetățenii României, în loc să beneficieze de servicii privind alimentarea cu apă, canalizare și epurare, vor plăti penalități. Cu alte cuvinte, va plăti fiecare din noi cu bani incompetența și indolența celor care acum ne conduc.

14.7. *Fondul de Mediu și alte surse de finanțare – utilizate netransparent*

Modul în care se utilizează resursele financiare acumulate la Fondul de Mediu este total netransparent. Perioadele în care se pot depune

solicitări se anunță peste noapte sau nu se anunță deloc. Nu există niciunde o listă cu proiectele care beneficiază de finanțare de la Fondul de Mediu.

Administrația Fondului de Mediu a fost preluată de actuala guvernare cu **28 de angajați și aproximativ 300 milioane RON în cont. Acum are 130 de angajați, majoritatea proveniți din Primăria Capitalei** și nu se știe câți bani și câte proiecte gestionează, dar este sprijinită de colegii de la Garda de Mediu pentru completarea veniturilor proprii.

Textul *Ordonanței 196/2005 privind Fondul de mediu* creează oportunitatea pentru angajații din cadrul autorităților de mediu **să aplice preferențial prevederile legale**. De asemenea, anumite categorii de agenți economici care sunt obligați să plătească taxe către fondul de mediu (importatorii și producătorii de echipamente electrice și electronice, importatorii și producătorii de anvelope sau producătorii de mobilă) consideră ca aceste taxe sunt anticoncurențiale, deoarece cresc artificial prețul la aceste produse.

De remarcat este situația creată începând cu anul 2007 odată cu introducerea **taxei de prima înmatriculare** pe care fostul ministru al mediului, Sulfina Barbu a susținut-o, argumentând că este **o taxa de mediu, deși sumele încasate au fost vărsate în totalitate la bugetul de stat**. Culmea tupeului, inițiatoarea taxei de primă înmatriculare, Sulfina Barbu și partidul ei PD-L, încearcă astăzi să se erijeze în critici ai acestei taxe, apărători ai drepturilor cetățenilor, propunând diverse proiecte legislative.

14.8. Protecția clanurilor imobiliare în Delta Dunării

Rețeaua ecologică de arii speciale de conservare are drept scop menținerea sau restaurarea stării de conservare favorabilă a anumitor specii și tipuri de habitate naturale în arealul lor.

Deși a fost aprobată legea de înființare a Agenției Naționale de Arii Protejate, ca autoritate care să reglementeze regimul ariilor protejate din România, aceasta nu funcționează nici în prezent. Conform unui comunicat de presă din data de 17.10.2007, **Comisia Europeană a declanșat procedura de *infringement* împotriva României în domeniul protecției mediului** pentru nerespectarea *Directivei privind conservarea păsărilor sălbatice*.

De menționat la această secțiune ar fi declarațiile fostului ministru Sulfina Barbu referitoare la managementul Administrației Rezervației Biosfera Delta Dunării (ARBDD) care nu corespunde cerințelor actualului Program de Guvernare. Programul de Guvernare se referă la *„redimensionarea economică și ecologică a Deltei Dunării... în conformitate cu prevederile Convenției Internaționale a Deltei Dunării”*, o **Convenție care nu există!**

Cu privire la *„redimensionarea economică și ecologică a Deltei Dunării”*, apreciem **„reușita ei” manifestată prin arderea numai în iarna 2006-2007 a 100.000 ha de vegetație în rezervație, dublarea poluării cu produse petroliere și substanțe chimice față de anul 2004**, an în care România a fost premiată pentru modul în care a fost realizat managementul rezervației biosferei Delta Dunării.

La sfârșitul anului 2006 au fost intabulate suprafețe imense din rezervație de către primăriile interesate să servească clientela politică. Astfel, Primăria Corbu, jud. Constanța a intabulat suprafața de 7.200 ha Grindul Chituc, inclusiv zona strict protejată – Chituc. Primăria Mihai Viteazu, jud. Constanța a intabulat suprafața de 2.300 ha, inclusiv zona strict protejată Grindul Lupilor. Aceste intabulări au fost făcute de primarii liberali din cele două localități, cu acceptul prefectului liberal de Constanța și cu acceptul tacit al guvernatorului Rezervației Biosferei Delta Dunării, membru PNL.

Alte „realizări” remarcabile care pot fi amintite:

- Transferul administrării resursei piscicole de la o instituție coordonată de principii ecologice – ARBDD, subordonată Ministerului Mediului, la o instituție bazată pe exploatarea resurselor – Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură (ANPA), subordonată Ministerului Agriculturii. Acest lucru s-a realizat prin adoptarea *Ordonanței de Urgență nr. 23/2008*.
- Prin aceeași Ordonanță s-a bulversat întreaga activitate de pescuit din RBDD, iar pescarii amenință cu revolte. ARBDD nu mai are nici măcar atribuția de control pe teritoriul rezervației.
- **Deturnări de fonduri** din proiecte cu finanțare europeană și de la bugetul de stat – fapte relevate de controlul Curții de Conturi și prezentate în „*România liberă*” din 20.03.2008.
- **Stoparea timp de 3 ani a lucrărilor de reconstrucție ecologică din RBDD.**

- **Lipsa oricărei preocupări de a rezolva problema deșeurilor din RBDD.** Rezervația este sufocată de gunoaie și nu există nici măcar un plan de management a acestei probleme. Nerespectarea Legii 407/2006 privind vânătoarea care prevede ca această activitate să fie interzisă în zone aparținând patrimoniului universal UNESCO. Cu toate acestea ARBDD și Ministerul Mediului au autorizat vânătoarea atât în sezonul 2006-2007, cât și în sezonul 2007-2008.

- **Intabularea de terenuri** pe grindul Chituc și pe grindul Lupilor unde au început în 2008 lucrările de construcție a **unor drumuri ce traversează zone strict protejate.**

- **Braconajul piscicol scăpat de sub control,** lucru recunoscut în fața presei și de guvernatorul RBDD.

- **Timp de trei ani nu au accesat nici un fel de proiect cu finanțare europeană,** singurul la care au lucrat a fost cel privind protecția pelicanului creț, proiect realizat și aprobat în 2004 și unde, începând cu 2005, nu au făcut decât să deturneze fondurile în interes personal.

Lista de erori care au condus la situația actuală din Delta Dunării, de care MMDD se face în totalitate vinovat, pornește de la “întărirea capacității instituționale” prin care fostul Guvernator al ARBDD a fost înlocuit pe criterii politice cu un specialist în domeniul deșeurilor.

14.9. Ameliorarea calității factorilor de mediu în zonele urbane și rurale

În acest domeniu **asistăm la cel mai mare dezastru național prin jaful general și agresiunea totală a afacerilor imobiliare asupra spațiilor verzi**, care s-au redus cu peste 50% față de anul 1989. Este suficient să menționăm situația Capitalei:

- **Zona Băneasa** a fost defrișată;
- Fără intervenția energică a PSD, aceeași soartă ar fi avut-o și

Parcul Bordei.

Se fac retrocedări pe zeci de hectare în spații verzi către foștii proprietari sau persoane cu acte dubioase, care de regulă folosesc aceste terenuri pentru ridicarea de construcții. Amintim doar opinia domnului Adrian Videanu conform căreia *“iarba aduce praful în București”*.

Dipariția sistematică a spațiilor verzi din orașe și municipii a evidențiat activitatea unor afaceriști veroși, împinși în față de actuala putere, care fără scrupule, în goana după înavuțire fără limite, sacrifică spațiile verzi, parcurile, pepinierele, pădurile condamnând practic generații întregi de cetățeni.

Ce semnificație mai are, în acest context, sintagma “dezvoltare durabilă” în titulatura Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile ?

O politică energică în ceea ce privește protecția și calitatea mediului era necesară datorită restanțelor “istorice” pe care România le are în acest domeniu, dar și a exigențelor impuse de integrarea europeană. În locul unei viziuni și acțiuni coerente, care să așeze politicile de mediu pe

unul dintre primele locuri în ansamblul politicilor guvernamentale, constatăm doar incompetență și rea-voință, dublate de folosirea instrumentelor legate de protecția mediului ca sursă de finanțare pentru “prieteni politici” ai guvernării.

15. Administrația și internele – imagine și nimic mai mult

15.1. Stagnarea reformelor în domeniul instituțiilor de ordinie publică

Ministerul Administrației și Internelor a fost preocupat mai bine de 12 luni cu renegocierea contractului pentru securizarea frontierelor. Consecința acestei negocieri – similare în rezultat cu negocierile fostului ministru Dobre, supranumit -asa cum am mai arătat - ministrul *“trei nule”*, a fost că execuția lucrărilor este mult întârziată; s-a redus volumul total de lucru cu circa 30%, iar bugetul total cu 15%.

În același timp, domenii importante pentru funcționarea administrației și internelor evoluau, după cum urmează:

- **A crescut violența în școli** și ca urmare a creșterii violenței stradale;
- **A crescut numărul consumatorilor de droguri**, din care 50% sunt tineri până la 20 de ani. Din cinci rețele de trafic de droguri din S-E Europei, România este implicată în 3 dintre ele și într-una la nivel internațional;
- **Nu a fost continuat procesul de demilitarizare a structurilor de pompieri și protecție civilă;**
- **S-au înregistrat numeroase discriminări** în rândul cadrelor de toate gradele din poliție, poliția de frontieră și aparatul central;

- **S-au înregistrat întârzieri mari în prima reacție** cu ocazia inundațiilor din vara anului 2005;
- **Nu a fost adoptat un program coerent** la nivel național de dotare pe termen lung a structurilor pompierilor și protecției civile;
- **Nu există un plan național de revitalizare a posturilor de poliție**, fiind numeroase situații când cadrele de poliție nu au minimul de condiții necesare pentru a-și desfășura activitatea;
- **Se înregistrează serioase rămăneri în urmă** privind implementarea și operaționalizarea Sistemului Integrat de Securizare al Frontierei de Stat;
- Nici până acum **nu s-au descoperit împrejurările și locul pe unde Frantisek Priplata, Gregorian Bivolaru și Omar Hayssam au părăsit România;**
- **„Permeabilitatea” frontierelor permite ca România să rămână o țară de tranzit în ceea ce privește traficul de persoane;**
- **Există numeroase întârzieri** în ceea ce privește obținerea de proiecte cu finanțare externă în domeniul controlului frontierei de stat;
- Au continuat, în ciuda promisiunilor făcute, **achizițiile publice fără licitație;**
- **Nu a fost adoptată nici o măsură coerentă de îmbunătățire a activității Arhivelor Naționale;**

15.2.Cronica “administrației negre” a PNL-PD-UDMR

Reforma administrației publice nu a fost o prioritate pentru guvernul Tăriceanu, ba dimpotrivă acesta a mimat, iar în unele cazuri chiar a blocat descentralizarea serviciilor publice de bază, obiectiv de altfel prevăzut în *Programul de Guvernare al fostei Alianțe DA*, anulând astfel relansarea reformei susținută de Guvernul PSD în perioada 2001 – 2004.

Capitolul 9 din Raportul Guvernului asupra îndeplinirii prevederilor Programului de guvernare la trei ani de mandat începe cu **o afirmație mincinoasă în ceea ce privește crearea de către actualul guvern a Unității Centrale pentru Reforma Administrației Publice (UCRAP)**, deoarece această **structură a fost creată încă din anul 2002** de către Guvernul PSD cu sprijinul Comisiei Europene în vederea accelerării reformei administrației publice și încheierii negocierilor cu Uniunea Europeană.

Presiunile politice și abuzurile pe care actualul guvern le-a exercitat asupra administrației publice locale, în special asupra primarilor, consilierilor, președinților și vicepreședinților consiliilor județene ai PSD, au redus capacitatea administrativă a autorităților administrației publice locale și **au influențat în mod negativ consolidarea autonomiei administrative și financiare**. În Raportul pe 2007 al Comisiei Europene pentru evaluarea realizării obiectivelor Lisabona se subliniază: *”programul național de reformă al României înaintat la sfârșitul lunii iulie 2007, identifică șase provocări cheie care trebuie abordate pentru a crea bazele punerii în aplicare cu succes a reformelor viitoare: îmbunătățirea calității și gestionării cheltuielilor administrației publice, gestionarea durabilă a resurselor și marea provocare de a îmbunătăți capacitatea*

administrativă”. Se observă că la trei ani de la începutul guvernării de dreapta administrația publică în ansamblul ei rămâne pentru guvernul Tăriceanu aceeași provocare de la începutul guvernării!

Principala preocupare a guvernelor Tăriceanu I și II a fost împărțirea posturilor din administrație pe baza algoritmului politic, dar mai ales racolarea aleșilor locali prin toate mijloacele, premergător intrării în vigoare a legii privind migrația politică (august 2006).

Administrația neagră a „gulerelor albe” de la PD – PNL – UDMR a evoluat astfel:

- a) destabilizarea administrației (2005-2006);
- b) politizarea administrației (2005-2006);
- c) transformarea prefecților în înalți funcționari publici prin concursuri mincinoase (2006);
- d) lupte interne generate de ruperea Alianței DA (2007-2008);
- e) înmulțirea funcțiilor de conducere pentru clientela politică (2007-2008).

Din păcate, numărul de instituții deconcentrate s-a dovedit insuficient pentru satisfacerea clientelei politice atât a fostei Alianțe DA, cât și a coaliției de guvernare, astfel că algoritmul s-a extins nu numai în administrația publică ci și la Regiile Naționale, societățile comerciale, școli, spitale, unde membrii partidelor la guvernare au ocupat posturile de la director la portar.

În unele instituții sau autorități publice (muncă, finanțe, cultură, primării), de la un director general și patru directori adjuncți s-a ajuns la un director general și 14 adjuncți. La primăria din Baia Mare, de la 250 de

angajați s-a ajuns la aproape 1.100, folosiți pentru susținerea campaniei electorale a actualului primar PNL.

În perioada de referință a avut loc o politizare excesivă a structurilor administrației publice locale chiar la nivelul funcționarilor publici și a înalților funcționari publici respectiv, prefecți și subprefecți, care au fost promovați pe aceste posturi doar prin demisia din partidul pe care-l reprezentau în această funcție pe baza algoritmului politic, la constituirea Guvernului, și **printr-o atestare formală pe post.**

Măsura care ar fi trebuit să întărească încrederea populației în instituția prefectului, ca reprezentant legal al Guvernului în teritoriu, a fost transformată din lăudabilă în tragic-comică: **„concursurile” organizate pentru ocuparea funcțiilor de prefect au fost „câștigate” de toți foștii prefecți, respectându-se cu sfințenie algoritmul PD – PNL – UDMR.**

Guvernul Tăriceanu a introdus practica alocării de fonduri pe criterii politice sfidând cetățenii și interesele acestora acolo unde unitățile administrativ teritoriale sunt conduse de primari PSD. **În cei trei ani de guvernare ai dreptei au fost alocate direct de la guvern fonduri ce depășesc pe cele din bugetul de stat pentru echilibrarea bugetelor locale, toate cu destinație pentru comunele, orașele și municipiile ai căror primari sunt PD sau PNL, încălcându-se grav legea finanțelor publice locale.** Pornind de la aceste practici, seria abuzurilor a continuat deoarece banii alocați erau atât pentru cheltuieli curente cât și pentru lucrări de investiții cum ar fi modernizări de drumuri, aducțiuni de apă, canalizare, construirea de poduri, podețe, etc. toate acestea realizându-se cu încălcarea prevederilor legale în ce privește încredințarea directă și nu

prin licitații, achitarea lucrărilor făcându-se înaintea executării sau recepției lucrării respective.

15.3.Recentralizare si politizare

În ce privește elaborarea și aprobarea legilor privind serviciile comunitare de bază se face afirmația în raport că acestea au fost elaborate în perioada de referință, total inexact sau fals, deoarece încă din iunie 2001 în timpul guvernării PSD a fost aprobată *Legea nr. 326 a serviciilor publice de gospodărire comunală* iar ulterior, respectiv în anul 2001 și 2002 au fost aprobate și celelalte legi referitoare la serviciile de transport public local de călători, de salubritate a localităților, de alimentare cu apă și canalizare, iluminat public, administrarea domeniului public și privat iar în anul 2002 a fost înființată *Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărire Comunală (ANRSC)*.

Guvernele de dreapta au modificat legile amintite, **încercând să introducă unele facilități pentru clientela politică în detrimentul calității acestor servicii de utilități publice. Principalele modificări au vizat operatorii serviciilor de utilități publice**, acordarea licențelor, gestiunea directă și delegată, etc. În legătură cu serviciile de utilitate publică, este de remarcat că și aici s-au schimbat legile doar de dragul de a le schimba. Făcute neprofesionist, fără să țină seama de realitate, ele au suferit într-o perioadă scurtă de timp numeroase modificări operate prin ordonanțe de urgență sau ordonanțe simple. De asemenea, există numeroase nemulțumiri și neînțelegeri la nivelul prestatorilor și a beneficiarilor

acestor servicii, precum și multe inițiative legislative pentru modificarea respectivelor legi.

Sintetic, Raportul Lisabona precizează că *”măsurile propuse pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare și reducerea birocrăției nu sunt suficiente pentru a răspunde provocărilor”* iar în domeniul electricității și telecomunicațiilor în special *”dotarea cu personal și independența autorităților de reglementare rămân un motiv de îngrijorare”*.

Ca o concluzie, Raportul spune direct și precis: *”În ciuda unor progrese realizate până în prezent, **dezvoltarea economică și socială a României este încă îngreunată de o administrație publică ineficientă.** Este urgentă consolidarea capacității administrative, în special în cele ce privesc planificarea și execuția bugetară., autoritățile de reglementare și control, modernizarea serviciilor publice și asigurarea unui cadru legislativ coerent. Programul Național de Reformă recunoaște necesitatea consolidării capacității administrative... însă propune puține acțiuni concrete în acesta privință. **Corupția prejudiciază în continuare mediul de afaceri, accesul la serviciile publice și calitatea acestora.**”*

Devine limpede pentru toți cei care lucrează în administrația publică, cât și pentru opinia publică în general că **prevederile din Programul de Guvernare al fostei Alianțe DA au fost doar promisiuni.** Multe din acestea aveau drept scop continuarea procesului de descentralizare realizat în cea mai mare parte de guvernul PSD în perioada 2001-2004. Cu toate acestea majoritatea prevederilor din program au rămas la stadiul de enunț și anume:

- Continuarea procesului de descentralizare a serviciilor publice de bază: educație, sănătate, asistență socială și ordine publică;
- Delimitarea competențelor și responsabilităților prin redimensionarea rolului Consiliilor Județene în privința serviciilor publice;
- Descentralizarea administrativă și întărirea autonomiei puterilor locale prin transferul competențelor administrative privind furnizarea unor servicii publice de la nivelul administrației publice centrale la cel al administrației publice locale;

În cei trei ani ai guvernării de dreapta nu s-a făcut nici o descentralizare, deși a fost atât de evocată în toate discursurile guvernamentale și prezidențiale. **Mai mult, avem de a face cu o centralizare mai mult sau mai puțin disimulată.** Astfel, au apărut numeroase noi “programe naționale”, forme prin care Guvernul” apreciază” cât de oportună este reabilitarea unui drum comunal, realizarea unei alimentări cu apă sau chiar construirea unui podet!

Legea privind finanțele publice locale a transferat atribuția de realizare a echilibrării financiare în teritoriu de la Consiliile Județene la Direcțiile Generale de Finanțe Publice (DGFP), autoritate a statului român, ceea ce a condus la apariția a numeroase probleme în teritoriu și la renunțarea la această procedură în 2008. *Legea cadru a descentralizării*, și ea evocată ca o mare realizare a actualei guvernări, nu a făcut decât să creeze tensiuni în legătură cu capacitatea administrativă, vorbind practic de **o administrație cu două viteze.**

De remarcat că după adoptarea acestei legi, doar de dragul de a fi alta decât cea a PSD, nu s-a mai întâmplat nimic, același Raport Lisabona sugerând României „*abordarea cu maximă prioritate a punctelor slabe cum sunt consolidarea capacității administrative....*” și în acest sens „*să consolideze de urgență capacitatea administrativă atât la nivel central cât și la nivelurile locale ale administrației.*” De asemenea, deși în Programul de guvernare se vorbește despre descentralizare în educație și sănătate, nici după trei ani nu s-a întâmplat nimic. În loc ca ele să treacă în subordinea consiliilor județene, asistăm dimpotrivă la alocarea de fonduri către Inspectoratele Școlare și Autoritățile de Sănătate Publică pentru școli și spitale aflate în proprietate publică a autorităților locale.

Din cele peste 3200 unități administrativ teritoriale (comune, orașe, municipii) doar în 19 s-au angajat administratori publici în ultimii trei ani, iar în 16 doar s-au înființat aceste posturi.

Atât obiectivele din programul de guvernare, cât și realizările la acest capitol sunt o încercare de preluare a majorității acțiunilor inițiate și întreprinse de guvernul PSD în perioada 2001-2004, fără a introduce elemente de noutate atât pentru perioada de preaderare, cât mai ales pentru postaderare.

În acest sens aducem spre exemplificare următoarele acțiuni:

- Planurile multinaționale de modernizare (P.M.M.) la nivel de ministere, prefecturi și consilii județene au fost concepute de guvernul PSD și nu au cunoscut nici o îmbunătățire.
- Legea cadru a descentralizării a fost elaborată de către PSD cu sprijinul experților europeni și americani (Legea 339/2004), iar

modificările aduse prin noua lege nu sunt de substanță, mai degrabă de formă și nu au produs niciun efect.

- Transferul serviciilor publice comunitare de eliberare și de evidență a persoanelor și a pașapoartelor simple s-a realizat tot în guvernarea PSD.
- Legea instituției prefectului a fost elaborată tot în perioada 2001-2004 cu sprijinul experților comisiei europene.

Referitor la funcția și funcționarul public, guvernul Tăriceanu a modificat statutul funcționarului public, creând un monopol în ceea ce privește accesul la categoria înalților funcționari publici.

Politizarea s-a extins continuu, Agenția Națională a Funcționarilor Publici validând tot felul de “provizorate” și “interimate”, de la prefecți și subprefecți până la directori și directori adjuncți ai serviciilor deconcentrate a căror singură calitate era posesia unui carnet de partid marca PNL sau PD. Deși la nivel central PD nu mai este la guvernare, **majoritatea directorilor numiți politic în 2005 ca membri ai PD au rămas în continuare în posturile respective.** Întărirea capacității instituționale nu a condus câtuși de puțin la rezultate concludente, iar o mare parte din acțiunile prezentate sunt acțiuni concepute de Unitatea Centrală pentru Reforma Administrației Publice (UCRAP) în perioada 2001-2004. Amintim aici „Codul de autoevaluare a modului de funcționare a administrației publice”, la fel și proiectul MATRA privind crearea capacității instituționale pentru o administrație descentralizată în România.

Crearea Unităților de Politici Publice la nivelul ministerelor, concepute în perioada 2002-2004, a fost oprită.

Institutul Național de Administrație din subordinea Ministerului de Interne și Reforme Administrative a fost înființat de guvernul PSD cu sprijinul Comisiei Europene în anul 2002 ca o instituție pentru formarea funcționarilor publici de elită. Din păcate, în perioada guvernării D.A. a devenit bârlogul afacerilor clientelei politice PD-iste și PNL-iste. În trei ani au fost schimbați trei directori pe motive de ambiții personale, incompetență și alte criterii ale cercurilor de interese din jurul guvernului.

În ceea ce privește funcționarea Institutului de Administrație Publică și a celor 8 Centre Regionale de Formare Continuă pentru Administrația Publică Locală, în loc de descentralizare s-a încercat centralizarea acestora sub umbrela Institutului Național de Administrație (I.N.A).

La finele anului 2004, guvernarea PSD a lăsat proiectul de lege privind sistemul unitar de salarizare al funcționarilor publici în proceduri parlamentare. **În trei ani, guvernele de dreapta, deși au beneficiat și de două programe finanțate de Banca Mondială pentru acest proiect de lege, nu au fost capabile să finalizeze legea respectivă.**

Considerăm că actualul rol al Agenției Naționale a Funcționarilor Publici (ANFP) în realizarea managementului funcției publice și al funcționarilor publici este expirat, fapt recunoscut de majoritatea funcționarilor publici, care acuză modul centralist și neprofesionist de gestiune a carierei lor.

Programul managerilor publici inițiat și implementat la nivelul primului ciclu de guvernul PSD ca o modalitate de promovare a unor tineri formați în Europa, în sistemul funcției publice, în vederea creșterii competiției în cadrul sistemului, nu a fost susținut de actuala guvernare.

Au trecut mai bine de trei ani și actualul guvern nu a fost capabil să vină în Parlament cu *Legea privind elaborarea unui sistem unitar de salarizare adecvat pentru funcționarii publici*.

Referitor la elaborarea performanțelor individuale ale funcționarilor publici, aceasta se face mai degrabă în funcție de apartenența politică și nu de profesionalismul acestora. Unii dintre ei au fost implicați în strângerea de semnături pentru candidații PD și PNL la alegerile pentru Parlamentul European. Angajările în sistem s-au făcut direct pe funcțiile cele mai bine plătite, în defavoarea salariaților din sistem care nu au mai fost avansați de anu de zile.

În ceea ce privește **informatizarea administrației publice, aceasta este doar pe hârtie**. Cetățenii stau în continuare la ghișee, la cozi și la cheremul funcționarului public.

Gestiunea Ministerului Internelor și Reformei Administrative poate fi caracterizată sintetic astfel: incapacitate în a duce mai departe proiectele de transformare în domeniul ordinii publice, securizării frontierelor și funcționării instituțiilor, cu consecințe negative asupra siguranței cetățeanului, re-centralizare administrativă în loc de descentralizare, stagnarea reformei administrației publice locale și centrale, politizare la maximum în loc de depolitizare a funcției publice.

16. Dezinteres instituționalizat față de tinerii României și viitorul lor

16.1. Haos, incoerență și incompetență administrativă

În toți acești ani, Guvernul Tăriceanu împreună cu acoliții săi au dus o politică, în domeniul tineret și sport, bazată pe măsuri legislative și guvernamentale incoerente și cu o evidentă și crasă incompetență.

Mare parte din politicile implementate de Guvernul Năstase au fost abandonate, minimalizate și chiar desființate.

Cauza principală o reprezintă incompetența administrativă a factorilor de decizie numiți exclusiv, pe criterii politice.

Lipsa de transparență a cheltuirii banilor publici în instituțiile de resort din coordonarea Guvernului este dominanta puterii portocalii, în scopul ascunderii ilegalităților și clientelismului de partid și de grup, în detrimentul interesului public și al tinerilor.

Politicile din domeniul tineretului și sportului au beneficiat de o „reorganizare și reașezare” după criterii liberale, liberal-democrate și UDMR-iste, cât mai haotice și incoerente.

„Succintul” Program de guvernare al defunctei Alianțe D.A. nu a fost respectat, datorită faptului că realizarea obiectivelor stabilite nu a cunoscut o gestionare eficientă în ceea ce privește elaborarea programelor cât și monitorizarea desfășurării acestora.

Întrucât incoerența a reprezentat cuvântul de ordine, lipsa evaluării impactului final în raport cu incidența în populația tânără, ca țintă în domeniul politicilor de tineret se va repercuta în timp asupra gradului de implicare al tinerilor în viața socială.

Presa centrală și locală abundă cu articole și informații privind „activitatea” mondenă a Autorității Naționale pentru Tineret.

16.2. Fără direcție, fără viziune, fără strategie

După 4 ani, Autoritatea Națională de Tineret și structurile din subordine funcționează după reglementările impuse de Guvernul PSD, fără să existe o strategie de dezvoltare pe termen lung, în perspectiva demografică, a implicării și participării tinerilor, ca și componentă activă a susținerii tinerei generații de către stat, „colector de taxe și impozite”. Caracteristicile principale sunt:

- Deturnarea scopului și programelor de tineret inițiate de PSD, care priveau susținerea și mobilizarea tinerilor în ansamblu, prin proiecte cu adresabilitate directă, și încurajarea unor proiecte fără finalitate, de promovare a imaginii personale a conducerii Autorității Naționale pentru Tineret.

- Utilizarea fondurilor ANT în alte scopuri decât cele declarate prin PNATR, care urmăreau campanii de promovare a unor grupuri de tineri avantajați oricum de societate, în defavoarea celor mulți.
- Aplicarea exclusivă a unor politici liberale de susținere a așa-zisei elite tinere, fără o strategie care să privească incidența reală în populația tânără a măsurilor guvernamentale.

Guvernarea din ultimii 4 ani nu a promovat suficient rolul și necesitatea organizațiilor non guvernamentale de tineret în contextul educației nonformale.

În cadrul centrelor de consiliere personală, majoritatea angajaților au pregătire pedagogică, teologică, etc. și în nici un caz una adecvată fisei postului și anume, pregătire psihologică.

Potrivit *Legii nr. 333* adoptată de Parlamentul României la 17/07/2006, **se înființează centrele de informare și consiliere pentru tineri în subordinea ANT.** Drept urmare s-a inițiat o campanie de determinare civică a tinerilor în sprijinul cetățeniei europene în ceea ce privește alegerile europarlamentare, campanie care nu a sensibilizat însă eficient tinerii să voteze, prezența la vot în rândul tinerilor fiind una foarte scăzută.

- **Consemnăm abandonarea taberelor școlare, cu scopul de a le accentua starea de degradare în vederea concesiunii sau închirierii acestora la prețuri derizorii.**
- **Nerespectarea de către ANT a prevederilor legale conform legii învățământului referitor la acordarea de locuri de cazare, în tabere bugetate, tinerilor cu rezultate deosebite în învățământul**

superior de stat (în prezent sunt 6000 de locuri de cazare la 300.000 de studenți bugetari).

- **Abandonarea Programului „Educația nonformală”** cu privire la educația pentru protecția mediului, sănătate, socio-culturală și meșteșugărească. În mod evident educația sanitară și educația pentru protecția mediului avea nevoie de o promovare și o desfășurare amplă, însă, faptul că nu există o soluționare concretă a acestor probleme conduce spre aceeași concluzie, și anume, un nou program ce nu și-a atins pe deplin obiectivele stabilite.
- **Amânarea adoptării programului *Youth*, respectiv *Youth in action*** de către Agentia Nationala pentru Programe Comunitare in Domeniul Educatiei si Formarii Profesionale, in subordinea ANT.

Organizațiile nonguvernamentale de tineret din Romania nu pot încă să aplice pentru proiecte cu finanțare comunitară întrucât nu exista ONGT-uri românești cu un numar de până la opt filiale în țările din Europa. Din acest punct de vedere, experiența tinerilor ce s-au înscris în astfel de programe a fost una dezamăgitoare. **ANT avea obligația să sprijine dezvoltarea unor ONGT-uri care să îndeplinească condițiile eligibile de aplicare.**

16.3.Periclitarea viitorului tinerei generații

Prin politica haotică, fără o strategie definită și fără asumarea responsabilității guvernamentale, liberalii, democrat-liberalii și UDMR-iștii se fac vinovați, în toți acești ani, de inconștiență.

- **Rata reconversiei profesionale a tinerilor în România este cea mai ridicată dintre toate țările Uniunii Europene.**
- **Gradul implicării tinerilor (elevi, studenți și absolvenți) în acțiuni de voluntariat este cel mai scăzut din Europa.**
- **Nivelul interesului tinerilor pentru participarea activă socială este cel mai îngrijorător dintre toți parametrii de analiză sociologică.**
- **Informarea cu privire la adoptarea și implementarea *sistemului Bologna în domeniul educației* a beneficiat de programe ineficiente**, aceasta cauzând probleme în înțelegerea rolului adaptării programei de învățământ în cadrul universitar atât în rândul studenților cât și în rândul personalului didactic.
- **Necorelarea legislației și *curriculei* educaționale referitor la stagiile de studiu în străinătate** care se scot la concurs în instituțiile de învățământ universitar aduc surprize în rândul studenților, aceștia întorcându-se în țară și având „șansa” să rămână repetenți sau cu o sesiune de restanțe în plus, deoarece nu există un sistem funcțional de transfer de credite între universitățile partenere.
- **Dezinteres față de programele de încurajare a tinerilor în vederea afilierii la stucturile asociative de tip ONGT**, asociații

studentești, cluburi de elevi și alte forme de organizare care reprezintă cadrul de referință al educației non-formale.

16.4.Sportul, un lux dedicat celor puțini și bogați

Pe cele două paliere de acțiune, **sportul de performanță și sportul de masă**, guvernarea portocalie nu produs nicio măsură importantă care să sprijine acest domeniu. **Practic, sportul pentru Guvernul Tăriceanu, nu există!**

- Imixtiunea flagrantă a politicului în managementul sportului de performanță prin numiri exclusiv, pe criterii politice, a decredibilizat Autoritatea Națională pentru Sport și federațiile sportive constituate.
- Un exemplu elocvent este „tratamentul” aplicat tenismenului Ilie NĂSTASE, pentru susținerea proiectului de interes național: Academia de Tenis.
- **Lipsa unor reglementări legislative adecvate în privința prevenirii și combaterii violenței pe arenele sportive a condus la apariția flagelului denumit în sport huliganism.**
- Lipsa unei strategii clare în privința încurajării sportului de performanță a condus la scaderea numărului de sportivi legitimați la cluburile din rețeaua ANS, MEC și private;
- **Slaba finanțare a activității sportive – bugetul ANS pe anul 2008 fiind cu puțin peste cel din 2007 - a determinat degradarea**

obiectivelor sportive și scoaterea multor baze sportive din circuit.

- **Se investește prea puțin în infrastructura sportivă școlară – numărul sălilor de sport construite din 2004 fiind infim în comparație cu cele 400 săli de sport din perioada 2000-2004;**
- Nu există o strategie în ceea ce privește organizarea activității Cluburilor Sportive Școlare în contextul integrării României în UE.
- **Numărul de 3 ore de educație fizică pe săptămână în unitățile de învățământ din România nu exista decât pe hârtie;**
- Lipsa programelor de educație sportivă în masă în mod organizat va conduce, în timp, la creșterea incidenței bolilor în rândul populației tinere și adulte.

16.5. Tinerii, o povară portocalie

După 1200 de zile s-a dovedit că pentru Alianța portocalie “Nedreptate și Minciună”, tinerii reprezintă doar o masă de manevră, manipulabilă, care poate fi cumpărată politic prin materiale electorale inteligente plătite cu bani publici.

Neinițierea unui pachet de legi ale tineretului, care să își propună asigurarea condițiilor pentru tineri de a se realiza în societate, este o restanță importantă a guvernării portocalii. De altfel, acest proiect este imposibil de realizat atâta timp cât ANT nici măcar nu amintește în dezbaterile sale despre adevăratele probleme pe care tinerii le au (găsirea unui loc de muncă sau a unei locuințe, consilierea și orientarea

profesională, pârgii și măsuri guvernamentale care să susțină tânărul în carieră și în întemeierea unei familii).

În anul 2008, pentru tineri, PSD trebuie să propună o alternativă politică pentru ei și pentru viitorul lor.

16.6. Studenții, o masă amorfă, pentru Guvernul portocaliu

Studenții reprezintă una dintre categoriile sociale cele mai defavorizate de actuala putere.

Pentru studenți, Guvernul Tăriceanu nu are niciun program guvernamental pentru a stimula interesul acestora pentru acțiuni de voluntariat și implicare civică.

Actuala putere a încercat, și a reușit pe alocuri, să șantajeze și să folosească mișcarea studențească din România ca masă de manevră în lupta cu adversarii politici. Constatăm că:

- **Agencia pentru Sprijinirea Studenților (fosta Agenție Socială a Studenților, înființată de Guvernul PSD) s-a transformat în agenție de turism pe contracte dubioase cu bani publici.**
- **Lipsa unui program guvernamental de construcții de noi cămine studențești care să reușească să acopere necesarul minim de cazare, mai ales pentru studenții subvenționați de la bugetul statului.**
- **Lipsa unui program guvernamental de construcții de cantine studențești care să asigure hrana zilnică și să elimine situația**

penibilă actuală în care studenții își prepară individual masa în condiții neigienice.

- **Lipsa unui program guvernamental de construcții de biblioteci complexe** pe suport clasic și electronic cu funcționalități moderne de procesare și prelucrare.
- Inexistența unor programe privind asigurarea unor subvenții și burse speciale pentru tineri defavorizați din medii sociale speciale.
- Lipsa unui program guvernamental de susținere a elitelor din mediul universitar.

17. Ineficiență în protecția drepturilor consumatorilor

Guvernarea dreptei a demonstrat o remarcabilă lipsă de interes față de alinierea legislației privind protecția consumatorilor din România cu legislația europeană. Protecția consumatorului și respectul față de cerințele acestuia sunt într-adevăr preocupări noi ale administrației publice românești, dar aceasta nu înseamnă că ele trebuie tratate superficial. Consumatorul român are cerințe din ce în ce mai sofisticate, iar administrația centrală dispune de instrumentele necesare protecției acestuia.

Hotărârea de Guvern privind Strategia ANPC pentru perioada 2005-2008 nu a fost însoțită de un plan de măsuri cu obiective clare, realiste și măsurabile, ca urmare ea nu este operațională. Comitetul Interministerial pentru Supravegherea Pieței Produselor și Serviciilor, un organism consultativ, nu s-a întâlnit niciodată, iar comisiile de securitate a produselor și comisia de clauze abuzive de la nivelul ANPC au fost inactive, deși experții Uniunii Europene au recomandat funcționarea lor.

Informarea consumatorilor în perioada 2005-2008 a fost neconvingătoare și săracă, totul rezumându-se la spoturi radio și TV, dar și acestea au fost difuzate la ore târzii din noapte. Lipsesc emisiunile pentru consumatori, în special cele cu rol de orientare și educare. Broșurile difuzate pe această temă au fost mult prea tehnice, greoaie și ilizibile.

Consumatorii din România sunt privați de informații pe produse, cărți tehnice ori certificate de conformitate în limba română.

Hotărârea de Guvern 106/2001 privind etichetarea alimentelor a fost modificată de două ori, în termen de 5 luni , întrucât actul de modificare emis prima data a fost greșit, contrar legislației europene.

Colaborarea cu societatea civilă este la nivel declarativ. Implicarea ONG-urilor, realizarea unor parteneriate privind protecția consumatorilor sunt inexistente.

Datorită modului ineficient de reorganizare a instituției în anul 2007 s-a pierdut acreditarea RENAR a CNIEP Larex. În această perioadă s-a pierdut și certificarea ISO 9001 pentru CNIEP Larex, datorită nerespectării procedurilor prin schimbarea organigramei și procedurilor de lucru.

Organizarea pe 11 regiuni a fostelor OJPC-uri **a creat o structura intermediară de funcții de conducere, ocupate exclusive pe criterii politice**, fără respectarea legii privind dezvoltarea regională din România, îndepărtând și mai mult factorul decizional de contribuabil.

18. Politica regională – o mare absență în procesul de integrare europeană

Politica de dezvoltare regională trebuia să constituie o prioritate pentru guvernul Tăriceanu, având în vedere că cele mai multe fonduri postaderare vor veni în acest domeniu în perioada 2007 - 2013. Din păcate, **nu s-a întreprins nimic pentru realizarea unor proiecte, iar programele prezentate nu sunt altceva decât continuarea programului PHARE 2004-2006 și a programelor de coeziune socială începute în perioada 2001-2004.**

Este regretabil și lipsit de profesionalism faptul că raportul guvernului Tăriceanu la capitolul „Politica de dezvoltare regională” , în loc să prezinte rezultatele obținute în anul 2007, primul an al României ca țară membră a Uniunii Europene în ce privește absorția fondurilor comunitare, evidențiază gestionarea și influența fondurilor de preaderare din cadrul Programului Phare Coeziune Economică și Socială (CES) 2000 – 2006 și Programul Phare CBC 2001 – 2005, programe inițiate, negociate și implementate de guvernul PSD în perioada 2001 – 2004, care se derulează și în prezent și se vor încheia în perioada 2009 – 2013.

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Regională a Planului Național de Dezvoltare 2007 – 2013 a fost făcută fără o reală consultare a principalilor actori implicați în proces, fiind mai degrabă un exercițiu teoretic de redactare a unui document.

Autoritatea de management pentru finalizarea Programului Operațional Regional (POR) a fost creată târziu și nu a demonstrat capacitatea administrativă necesară derulării programelor europene. Organismele intermediare constituite în cadrul Agențiilor de Dezvoltare Regională (ADR) nu au capacitatea necesară aplicării măsurilor în domeniul dezvoltării regionale, iar relațiile acestora la nivel local sunt în cele mai multe cazuri în funcție de clientela politică.

Prognozele privind dezvoltarea economică a regiunilor pe termen scurt și mediu nu au la bază studii serioase și nu țin cont de prioritățile zonelor respective.

Acordarea preferențială de fonduri prin Hotărâre de Guvern unor comune, orașe și municipii ai căror primari sunt membri ai PNL – PD, respectiv PD-L, a condus la dezechilibre și mai mari pentru comunitățile rurale și urbane.

Guvernul Tăriceanu a sfidat legea, cetățenii și interesele acestora, susținând de regulă localitățile cu venituri mari la bugetele locale, fiind prioritară și în acest caz servirea clientelei politice și nu dezvoltarea echilibrată și armonioasă a tuturor localităților țării.

Rolul Ministerului Integrării Europene și ulterior al Dezvoltării Regionale în proiectele de dezvoltare regională a fost unul șters, fără impact asupra comunităților locale, **iar întârzierea creării unei structuri care să se ocupe în mod direct de dezvoltarea regională în România va duce la pierderea unor sume importante de finanțare, așa cum am constatat în anul 2007.**

La aceasta se adaugă faptul că majoritatea programelor evidențiate au fost inițiate și în mare măsură implementate în perioada 2001-2004.

Având în vedere dezinteresul manifestat de guvernul Tăriceanu în ceea ce privește obiectivul fundamental al politicii regionale – dezvoltarea teritorială echilibrată a țării, este necesar ca Strategia de Dezvoltare a Planului Național de Dezvoltare 2007 – 2013 să fie actualizată cu noile propuneri ale celor 8 Consilii de Dezvoltare Regională după consultarea structurilor asociative ale primarilor de comune, orașe, municipii și președinților de Consilii Județene, singurele autorități capabile să stabilească obiectivele și să ierarhizeze prioritățile fiecărei unități administrativ teritoriale pentru realizarea Programului Operațional Regional(POR), atât în concordanță cu recomandările Comisiei Europene, cât și cu evaluarea și impactul local.

Se poate spune că dincolo de toate “marile realizări” prezentate în raport rămâne realitatea crudă: **în 2007 România a devenit un contributor net și nu un beneficiar al fondurilor europene, lucru ce se va întâmpla și în 2008.** Aceasta pentru că, în loc să pregătească în 2006 toate documentele necesare și să ia măsurile premergătoare integrării în Uniunea Europeană, guvernării s-au ocupat de scandaluri politice. Astfel **nu au devenit operaționale programele de finanțare din fonduri structurale.** Chiar din datele prezentate rezultă că de fapt proiectele ce s-au finalizat și pentru care s-au primit bani europeni sunt cele din programul Phare-Coeziune Economică și Socială, program de preaderare, ca și proiectele din CBC și INTEREG și nu dintre cele finanțate din fonduri structurale. *”Desi au fost luate câteva măsuri pentru consolidarea*

capacității administrative - spune Raportul Comisiei Europene - sunt necesare eforturi suplimentare, în special la nivel local, pentru a se asigura folosirea și absorbția eficientă a acestor fonduri....Răspunsul strategic global ar putea fi îmbunătățit printr-o identificare mai clară a punctelor forte și printr-o utilizare a finanțării publice, inclusiv a fondurilor structurale, axată pe obiective mai bine definite.”

De semnalat că deși există un Program Național de Dezvoltare, el este doar pe hârtie. Nu există strategii sectoriale, iar la nivel teritorial fiecare autoritate își face propriile strategii, de cele mai multe ori neexistând o corelare nici măcar la nivel județean. **Nu au fost reduse discrepanțele regionale. Dimpotrivă, acestea se adâncesc, accelerând migrația forței de muncă.**

19. Confuziile interesate ale „Reformei” Macovei

Planul de acțiuni al Ministerului Justiției pentru anul 2005 – elaborat în toamna anului 2004 - a fost foarte generos și a cuprins multe inițiative care nu s-au finalizat, mai ales în ceea ce privește lupta împotriva corupției. Ministeriatul Macovei a produs o actualizare a strategiei de reformă a sistemului judiciar și un plan de acțiuni pentru implementarea ei, ale cărei obiective sunt preluate în proporție de 95% de la guvernarea PSD, elementul de „originalitate” al noii conduceri a MJ fiind împingerea obiectivelor mult peste termenele stabilite inițial. De asemenea, strategia de informatizare mult invocată de MJ este de fapt varianta aproape neschimbată a celei elaborate în 2003 de Ministerul Justiției de atunci, dar care nu este nici în prezent finalizată.

În acest moment, în România autoritatea și legitimitatea statului și a instituțiilor sale, începând cu instituțiile descentralizate și terminând cu forul legislativ al țării, Parlamentul, se află în declin. Procesul a început încă de la preluarea guvernării în 2004 și se desfășoară și în prezent cu sprijinul direct și nemijlocit al președintelui Traian Băsescu, care prin intervenția sa în sistemul puterii judecătorești și constrângerea acesteia încalcă flagrant statutul și atribuțiile constituționale pe care le presupune funcția de șef al statului.

Se încearcă să se impună în ochii opiniei publice ideea că puterea politică actuală este nu numai deținătoarea adevărului absolut, dar și

singura autoritate capabilă să se impună în fața justiției, situându-se deasupra legii și a Constituției.

Instituțiile statului și cetățenii nu mai pot avea respect pentru lege. Este esențial ca puterea să asigure o stabilitate legislativă puternică în cadrul sistemului judiciar. În condițiile în care legile justiției vor fi schimbate la fiecare nouă luni, în funcție de interesele imediate sau pe termen lung ale puterii, reforma sistemului judiciar nu va fi niciodată finalizată, iar cetățenii nu vor avea niciodată încredere în justiție și în cei care o înfăptuiesc. Cadrul normativ care reglementează acest sistem este finalizat, dar prevederile legale care trebuie aplicate așa cum sunt cuprinse în lege sunt continuu modificate și corectate.

Supremația legii trebuie respectată la toate nivelele, începând cu Președintele României, Guvern, Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și terminând cu toate celelalte instituții ale sistemului judiciar în frunte cu Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetul General, în beneficiul cetățeanului și pentru evoluția României spre o reală democrație.

Printre așa-zisele măsuri de aducere a justiției la adevărata sa autoritate, **ministeriatul Macovei s-a concentrat asupra următoarelor direcții:**

19.1. *Bulversarea sistemului prin modificarea legilor justiției*

Majoritatea acțiunilor Ministerului Justiției la capitolul „continuarea reformelor justiției” **s-au concentrat asupra modificării cadrului normativ**

existent la data preluării guvernării, decembrie 2004: *Legea nr. 303 privind statutul magistraților, Legea nr. 304 privind organizarea judiciară și Legea nr. 317 privind organizarea și funcționarea CSM., prin Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente.*

Întregul pachet a fost redactat **cu încălcarea Constituției și a principiilor independenței și imparțialității justiției în încercarea de politizare totală a acestui sistem.** Acest fapt a fost confirmat și de Curtea Constituțională a României care a impus, în vara anului 2005, eliminarea unor articole din recent modificatele legi care s-au dovedit neconstituționale.

Prima măsură care demonstrează nu numai incompetența, dar și voința clară a Guvernului Tăriceanu și a Coaliției de guvernământ condusă mai mult sau mai puțin vizibil de către președintele Traian Băsescu de a acapara și a-și subordona tot ceea ce înseamnă sistem independent de justiție în România a fost **asumarea răspunderii pentru legile justiției.**

Prin asumarea răspunderii, Guvernului a urmărit evitarea dezbaterii acestor legi fundamentale pentru parcursul României în cadrul european. Guvernanții erau conștienți că modificările sunt neconstituționale și urmăresc pe de o parte impunerea în ochii cetățeniilor a ideii că s-a făcut o reformă, iar pe de altă parte satisfacerea clientelei politice și a orgoliilor proprii. Guvernul a înțeles că unele prevederi, vădit nejustificate, vor fi respinse în cadrul unei dezbateri parlamentare. Ascunși sub masca combaterii corupției reprezentanții

puterii doreau să își impună proprii clienți la conducerea sistemului judiciar.

Cele trei legi ale Justiției - Statutul magistraților, Legea organizării judiciare și cea de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii – au fost modificate din nou în 2006.

În afara celor trei legi ale justiției pe care le modifică cu regularitate pentru a arăta că are activitate, Ministerul Justiției propune proiecte disparate, haotice (după principiul: „azi un proiect privind dreptul comercial, mâine unul privind Agenția Națională de Integritate”) – dovada grăitoare fiind site-ul MJ, în care se îngrămădesc fără nici o noimă tot felul de proiecte de acte normative, neînsoțite de note de fundamentare sau explicații.

Modificările succesive și frecvente ale legilor reformei au creat și creează încă haos la implementare. Ministrul Justiției impune modificări care, după ce sunt adoptate, nu pot fi aplicate. În acest caz sunt necesare noi ajustări. Se fac ajustările. Se încearcă implementarea. Nu se poate implementa. Se ajustează din nou etc.

19.2. Subordonarea procurorilor

Ministerul Justiției nu a fost capabil să propună, nici înainte și nici după trecerea procurorilor în subordinea ministrului Macovei, o strategie reformă a parchetelor, a Ministerului Public în funcție de noile coordonate, ci doar unele obiective disparate.

Prin noile modificări aduse legislației, **ministrul justiției, ca reprezentant al puterii executive, are posibilitatea de a revoca procurorii în mod arbitrar din funcțiile de conducere, la cererea sa sau a Procurorului General de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (pe care tot ministrul justiției îl propune),** fără a fi ascultați procurorii cărora li se cere revocarea și fără ca Plenul CSM să verifice dacă, într-adevăr, au fost respectate sau nu condițiile legale.

Începând de la Președintele României, trecând pe la Guvern și terminând tot cu Președintele României, care vrea să conducă în fapt Guvernul – se intervine flagrant în activitatea procurorilor.

Ministrul justiției, ca reprezentant al Executivului, a recunoscut, în primele sale declarații, ca dorește mai multă autoritate asupra procurorilor și a obținut-o modificând legile.

După ce și-a trecut procurorii în subordine, ministrul justiției a schimbat conducerea PNA. Procurorul Național Anticorupție și ceilalți procurori cu funcții de conducere din fostul PNA, sunt înlocuiți imediat după asumarea răspunderii Guvernului pentru legile justiției. Procurorilor vizați de schimbare nu li se cer explicații. Ei află din presă că vor fi înlocuiți. Procurorul general Daniel Morar consideră normal să-i dea afară, în direct, la TV.

Candidații pentru ocuparea funcțiilor de conducere vacante de la Parchetul Național Anticorupție au fost intervievați de o comisie formată din ministrul Justiției, procurorul general al PNA și un conferențiar universitar de la Facultatea de Psihologie și Științele Educației, urmând ca

membrii comisiei să decidă și să trimită propunerile, în scris, Consiliului Superior al Magistraturii, spre avizare.

Ministrul justiției se plasează în fruntea comisiei de selecție a procurorilor care vor ocupa funcțiile de conducere din cadrul DNA. Așadar, procurorii aspiranți la funcțiile de conducere din cadrul PNA nu sunt intervievați de către magistrații din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii potrivit competențelor sale legale, ci de reprezentantul puterii politice, ministrul justiției.

Ministrul justiției înțelege prin eficiență forțarea procurorilor de a emite rechizitorii în fiecare dosar. Respectiv o justiție în care procurorii sunt forțați să trimită în judecată pe banda rulantă, iar judecătorii să condamne la normă.

Nu există o stabilitate a sistemului judiciar. **Interesele politice și de grup predomină.** Procurorii sunt schimbați politic în funcție de aceste interese. Conducerea secției Parchetelor Militare, procurorul șef și procurorul șef adjunct sunt și ei schimbați.

19.3. Discreditarea Consiliului Superior al Magistraturii

Cele 1.200 de zile de guvernare au fost marcate de:

- **diminuarea drastică a competențelor Consiliului Superior al Magistraturii** prin adoptarea Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente eliminarea, prin modificări legislative, a competențelor decizionale și de avizare ale Consiliului Superior al Magistraturii;
- **permanente stări de tensiune** și numeroase scandaluri publice între ministrul justiției și Consiliul Superior al Magistraturii determinate de vointa ministrului de a-și subordona nu numai procurorii ci chiar întregul sistem judiciar;
- **intimidarea magistraților;**
- **amestecul brutal al factorului politic** prin intermediul puterii executive, în ceea ce privește cariera magistraților;
- **absența oricăror consultări** cu magistrații privind deciziile guvernamentale care îi priveau.

Consiliul Superior al Magistraturii este redus la stadiul de instituție “decorativă” în fruntea sistemului judiciar. Prin discreditare publică, se dorește transformarea sa într-un instrument care să acționeze la comandă politică.

19.4. Haosul din instanțele de judecată și din parchete

Parchetele și instanțele de judecată sunt supraîncărcate, iar judecătorii și procurorii nu sunt pregătiți să facă față nici volumului mare al cauzelor supuse judecării și nici presiunilor care se exercită asupra lor. Dintre aceștia, mulți au trebuit să aleagă între a se pensiona sau a fi înlocuiți forțat la comandă politică.

Sunt necesare eforturi serioase și bine gândite pentru întărirea infrastructurii, mai ales în ceea ce privește acele curți de apel, tribunale sau judecătorii care își desfășoară activitatea în spații inadecvate, pentru eficientizarea actului de justiție și pentru pregătirea corespunzătoare a magistraților și a personalului auxiliar.

În noile condiții determinate de haosul legislativ indus cât și în lipsa preocupării pentru implementarea legislației și pentru asigurarea mijloacelor tehnice necesare, nu se poate asigura accesul real la justiție al cetățenilor, astfel încât sistemul să ofere o apropiere a cetățenilor de justiție.

Încă de la începutul anului 2005, câteva zeci de judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție au cerut să părăsească sistemul, sunt nemulțumiri enorme la instanțe, cetățenii români sunt nemulțumiți pe bună dreptate de birocrăția generalizată, generatoare de corupție, mai ales la nivelul instanțelor și parchetelor, de durată inadmisibil de mare a proceselor, de dezinteresul și incompetența unor magistrați. Judecătorii și procurorii nu mai fac față stresului din sistem și se pensionează.

Este necesară înființarea mai multor instanțe specializate, acordarea asistenței juridice gratuite celor lipsiți de posibilități materiale și

reașezarea taxelor și tarifelor în domeniul judiciar pentru ca acestea să fie accesibile tuturor cetățenilor, indiferent de situația materială.

Recent, Ministerul Justiției a obținut un împrumut extern de la Banca Mondială, de circa 150 mil. USD cu care intenționează să ridice sedii noi pentru instanțele de judecată sau să le repare pe unele dintre cele existente. **Modalitatea în care vor fi alocați acești bani este total netransparentă și de natură a naște suspiciuni.** Criteriile de alocare a acestor sume nu sunt stabilite.

Informatizarea în totalitate a instanțelor este primul pas, elementar și strict necesar funcționării optime și la standardele impuse de noile realități din cadrul instanțelor de judecată.

Acest proces a început în vara anului 2004. Informatizarea instanțelor s-a realizat până la finele anului 2004 în procent de 60%.

Pentru 2005, informatizarea părea că a reprezentat o prioritate, figurând în proiectul de buget. Dar acest proces a stagnat în 2005.

Abia în octombrie 2005, Ministerul Justiției a achiziționat în leasing tehnică de calcul și serviciile necesare pentru informatizarea completă a sistemului judiciar și penitenciar din România.

A fost « uitat » cu totul un aspect important, motiv de atacuri permanente în perioada 2001-2004 : trecerea administrării bugetelor instanțelor și parchetelor de la MJ la CSM – unul dintre aspectele care au fost constant cerute de d-na Macovei, pe când era o „voce” a societății civile.

Continuarea înființării de instanțe specializate a fost aproape complet abandonată, deși ele erau imperios cerute de UE, fiind condiție *sine-qua-non* pentru creșterea celerității și a calității hotărârilor judecătorești.

Instanțele, parchetele și penitenciarele care au fost incluse în programul PHARE 2000 au un nivel de dotare mult superior celor care nu au beneficiat de acest program. Prin informatizare, prin pregătire modernă și sistematică, prin redistribuirea numărului și a amplasamentelor instanțelor, așa cum a fost început acest proces în 2004, se pot rezolva problemele justiției.

În ceea ce privește distribuirea aleatorie a cauzelor, la parchete se realizează parțial, iar la instanțe se realizează în totalitate.

Durata prea mare a derulării proceselor în cadrul procedurii în fața instanței este una din problemele care trebuie să constituie o prioritate în acest domeniu. Reducerea duratei procedurilor în faza de urmărire penală și în fața instanței de judecată și reducerea volumului de activitate la instanțe este prevăzută în strategia Ministerului Justiției, dar efectele nu sunt vizibile.

Volumul de muncă al judecătorilor este încă prea mare. O alocare mai rațională a resurselor umane - inclusiv o mai bună utilizare a personalului auxiliar pentru problemele administrative sunt absolut necesare.

19.5. *Decapitarea luptei împotriva corupției*

Lupta împotriva corupției, motorul campaniei electorale din noiembrie 2004 și obiectivul principal al Programului de guvernare al Coaliției a

rămas la nivelul superficial al modificării legilor existente, legi considerate de către oficialii europeni suficient de bune pentru închiderea capitolului 24, JAI.

Măsurile împotriva acestui fenomen rămân mai mult la nivel declarativ și sub nivelul celui așteptat și impus prin programul de guverare și de cerințele UE.

Corupția rămâne în continuare principala problemă a României în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

România are nevoie de stabilirea unei strategii concrete și complexe pentru a continua lupta împotriva corupției în vederea reabilitării și întăririi justiției, instituțiilor publice și a statului de drept în România, precum și pentru ridicarea acesteia la standardele necesare compatibilizării sistemului judiciar românesc cu cel european.

Din 2005 și până în prezent ,“lupta împotriva corupției” s-a petrecut numai în fața camerelor de luat vederi cu arestări spectaculoase și eliberări ulterioare din lipsă de probe, dar gradul de corupție a urcat față de 2004, cu toate că așa – zisa “sursă a corupției – PSD” nu mai este la putere.

La dezbaterea *Ordonanței privind DNA* în Parlament, aceasta a fost respinsă prin votul negativ al senatorilor. O parte considerabilă a senatorilor Coaliției de dreapta au votat împotriva reformei Macovei, din cauza ambiguităților sale și restrângerii independenței justiției. Ulterior, Guvernul modifică ordonanța și transformă DNA în Direcția Națională Anticorupție, în subordinea Parchetului General, ceea ce elimină orice

șanse ca această instituție de anchetare a cazurilor de corupție să rămână independentă.

Totate aceste eforturi de reorganizare nu au dus decât la creșterea numărului de dosare instrumentate de DNA. Conform declarației domnului Daniel Morar, DNA avea în lucru, de exemplu în martie 2006, circa 840 de dosare din care în numai 14 există demnitari PSD implicați. **Întreaga campanie anticorupție este deci materializată în deschiderea unor dosare penale anticorupție, dosare care nu ajung însă în fața instanțelor. Din acest motiv, este limpede că DNA este de fapt un instrument de presiune politică.**

Transparency International România: Studiul privind „Percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar” în perioada august – septembrie 2005 prevede : 24% dintre magistrați semnalează că s-au efectuat presiuni pentru influențarea deciziilor acestora; 73% dintre magistrați au identificat partidele politice ca exercitând presiuni pentru numirea în funcții de conducere a anumitor magistrați; 55% dintre procurori consideră că numirea conducerii Ministerului Public de către ministrul justiției afectează independența acestora în foarte mare sau mare măsură; 53% dintre magistrați sunt mulțumiți de activitatea CSM; 62% dintre magistrați consideră că programele de formare profesională nu corespund nevoilor magistraților; numai 14,4% dintre magistrați consideră că sunt protejați de riscurile ce decurg din îndeplinirea atribuțiilor; numai 20,8% dintre magistrați consideră că actualul sistem de protecție a integrității procurorilor împotriva represaliilor venite din partea justițiabililor asigură independența acestora.

19.6. *Modificări populiste ale structurii puterii judecătorești*

În anul 2004, Parlamentul României a adoptat, cu largă majoritate, cele trei legi privind justiția, *nr. 303/2004 privind statutul magistraților*,

304/2004 privind organizarea judiciară și 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, legi elaborate cu concursul reprezentanților societății civile și sub stricta îndrumare a experților europeni și a consilierilor de preaderare.

Sub imperiul reglementării adoptate de guvernarea PSD, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, precum și procurorul general al Parchetului Național Anticorupție și adjunctul acestuia erau numiți de către Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu recomandarea ministrului Justiției, dintre procurorii care au o vechime minimă de 18 ani în magistratură, pe o perioadă de 5 ani, fara posibilitatea reinvestirii.

În ciuda faptului ca persoanele cu funcții de răspundere din conducerea parchetelor erau numite la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, numirea efectivă de către Președinte fiind astfel limitată de propunerile CSM, fapt care asigura o foarte mare independență a Justiției, în Programul de Guvernare al fostei Alianțe (aprobat prin Hotărârea Parlamentului 24/2004, publicată în M.Of. nr.1265/2004) la Cap 10 „Politici anticorupție”, pct.III „Puterea judecătorească” Guvernul de dreapta se angaja să adopte următoarele măsuri: „ modificarea legislației pentru a permite numirea procurorului general al Parchetului National Anticorupție de către Președintele României la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii”; - cu alte cuvinte, fosta Alianță DA se angaja la o măsură care era deja implementată în legislație, dovedind astfel necunoașterea sistemului judiciar pe care-și propunea să-l reformeze.

La momentul în care în Parlament – 2004 - se dezbăteau cele trei legi mai sus-menționate, **reprezentantii opoziției de atunci solicitau restrângerea atribuțiilor ministrului justiției în cadrul CSM, scoaterea procurorilor de sub autoritatea ministrului justiției și independența magistraților față de executiv**, respectiv față de ministerul justiției, prin preluarea spre administrare a bugetului instanțelor judecătorești de către CSM în calitate de ordonator principal de credite. După investirea în funcție a Guvernului ADA însă, reprezentanții Alianței au procedat exact invers, promovând **două măsuri care dau înapoi cu mulți ani progresele în materie de organizare judiciară și independență a justiției**:

1. **Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorii sefi de secție, precum și procurorul șef al Direcției de Investigare a Infrastructurii de Criminalitate Organizată și Terorism și adjuncții acestora sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, dintre procurorii care au o vechime minimă de 10 ani în funcția de judecător sau procuror, pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii o singură dată.**

2. **Atribuirea către CSM a calității de ordonator principal de credite pentru puterea judecătorească (instanțe judecătorești) a fost legiferată începând abia cu 1 Ianuarie 2008** (deși ADA susținea adoptarea imediată a acestui deziderat, ca parte a obiectivului privind „Garantarea unei independente efective a puterii judecătorești”). În urma unei „schimbări de optică” în anul 2007

Însă, atribuțiile cu privire la preluarea gestionării bugetului instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție s-a amânat până la 1 Ianuarie 2009.

Prin modificarea celor trei legi, ministrul justiției a obținut **controlul politic total asupra Secției pentru procurori** a CSM, astfel încât propunerile de numire a conducerii Parchetului Național Anticorupție și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție reprezintă atributul exclusiv al ministrului, care votează alături de procurorii aflați sub autoritatea sa.

Mai mult decât atât, în ciuda propagandei electorale a fostei Alianțe DA care incrimina ordonanțele de urgență, Guvernul Alianței a promovat măsurile de subordonare și control politic al justiției chiar prin Ordonanțe de Urgență, singura „motivație” neputând fi decât dorința numirii unor procurori obedienți care să răspundă la dictate politice și să organizeze anchete mediatizate împotriva adversarilor politici ai noii puteri.

19.7. *Adoptarea Codului Civil, Codului Penal și a Codului de Procedură Penală*

După cum se știe **Codul Civil**, intrat în vigoare în anul 1864, a suferit foarte multe modificări, fiind de asemenea completat cu o serie de legi, multe anacronice rămase încă din timpul regimului comunist, (*Decretul 167/1958 privind prescripția extinctivă, Decretul 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, Legea 4/1953 privind Codul*

Familiei, Decretul 32/1954 pentru punerea în aplicare a a Codului familiei și a decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice). Toate aceste modificări și adăugiri au schimbat practic structura Codului Civil.

În același timp, noile transformări, intervenite după 1990, precum și compatibilizarea sistemului legislativ cu cel comunitar, au impus promovarea unui nou proiect. În anul **2003** Ministerul Justiției a inițiat **proiectul Codului Civil** care a fost aprobat de guvern și înaintat Parlamentului în martie 2004, în vederea dezbaterilor și adoptării. Proiectul a fost **adoptat de Senat la 13.09.2004, cu unanimitate** de voturi și a fost transmis la Camera Deputaților.

Deși în Programul Legislativ al Guvernului pentru perioada 2005-2008 Ministerul Justiției nu și-a propus modificarea sau promovarea unui alt proiect de Cod Civil, **dezbaterea** în comisia juridică a Camerei Deputaților **este blocată, din ianuarie 2005, la cererea Ministerului Justiției**, în vederea formulării unor amendamente.

Prelungirea nejustificată a adoptării Codului Civil, act normativ esențial pentru conectarea României la rigorile secolului XXI, a pus în imposibilitate Ministerul Justiției să respecte termenul prevăzut prin *HG nr. 232 din 30 martie 2005*, care a aprobat Strategia de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005 - 2007 și Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005 – 2007, pentru crearea unui cadru legislativ coerent prin elaborarea Codului de Procedură Civilă, în perioada ianuarie 2005-martie 2007.

În cadrul negocierilor pentru închiderea Capitolului 24-JAI, România s-a obligat să elaboreze un nou **Cod Penal, modern**. În anul **2003** a fost

redactat, cu concursul experților Comisiei Europene și ai țărilor membre, profesioniști de marcă ai dreptului penal european, noul Cod, care a fost **adoptat prin Legea nr. 301/2004, care trebuia să intre în vigoare**, la un an de la publicare, **respectiv în iulie 2005**.

Acesta introduce elemente novatoare, respectiv redefinirea conceptului de infracțiune, dispoziții noi privind individualizarea pedepsei, prevederi privind responsabilitatea penală a persoanelor juridice, introduce dispoziții care consolidează libertatea de expresie (insulta nu mai este considerată o infracțiune, pedeapsa cu închisoare pentru calomnie a fost eliminată) etc.

Cu toate că, în **iunie 2004**, Codul Penal a fost adoptat cu vot majoritar de către Parlamentul României, prin **OUG nr. 58/23 iunie 2005 a fost amânată intrarea în vigoare a acestuia până la data de 1 septembrie 2006**, cu motivarea că prevederile Codului Penal se impun a fi modificate ca urmare a sesizărilor primite de Ministerul Justiției de la magistrați și specialiști ai dreptului penal. Unul din motivele invocate pentru nepunerea în aplicare a noului cod penal a fost necesitatea introducerii unor modificări ca urmare a **solicitărilor Uniunii Europene privind răspunderea penală a persoanei juridice**. O asemenea susținere demonstrează încă o dată necunoașterea gravă a sistemului adoptat de Legea 301/2004 în cadrul căreia a fost inclusă răspunderea penală a persoanei juridice.

De atunci, în fiecare an, prin OUG se amâna intrarea în vigoare a noului Cod Penal.

În realitate, amânarea intrării în vigoare a noului Cod Penal este încă un exemplu al **haosului legislativ** care domnește după 1 Ianuarie 2005.

România are, în materie judiciară, de aproape 4 ani, **două coduri penale adoptate**: unul în vigoare și celălalt a cărui punere în aplicare este amânată până la data de 1 septembrie 2006. Ceea ce este înșă inacceptabil este că, după aderarea României la Uniunea Europeană, România continuă să-si coordoneze întreaga acțiune și politică în domeniul penal după Codul penal din 1968.

În loc să se elaboreze un **nou Cod de Procedură Penală** care să intre în vigoare tot la 1 septembrie 2006, guvernarea ADA a preferat să **cârpească Codul de procedura penală**, de asemenea elaborat în timpul lui Nicolae Ceaușescu, guvernând principiile de baza ale anchetei penale după o lege cunoscută a fi represivă și concepută în disprețul ocrotirii drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățeanului. De altfel nici **legea executării pedepselor**, obligatorie a fi aplicabilă la data de 1 septembrie 2006 nu a fost promovată.

În fapt, așa-zisa “reformă” a Justiției nu a avut decât un singur obiectiv: să introducă controlul politic și deciziile arbitrare în funcționarea Parchetelor și instanțelor, transformate în instrumente de rafuială cu adversarii din afara sau chiar dinăuntrul coaliției de guvernare. Sistemul judiciar nu a câștigat mai multă independență ci, dimpotrivă, s-a accentuat presiunea politică, sub pretextul luptei împotriva corupției. Combaterea corupției s-a mutat din justiție la televizor: putem constata astăzi că nici una dintre cauzele de “mare corupție” nu a ajuns în fază de condamnare în instanță, probă a ineficienței instituțiilor cu atribuții în domeniu. Reforme fundamentale

pentru buna funcționare a sistemului judiciar au fost stopate sau tergiversate, ca urmare a concentrării exclusiv pe obiective politice. Marele perdant este justițiabilul român.

20. Probleme în domeniul Siguranței și Apărării Naționale

Programul de Guvernare al fostei Alianțe DA, privind “Politica de securitate națională”, prevedea măsuri de dezvoltare a capacității instituționale și de reformă a sectorului de securitate în vederea continuării adaptării la exigențele NATO și UE. Actuala putere nu își respectă promisiunile cuprinse în capitolul 27 al programului de guvernare privind siguranța națională și ordinea publică. Programul susține ideea de reformă în domeniul militar și în cel al serviciilor de informații, dar lipsa de comunicare între partidele coaliției, incompetența în domeniu, tensiunile continue între Președinte și Premier, au condus rapid la **cea mai gravă politizare a securității naționale din ultimii ani și la blocaje importante în realizarea efectivă a securității naționale, cu efecte vizibile asupra condiției de securitate a cetățeanului.**

În plus, au apărut fenomene grave de creștere a violenței în școli și pe stadioane, în mediul urban în general, la care guvernul nu pare capabil să ofere răspunsuri și soluții. Pe de altă parte, succesiunea de crize cu care s-a confruntat România în ultimii ani - inundațiile și gripa aviară - a reliefat **incapacitatea guvernului de a gestiona fenomene care au atins elemente semnificative ale securității naționale.**

Programul fostei Alianțe DA nu s-a bazat pe evaluarea corectă a resurselor aflate la dispoziție, introducerea cotei unice afectând dramatic și domeniul apărării. Tot programul este construit fără o bază reală,

materială; atingerea unor astfel de obiective din domeniul securității naționale (cu un grad mare de cerințe financiare și umane) poate deveni un haos încheiat și înghesuit de improvizații. Este inacceptabil ca un domeniu atât de important precum apărarea și siguranța națională să nu fie susținut de resurse pe măsură. Alianța nu își menține programul de guvernare pe linia de plutire, iar cel mai elocvent exemplu este faptul ca bugetul apărării suferă cronic; în 2005 bugetul acestei instituții a fost sub 2,38% din PIB iar în 2006 în jurul a 1.97%. Alocarea deficitară a fondurilor destinate sectorului de apărare are drept efecte imediate încălcarea crasă a angajamentelor asumate de către România față de structurile euro-atlantice (consolidarea poziției în NATO, realizarea obiectivelor de forțe, participarea semnificativă la politica europeană de securitate și apărare). Sunt aspecte care pot afecta grav credibilitatea internațională a țării.

Pe de altă parte, **managementul defectuos al resurselor apărării a condus și la deteriorarea situației sociale a angajaților din structurile militare**. Este evidentă lipsa de grijă față de problemele grave de tip social, care au început să apară și în armată.

Constituirea fără dezbateri în Parlament a Comunității Naționale de Informații și problema legilor siguranței naționale au evidențiat propensiunea fățișă spre autoritarism a actualei puteri de dreapta, dar și lipsa acută de expertiză, incapacitatea de a oferi o viziune strategică în domeniu .

Neînțelegerile permanente din coaliție și mai ales dintre președinte și premier au creat o tensiune majoră la nivelul CSAT în privința legilor securității naționale și reformei sectorului de securitate, ceea ce a dus la

politizarea excesivă a acestui domeniu, pe de o parte și incapacitatea de a dezbate profund cu societatea civilă aspectele reformei din acest domeniu, pe de alta. Lipsa de transparență în elaborarea acestor proiecte de legi și ignorarea unui echilibru necesar între exigențele de securitate națională și principiile drepturilor omului au bulversat procesul normal de elaborare și de dezbateră politică a acestor legi importante.

Blocajele din CSAT s-au repercutat asupra procesului de formulare a strategiei de securitate națională, care nici până acum nu a fost trimisă pentru dezbateră în Parlament, fapt de asemenea fără precedent după 1989. În schimb, se propune trimiterea către legislativ a strategiei de apărare, care este doar o componentă a securității naționale. O urmare nefastă a neprezentării la termen a Strategiei Naționale de Securitate este imposibilitatea Guvernului de a elabora Carta Albă în domeniu, iar instituțiile publice cu atribuții specifice nu-și pot elabora propriile strategii, programe și planuri departamentale (art.6 și 7 din *Legea nr.63/2000*).

Tensiunile între conducerea civilă și politică a ministerului apărării și componenta militară, incompetența actualei conduceri politice a ministerului apărării au generat **blocaje majore în derularea programului de reformă al armatei convenit cu NATO,** în planificarea și dezvoltarea noii structuri de forțe a armatei, în reprezentarea României în structurile alianței nord-atlantice.

Puterea actuală încearcă să pună în aplicare decizia fostului guvern de profesionalizare a armatei și renunțare la stagiul militar obligatoriu. În lipsa unui pachet unitar de proiecte de lege care să reglementeze, concomitent, statutul gradaților și soldaților voluntari, precum și

pregătirea populației pentru apărare nu este însă deloc clar care este programul de transformare a armatei într-o structură profesionistă.

Totodată, haosul legislativ creat de actuala putere a produs efecte și în domeniul apărării. Nici până acum nu au fost adoptate de guvern legi importante privind reorganizarea și reforma din acest domeniu, fapt care a generat blocaje importante în procesul de transformare al armatei pe linia exigențelor comunității euroatlantice. În schimb, armata a fost pusă continuu sub presiunea unor intervenții în contextul crizelor interne, uneori fără nici o bază legală, cum a fost cazul gripei aviare.

21. Cultura română, la cheremul grupurilor elitiste

Una dintre principalele prevederi ale Programului de guvernare al Alianței D.A. a fost continuarea reformei sistemului de finanțare a culturii. În acest sens, a fost creat Fondul Cultural Național (FCN). Când s-a înființat acest Fond (în anul 2005), nicio clipă n-a fost vorba ca sistemul de subvenționare de la Ministerul Culturii și Cultelor (MCC) să fie înlocuit prin această instituție. S-a creat o confuzie, a fost întinsă o plasă „operatorilor culturali”. S-a profitat, cu bună știință, de lipsa de solidaritate a artiștilor. **În iarna-primăvara anului 2006, s-a constatat că MCC nu mai subvenționa cultura scrisă și că obligațiile privind subvenționarea culturii scrise erau preluate de Fondul Cultural Național.** În consecință, au fost completate formularele afișate pe site-ul FCN. Formulare deocheate, cu

capitole, subdiviziuni greoaie, contradictorii. Comisiile FCN-ului, alcătuite din inși cvasi-necunoscuți, au funcționat fără criterii, fără principii bine stabilite, ajungându-se astfel la situația în care reviste de importanță națională – între care „*Viața Românească*” (publicație care își sărbătorea centenarul), „*Contemporanul*” (publicație înființată în 1881 și care, relativ recent, a împlinit 125 de ani), „*Timpul*”, revistele Academiei Române – au fost respinse de la finanțare, iar sumele alocate publicațiilor câștigătoare au fost ridicol de mici. A fost un semnal grav: **Ministerul Culturii a demonstrat că nu este interesat de sprijinirea culturii române vii, inclusiv a literaturii române.** Ministerul Culturii ducea o politică anticulturală – în esență, antinațională – o politică de indiferență crasă față de valorile culturii române, un genocid având ca țintă cultura vie și valorile ei: scriitorii, muzicienii, artiștii plastici, criticii, poeții, etc.

Un apel, semnat de peste 800 de oameni de cultură români, trăgea un serios semnal de alarmă: „*E un fapt scandalos! Ministerul Culturii din România e singurul minister din lume care nu-și mai sprijină cultura scrisă. Singurul! În care alte țări Ministerul Culturii și-a luat mâna de pe cultura scrisă!? (...)Iar opinia noastră – într-o falsă, interminabilă tranziție, în care s-au instaurat aculturația, vulgaritatea, ȝopenia, amatorismul, impostura, disprețul față de valorile prin care s-a construit România modernă – va fi auzită.*” Protestul a apărut în toate mass-media din țară.

Numeroase acuzații de abuzuri la adresa MCC și a ministrului Adrian Iorgulescu se referă la achizițiile de carte. MCC a afirmat că, în 2006, A.F.C.N. a finanțat 44 de edituri și 25 de reviste și că sumele și numărul

proiectelor „au crescut de la an la an”. **În 2005 însă, numărul editurilor care au primit finanțare a fost de 197, iar cel al revistelor – 83. Rezultă ca F.C.N. a finanțat în 2006 de peste 3 ori mai puține proiecte decât în 2005!** În 2007 numărul editurilor a continuat să scadă față de anii precedenți (35). Federația Editorilor și Distribuitorilor de Carte din România a trimis un protest ministrului Adrian Iorgulescu, în care acuza MCC de lipsă de comunicare, de insuficienta transparență cu care se acționează, de lipsa criteriilor, a metodologiilor, a priorităților care să stea la baza selecțiilor anuale.

În anul 2007, consilierul MCC Marius Marian Șolea a făcut o plângere la D.N.A., acuzând Ministerul Culturii și Cultelor de ilegalitatea unor achiziții publice făcute în 2005 pentru 10.000 de pachete destinate personalului diplomatic din UE, cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României. S-au cheltuit atunci 2,2 de milioane RON de la bugetul de stat. Din aceasta sumă, 1,7 milioane RON (aproape dublu față de suma cheltuită în tot anul pentru achizițiile de carte și reviste pentru 42 de biblioteci județene) s-au cheltuit numai pe o carte scrisă de fiul președintelui UCMR. Însăși Curtea de Conturi a României descoperă nerespectarea procedurilor de achiziție publică, cu ocazia derulării acestui program de diplomație culturală, semnalând încălcarea prevederilor OUG nr.60/2001, HG nr. 461/2001 și OUG nr. 34/2006. Dar acuzația cea mai gravă este aceea că, în timp ce MAE susține că materialele au fost transportate în străinătate cu 6 TIR-uri și un microbuz, în zilele de 19 și 20 noiembrie 2005, aceste pachete promoționale au fost recepționate în

zilele de 6 și 14 decembrie de un magazioner al MCC, care susține că nici nu le-a văzut.

Sesizările Uniunii Autorilor și Realizatorilor de Film din România **reclamă proasta gestionare a domeniului cinematografiei** de către MCC. Este incriminată **dispariția sălilor de cinema din România** (din circa 800 de săli în 1989 astăzi nu mai există decât 40), lipsa de comunicare dintre minister și organizațiile cineaștilor, componența comisiei Centrului Național al Cinematografiei (CNC) pentru concursurile de finanțare a proiectelor (cu oameni schimbați de ministrul Iorgulescu după bunul plac). În consecință, cineaștii României au cerut și cer cu vehemență scoaterea CNC de sub tutela Ministerului Culturii și trecerea sa în subordinea Parlamentului României. Un exemplu strigător la cer al felului în care funcționează CNC este cel al tânărului regizor Dragoș Iuga, care primit nota 5,40 pentru proiectul cinematografic „Homo Sapiens”, cu care, ulterior, a obținut marele premiu la Festivalul Internațional de Film de la Amiens.

Dintre obiectivele asumate de ministrul Adrian Iorgulescu la începutul mandatului, printre care transformarea Sălii Palatului într-un „mall cultural”, terminarea sediului Bibliotecii Naționale și repunerea ei în funcțiune, amenajarea unui nou sediu al Operetei din București, reconstruirea statuii regelui Carol I pe vechiul amplasament, **nu s-a realizat mai nimic.**

Situația cetăților dacice din Munții Orăștiei – obiectiv pentru care președintele Comisiei pentru cultură din Senat, Adrian Păunescu, a dus o adevărată bătălie – s-a degradat pe zi ce trece, acestea fiind lăsate pradă degradării fizice și jafului sistematic al diverșilor căutători de comori prin indiferența Ministerului Culturii.

Unul dintre cele mai importante momente ale mandatului ministrului Adrian Iorgulescu – moment pe care acesta și l-a asumat ca pe o mare realizare – a fost anul 2007 și al său program **„Sibiu – Capitala Culturală Europeană”**. Cu siguranță, cel mai semnificativ reper a fost juriul menit să aprobe proiectele din cadrul acestui amplu eveniment. În componența juriului s-au regăsit intelectuali precum Andrei Pleșu, Horia Roman Patapievici, Gabriel Liiceanu, Nicolae Manolescu, Victor Rebengiuc, Ana Blandiana, Ion Caramitru și, bineînțeles, Adrian Iorgulescu, reprezentanți ai unei exclusiviste pătri de intelectuali de dreapta. **În mare măsură, tot aceștia au fost și câștigătorii licitațiilor de proiecte, alături de alți reprezentanți ai aceluiași grup, cum ar fi Mircea Cărtărescu sau Gabriela Adameșteanu.** Gestionarea impresionantelor sume de bani – care, în majoritate covârșitoare, au venit de la Uniunea Europeană, guvernul neavând niciun merit – a fost, în general, neperformantă. În privința onorariilor artiștilor străini invitați în cadrul acestui eveniment, întreaga mass-media din România a relevat „generozitatea” suspectă de care au dat dovada organizatorii: sumele cu care aceștia au fost plătiți erau de 2-3 ori mai mari decât box-office-ul oficial.

O altă situație în care atitudinea MCC a fost cel puțin indiferentă **a fost tentativa de înlăturare a numelui celui mai mare dramaturg român, I. L. Caragiale, din denumirea Teatrului Național din București**, ca și înlăturarea altor nume de mari dramaturgi – Camil Petrescu, Liviu Rebreanu, Marin Sorescu – din denumirea unor săli ale Teatrului Național. Demersul a fost demascat de președintele Comisiei pentru cultură a Senatului, care a cerut explicații în acest sens. Răspunsul M.C.C. – în doi peri – deși a infirmat tentativa de înlăturare a numelor iluștrilor dramaturgi, a justificat, pe de altă parte, ocultarea lor, motivând că nu sunt consacrate în rândul publicului. Evitând să se ocupe de problemele de fond ale teatrului românesc, echipa domnului ministru Iorgulescu se preocupă de vitrina acestuia!

La fel de indiferentă a fost atitudinea MCC față de mari creatori români aflați în viață și care s-au trezit dați afară din casele în care au locuit o viață de om, în urma retrocedării acestor case către foștii proprietari. Cazuri dramatice de acest fel – cele ale scriitorilor Paul Everac, Fănuș Neagu și George Bălăiță, al baritonului Dan Iordăchescu, al regizorului Horea Popescu, al actriței Olga Bucătaru, al cantautoarei Tatiana Stepa – nu au reușit să trezească niciun fior de compasiune care să determine, din partea oficialilor culturii române, determinarea de a căuta soluții locative pentru acești mari artiști.

Cultura minorităților, parte integrantă a patrimoniului cultural național, ar fi trebuit să constituie obiectul încurajării și susținerii continue din

partea MCC. Numai că, deși există 18 minorități naționale în România, care își aduc, fiecare în parte, contribuția benefică la marea cultură a țării, **de susținere din partea Ministerului Culturii a beneficiat, aproape exclusiv, doar minoritatea maghiară.** Această discriminare a fost posibilă pentru faptul că multe dintre pârghiile decizionale în domeniu sunt în responsabilitatea unor reprezentanți ai UDMR. Spre exemplu, Direcția Relații Internaționale, Reglementări Europene și Armonizare este condusă de Bela Krizbai, răspunzător direct de reprezentarea culturii românești în străinătate. Așa se face că, la târgurile internaționale de carte, producțiile tipărite în limba maghiară sunt prezente în mod consistent în cadrul standului Romaniei, **cărțile în limbile celorlalte minorități fiind excluse.** Contrar Legii 186, care prevede ca în componența comisiilor de achiziții de carte să fie reprezentate și minoritățile naționale, în nicio astfel de comisie instituită la M.C.C. nu au fost reprezentate alte minorități în afară de cea maghiară. Rezultatul a fost că, în 2007, spre exemplu, M.C.C. a achiziționat **177 de titluri de cărți românești și 42 de titluri maghiare (nu și în limbile altor minorități!),** adică **24% din totalul titlurilor achiziționate. Deci 24% pentru cultura scrisă a unei minorități care acoperă 3 județe ale României și reprezintă sub 7% din populație.**

În programul său electoral Alianța D.A. a promis înființarea unui minister al cultelor. Promisiunea nu a fost onorată. **În ceea ce privește asistența socială, proiectele propuse de reprezentanții celor 18 culte din România au găsit sprijin într-o foarte mică măsură.**

În concluzie, cele 1200 de zile de guvernare de dreapta în domeniul culturii au relevat incompetența managerială, clientelismul politic, satisfacerea intereselor de grup și individuale, precum și lipsa unei strategii naționale privitoare la întărirea identității noastre culturale, atât de vulnerabilă în actualul context globalizant.

22. Politica externă a României, teren al luptei dintre palate

În perioada 2005-2007, Ministerul de Externe a fost pus în situația dificilă de a încerca să instrumenteze unele dintre proiectele președintelui Traian Băsescu, știind exact că acestea nu vor avea sorti de izbândă (Axa Washington-Londra-București, Marea Neagră, rolul de promotor al admiterii Ucrainei și Georgiei în structurile Euro-Atlantice, rolul de vector al integrării Moldovei și Turciei în Uniunea Europeană). Mai mult, Ministerul de Externe a încercat să salveze ce se putea salva ca urmare a repetatelor și gravelor gafe ale președintelui Băsescu în domeniul politicii externe.

Într-o țară membră NATO, în care președintele și-a propus să creeze Axa Washington-Londra-București, nu există un secretar de stat responsabil pentru problematica NATO, dar există unul pentru francofonie.

Toți secretarii de stat rămân cvasiinexistenți în planul imaginii, al acțiunii și al dezbaterii de politică externă. Paradoxal, una dintre acțiunile derulate cu relativ succes de către Ministerul Afacerilor Externe a fost aceea de a-l ține pe președintele Traian Băsescu relativ departe de acțiunile de politică externă vizând spațiul Uniunii Europene, cunoscute fiind temele lansate de acesta și pozițiile sale care au produs iritarea relațiilor cu membrii UE, precum și degradarea relațiilor noastre cu principalele state membre.

Ministerul de Externe, prins în războiul dintre cele două palate, inhibat și neputincios în fața acțiunilor impulsive voluntariste venite din partea lui Traian Băsescu, a înregistrat un recul semnificativ al acțiunii României în plan extern, atât prin reducerea dramatică a agendei diplomatice a României, cât și prin transformarea acțiunilor președintelui în factori de risc pentru reușita procesului de integrare a României în Uniunea Europeană.

22.1. Președintele României și „Doctrina Băsescu”¹

În primul an și jumătate de mandat prezidențial, Traian Băsescu a confiscat întreaga decizie în politica externă. Opțiunile guvernului în acest domeniu, se pare, sensibil diferite, apar mai degrabă ca forme de dizidență discretă. În rest, activitatea guvernamentală în politica externă se reduce la acțiuni de ordin tehnico-gospodăresc. În ceea ce privește președinția, „doctrina Băsescu” se caracterizează sintetic prin următoarele trăsături și efecte:

„Doctrina Băsescu” este o combinație periculoasă de idei vechi. „Parteneriatul strategic” româno-american datează din 1997, din timpul guvernului Ciorbea. România a susținut intervenția americană în Iugoslavia, Afganistan și Iran în perioada 1999-2004 prin guvernele Vasile și Năstase. Ideea legăturilor speciale cu Marea Britanie a fost lansată încă în 1990 în timpul guvernului Roman și reafirmată în 1997 în timpul

¹ Capitolul referitor la Politica Externă a României a fost elaborat pornind de la Studiul **Institutului Social Democrat “Ovidiu Șincai”** *“Efectele „Doctrinei Băsescu”: izolarea internațională a României”*, martie 2008.

guvernului Ciorbea; atenția pentru Marea Neagră și valorificarea poziției sale strategice este o constantă a diplomației românești postcomuniste care, prin miniștrii Năstase, Severin și Geoană, a formulat diverse proiecte în acest sens (integrarea economică în 1991, tranzitarea drumurilor strategice, precum și constituirea cooperării trilaterale în Caucazul de Sud, Balcanii de Est și la Nordul Mării Negre în 1997, reprezentarea NATO în democratizarea și stabilizarea Caucazului de Sud în 2003). Recunoașterea importanței relației cu Rusia a fost și ea exprimată în trecut în repetate rânduri, din păcate cu aceeași lipsă de rezultate ca și în prezent. Caracterul special și prioritar al relațiilor cu Republica Moldova a fost recunoscut încă de la declararea independenței acesteia în 1991, nivelul lor cunoscând permanente urcușuri și coborâșuri. Integrarea României în UE a fost un obiectiv prioritar mai mulți ani, momentele cele mai importante ale drumului românilor spre Europa unită fiind obținerea statutului de invitat special în Consiliul Europei în 1991 sub guvernul Roman, încheierea acordului de asociere cu Comunitatea Europeană în 1992 sub guvernul Stolojan, obținerea statutului de membru cu drepturi depline în Consiliul Europei în 1993 sub guvernul Văcăroiu, încheierea negocierilor privind aderarea la UE în 2004 sub guvernul Năstase (singurul merit al președintelui Băsescu fiind acela de a fi semnat Tratatul de asociere a României la UE, negociat de guvernarea PSD).

Combinațiile între toate aceste inițiative vechi și schimbarea accentelor expune, însă, România unor riscuri importante de politică externă. Astfel, asocierea declarației președintelui Băsescu privind recunoașterea intereselor Rusiei în regiunea pontică și a Europei Orientale (repetiție, de

fapt, a unei declarații similare făcute de premierul Năstase la întâlnirea cu Președintele Putin în 2004) intră în coliziune cu asumarea necondiționată a rolului de comanditar al politicii americane în aceeași zonă și cu afirmarea calității de avocat al Georgiei la intrarea în NATO. De asemenea, asocierea la viziunea Marii Britanii asupra construcției europene nu este compatibilă cu promovarea ideii de Europă politică, indispensabilă pentru promovarea intereselor românești în UE. Toate aceste combinații toxice riscă să arunce România fie în izolare, fie să o transforme într-un stat-țintă pentru acțiuni teroriste și parateroriste.

„Doctrina Băsescu” este cauza unei noi izolări a României în lume. Rezultatele politicii externe a României după un an și jumătate de la confiscarea acesteia de către președintele Traian Băsescu sunt îngrijorătoare. Toate demersurile sale au eșuat, aducând țara într-o izolare periculoasă:

i. În Europa de Est, liderul regional (inclusiv în privința procesului de expansiune a democrației occidentale) este președintele ucrainean, Ucraina sprijinindu-se simultan pe o dublă trilaterală – Polonia-Lituania-Ucraina și Germania-Rusia-Ucraina – căreia i se adaugă susținerea preferențială a SUA. România a ajuns, astfel, să își rezolve singură lunga listă de dezacorduri importante cu Ucraina.

ii. La Marea Neagră, România este confruntată cu trilaterală Rusia-Germania-Turcia, care se opune trecerii regiunii pontice sub control NATO (SUA), în timp ce pentru SUA, ajunse

iii. În Caucazul de Sud, liderul regional, susținut atât de SUA, cât și de UE, este președintele Georgiei. În aceste condiții, rolul și influența României tind spre zero.

iv. În relația cu Rusia, aceasta continuă să țină departe România de orice implicare în vecinătatea sa imediată sau apropiată și, pe de altă parte, explicit sau implicit discută problemele României nu cu Bucureștiul, ci cu Washingtonul sau Bruxelles-ul. În afara vizitei de la Moscova și a unei retorici gongorice, urmată a doua zi de declarații în sens contrar, domnul Băsescu nu a definit nici măcar agenda punctelor de discuție cu Rusia, ca să nu mai vorbim de fixarea unor inițiative menite să conducă la conviețuirea intereselor Rusiei cu cele ale României. O asemenea agendă ar trebui să cuprindă următoarele puncte de interes: reforma OSCE, reforma Consiliului Europei, prezența NATO (SUA) la Marea Neagră, alinierea sau neutralitatea Caucazului de Sud, problema transnistreană, echilibrul geo-strategic în Balcani, traseul unor oleoducte și gazoducte venind din Rusia și trecând prin România, regimul investițiilor rusești în România, cooperarea împotriva terorismului internațional și a crimei organizate.

v. Relația cu Republica Moldova consemnează un eșec similar în condițiile în care, după ce a contribuit la realegerea președintelui Vladimir Voronin, președintele Băsescu nu a reușit

să reinsereze România în negocierea soluțiilor la conflictul transnistrean. UE și Rusia au exclus explicit introducerea României în formatul de negocieri; SUA preferă să discute direct cu Rusia și nu dorește să indispuină Ucraina; Ucraina a luat inițiative separate care sfidează poziția și interesele României.

vi. În privința integrării europene, deși nedeclarat, România se află în impas. Chiar după integrarea României în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, acest lucru va fi realizat sub incidența unor clauze care vor pune permanent în discuție statutul european al României.

vii. Pe Axa Washington-Londra-București, președintele Băsescu nu a înregistrat nici un succes. Exceptând ajutorul fără prea mult folos promis de Londra din contul UE - cu atât mai contraproductiv cu cât premierul Blair a fost acuzat de principalii membri fondatori de aducerea Uniunii în stare de criză – România nu a mai primit nici un semn pozitiv. SUA nu doresc să se angajeze în posibilele aventuri la care este predispus un președinte „non-conformist”, au alte priorități și strategii principale (în special în Asia) decât România sau cele propuse de aceasta, iar pe plan local au alți parteneri preferați (Ucraina, Georgia). Primind, fără să ceară, asigurarea Președintelui Băsescu că România va rămâne angajată în Irak și în Asia Centrală pe un termen nedefinit, SUA a obținut tot ceea ce dorea fără a fie obligată să ofere ceva în schimb. Bazele militare americane care se vor amplasa în România nu vor păzi statul

român împotriva unei agresiuni militare care, de altfel, nu are de unde veni în contextul ordinii mondiale actuale, ci vor păzi interese americane și euro-atlantice aflate în alte părți. În aceste condiții, relația româno-americană este, desigur, bună, dar sterilă, iar mult discutata axă îi ambarasează pe americani în relația cu UE și nu aduce României decât un deficit de simpatie consecutiv unei politici apreciate ca unidimensionale, nerealiste și grandilocvente.

22.2. *Efectul contradicțiilor din politica externă: izolarea „de facto” a României*

Încă de la începutul noii administrații, ca o consecință directă a teoriei „președintelui-jucător”, Traian Băsescu a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a confisca deciziile vizând politica internațională a României. Aria de competențe în domeniul politicii externe, stabilite prin Constituție la art. 91, a fost extinsă în mod sistematic, diminuându-se astfel atât rolul Guvernului (prin Ministerul Afacerilor Externe) cât și al Parlamentului. Din principal responsabil în domeniul conceperii și administrării politicii externe, Guvernul a fost transformat într-un simplu executant al deciziilor prezidențiale;

Guvernul a abandonat apărarea respectării Constituției, lăsând de facto ca politica externă să fie apanajul Administrației Prezidențiale. Președintele Băsescu a ajuns să angajeze România în numeroase chestiuni

de ordin internațional, aflate în competența Guvernului și/sau Parlamentului. Confuzia în domeniul responsabilităților de politică externă a făcut să se ajungă, de exemplu, la situația hilară în care Președintele României a participat la Conferința Interguvernamentală pentru negocierea Tratatului de reformă al Uniunii Europene, iar Primul Ministru, din motive de prestigiu intern, a participat la semnarea Tratatului de la Lisabona, deși acest lucru era de competența Președintelui.

22.3. *Incapacitatea de a defini rolul României ca stat membru UE*

În perioada 2005-2006, preocuparea centrală a administrației a fost de a se asigura că Tratatul de aderare va ratifica de toate cele 25 de state ale Uniunii. Până la 1 ianuarie 2007, acest lucru a părut a fi suficient, dar după realizarea aderării, implicarea României în problemele europene trebuia să treacă la un cu totul alt nivel. Saltul de la pasivism la activism era cerut în primul rând de condiția României de stat de mărime medie în Uniunea Europeană.

Principală misiune a diplomației române în primul an după aderare trebuia să fie aceea de a construi profilul României în cadrul Uniunii Europene. Acest lucru putea fi realizat prin acțiuni în cadru multilateral și bilateral. Uniunea Europeană a avut în anul 2007 pe agenda sa patru chestiuni de maximă importanță: reforma instituțională, politica energetică, politica de vecinătate și politica de securitate și apărare. Aceste probleme au fost abordate atât la nivelul Parlamentului European,

cât și al Consiliului. România a acceptat un rol pasiv în procesul de rescriere a Tratatului constituțional, administrația limitându-se la semnarea Tratatului de reformă la Lisabona. Contribuțiile românești la definirea și susținerea unei politici energetice comune a Uniunii Europene au fost minime (de exemplu, proiectul Nabucco a fost definit ca o prioritate a UE, dar nu s-a realizat nimic concret și pentru că lobby-ul românesc la Bruxelles și în alte capitale importante a fost lipsit de consistență). La fel s-a întâmplat și în ceea ce privește problematica politicii de vecinătate și cea de securitate și apărare. În lipsa promovării propriilor interese, desigur în convergență cu cele general europene, România nu a fost un actor de luat în seamă în dezbaterile pe teme esențiale ale Uniunii Europene².

Consecința cea mai gravă a inacțiunii și lipsei de influență a României în cadrul UE o constituie rămânerea sa în afara oricărei strategii subregionale privind securitatea energetică, precum și incapacitatea sa de a sprijini promovarea unei strategii comune europene privind energia și securitatea energetică. Evident nu se putea cere României să reușească acolo unde UE în ansamblul său a eșuat. Nu este mai puțin adevărat că loviturile cele mai dure au venit chiar de la vecinii și unii dintre partenerii strategici europeni ai României. Astfel, state precum Bulgaria și Grecia (cu care România constituise o trilaterală cu ani în urmă), Italia și Ungaria (cu care România

² La sfârșitul lui ianuarie 2007, președintele a făcut o vizită la Parlamentul European, unde a prezentat liniile directoare ale politicii interne și externe românești după integrarea în UE. În ce privește politica externă, Traian Băsescu nu a venit cu măsuri concrete, dar a arătat că România susține implicarea Uniunii Europene în procesele de soluționare a conflictelor înghețate, inclusiv sub umbrela Politicii Europene de Securitate și Apărare. În același timp, a reiterat ideea unui parteneriat transatlantic solid și a unei cooperări între NATO și Uniunea Europeană care să ajute la crearea un spațiu de libertate și securitate în Europa, să asigure securitatea energetică, să combată imigrația ilegală.

avea „parteneriate strategice”) sau Austria și Germania (cu care România se străduise de-a lungul ultimului deceniu să dezvolte relații privilegiate, nu în ultimul rând ținând seama de oportunitățile și motivațiile oferite de calitatea lor de a fi state danubiene) au preferat să se angajeze în proiecte dominate de capitalul și exigențele cu iz politic rusești, nu doar abandonând sau acceptând prăbușirea interesului pentru proiectele europene, dar făcând ca traseele strategice ale viitoarelor oleoducte și gazoducte din sud-estul european sau din Europa Centrală și de Est să ocolească România.

Lipsa de anvergură a politicii europene a României, în condițiile deficitului de încredere externă în principalii vectori - președintele și ministrul de externe, s-a reflectat și pe durata „scandalului Mailat” din Italia. În lipsa unui dialog periodic și structurat între autoritățile de la București și cele de la Roma, România a devenit o țintă ușoară atât pentru mass-media italiană, precum și pentru o parte a politicienilor din această țară.

„Criza italiană” a dezvoltat două consecințe grave ale politicii externe românești din ultimii ani: 1) „parteneriatul strategic” cu Italia a devenit caduc, în ciuda faptului că numărul mare de români trăind în Italia și de italieni trăind în România, ca și apartenența ambelor țări la același sistem de alianțe euro-atlantice, ar fi trebuit să îi ofere motivații suplimentare; 2) România nu are aliați care să ia atitudine automat în sprijinul său, ori despre care să se știe că vor lua atitudine și nici nu are capacitatea de a forma alianțe ad-hoc atunci când este nevoie. În cazul crizei italiene România a reușit să determine schimbarea de atitudine a guvernului

italian – pornit pe calea unor manifestări național-populiste din rațiuni de politică internă, iar nu din cauza presupuselor agresiuni ale românilor ori romilor stabiliți acolo – prin intermediul Parlamentului European, unde s-au stabilit atât alianțe între români și reprezentanții altor țări membre, cât și la nivelul familiilor politice europene. Guvernul italian și opinia publică italiană au fost, astfel, supuse unor presiuni venite atât din exterior, cât și din interior. Ulterior s-a văzut că măsurile cu caracter xenofob și rasist ale guvernului italian erau susceptibile să îngrijoreze și țări precum SUA și Israelul, la care în mod normal România ar fi putut apela din primul moment. Nu este lipsit de relevanță să evidențiem că în Parlamentul European, Rezoluția prin care se cerea Italiei respectarea legislației europene cu privire la libera circulație a persoanelor, renunțarea la politici discriminatorii și tratarea problemei romilor ca problemă europeană, nu a beneficiat de susținerea PPE, adică a exact familiei politice de la care se revendică în prezent Președintele Băsescu și PD-L.

22.4. „Axa Washington-Londra-București”- o formulă lipsită de consistență reală

Încă de la începutul mandatului său prezidențial, Traian Băsescu a susținut o relație preferențială cu Statele Unite, prin celebra formulă a „Axei Washington – Londra – București”. Dincolo de argumentele retorice ale acestei presupuse construcții geopolitice, trebuie făcută o analiză realistă a rezultatelor pe care le-a adus această atitudine în politica externă a României.

La nivel diplomatic, administrația de la București a încercat să susțină imaginea „Axei” prin contacte cât mai dese cu oficiali ai administrației Bush. Astfel, în intervalul 2005-2007, au existat patru întâlniri la nivel de șefi de stat, trei întâlniri la nivel de miniștri de externe și cinci întâlniri între Președintele României și alți oficiali ai Executivului de la București și oficiali americani de rang secund. Prin aceste contacte, Traian Băsescu a dorit să arate administrației americane că aceasta are un sprijin total din partea României în lupta împotriva terorismului și în operațiunile din Irak, chiar dacă opinia publică din America și numeroase state europene sunt pentru realizarea unui calendar accelerat al retragerii militare din Irak.

De asemenea, România și-a reafirmat sprijinul pentru Statele Unite și în chestiuni delicate pe plan internațional, în special în privința acordului special privind extrădarea cetățenilor americani către Tribunalul Penal Internațional, în ceea ce privește amplasarea Scutului anti-rachetă în Europa Centrală și, mai ales, prin amplasarea a patru baze americane pe teritoriul său. În acest ultim caz a fost adoptat un Acord de Acces, în decembrie 2005, care garanta intrarea militarilor americani pe teritoriul României. În ciuda vulnerabilizării poziției sale în cadrul Uniunii Europene, Traian Băsescu a adoptat această atitudine clar pro-americană, împărtășită în regiune doar de către Polonia fraților Kaczynski și țările baltice.

Un punct important pe agenda relațiilor cu Statele Unite l-a constituit politica la Marea Neagră, subiect predilect al președintelui Băsescu. În viziunea administrației prezidențiale, România urma să devină vârful de lance al politicii americane în zonă, bineînțeles în cadrul NATO, vizând în

special accesul la rezervele de hidrocarburi din zona Caspică prin consolidarea unor regimuri democratice pro-americane în țările caucaziene, dar și în Ucraina și Republica Moldova. La acest ultim punct, Traian Băsescu ar fi dorit să includă o mai mare implicare a sa în rezolvarea problemei transnistrene, precum și în convertirea regimului pro-rus de la Chișinău, dar și o soluționare mai rapidă a disputelor cu Ucraina. În acest sens, afirmația președintelui vizând caracterul de „lac rusc” a Mării Negre avea ca țintă evidentă Moscova și exprima dorința instaurării unei supremații americane în zonă.

Poziția vehementă a lui Traian Băsescu față de Moscova nu a fost susținută de partea americană, fiind preferate întâlniri bilaterale cu oficialii ruși, după modelul existent în timpul Războiului Rece, ca între mari puteri cu interese generale. Astfel, în problema Transnistriei, Statele Unite au înclinat către compromisul cu Rusia prin susținerea unui stat federal; în problema Ucrainei nu s-a întreprins nimic pentru a modera poziția autorităților de la Kiev față de București; în privința democratizării zonei Caucazului, interesele pragmatice au primat, fapt demonstrat de sprijinirea unor regimuri cu un nivel ridicat al deficitului democratic. Deși România nu avea nici un interes în perpetuarea unui asemenea deficit și nici în implicarea democrațiilor euro-atlantice spre a apăra asemenea regimuri, Președintele Băsescu s-a alăturat, uneori ostentativ, corului susținătorilor lor occidentali.

Atitudinea Statelor Unite în Caucazul de Sud este explicabilă prin viziunea americană asupra Orientului Mijlociu extins. În timp ce pentru țările Europei Centrale și de Est, deci și pentru România, problema țărilor

din Caucaz sau din fosta CSI este trecută la capitolul securității regionale europene (inclusiv energetică) în flancul sud-estic, pentru Statele Unite zona reprezintă o extensie a Orientului Mijlociu și deci un potențial contrafort în direcția Irakului și Iranului.

A existat însă și un punct în care poziția României a contrazis, cel puțin aparent, poziția americană: Kosovo. Astfel, deși implicată în provincie cu trupe sub egida NATO, România s-a pronunțat împotriva recunoașterii efectelor unei declarații unilaterale de independență a Kosovo în ordinea internațională pe motiv că aceasta ar contraveni dreptului internațional. La prima vedere, cazul Kosovo indică faptul că axa Washington-București - în măsura în care există - este unidirecțională (de la Vest la Est) din moment ce România nu a fost în nici un fel luată în considerație de aliatul strategic (ca de altfel și de aliații din UE) atunci când s-a pus problema percepțiilor și intereselor sale referitoare la implicațiile regionale și globale ale creării statului Kosovo. Ne putem întreba, în mod legitim, dacă administrația de la București măcar și-a pus această problemă sau a acceptat poziția americană ca un dat implacabil, limitându-se la o poziție de frondă utilă pentru consumul electoral intern. Într-adevăr, poziția românească nu a depășit nivelul unui gest teatral câtă vreme în cadrul Consiliului European, prin procedura abținerii constructive, România nu a blocat decizia alcătuirii unei forțe europene de intervenție care să înlocuiască actualul UNMIK și să „supravegheze independența” statului kosovar (ceea ce echivalează cu recunoașterea noului statut al Kosovo), iar apoi s-a arătat dispusă să participe la organizarea și acțiunea acelei forțe în ciuda lipsei unui mandat ONU și a opoziției Serbiei. Probabil tocmai de

aceea SUA nu au reacționat negativ la grandilocvența provocatoare a consultărilor de la Cotroceni pe tema recunoașterii Kosovo, urmate de pompoasa dar inutila sesiune comună a camerelor Parlamentului României și cu siguranță tocmai de aceea poziția „definitivă” a României a fost exprimată cu atâta emfază. Legătura făcută forțat, nerealist și inoportun între independența Kosovo și secesionismul secuiesc nu a făcut decât să confirme caracterul demagogic-populist al acestei atitudini oficiale – deși nu se poate exclude că unii dintre actorii politici români au fost sinceri în manifestările de solidaritate cu Serbia și de apărare a dreptului internațional. Găsim aici dovada că populismul alunecă totdeauna pe panta limbajului naționalist.

Ceea ce este cert este că România una a spus și alta a făcut. De asemenea, ea a lăsat impresia greșită și inoportună că este împotriva independenței Kosovo când de fapt trebuia să fie împotriva ajungerii la o atare independență pe căi potrivnice dreptului internațional și sentimentului de echitate față de Serbia, ca și în condiții care pun în pericol echilibrul geo-strategic în Balcani, precum și securitatea și stabilitatea Europei. Nu mai puțin, România a lăsat să se înțeleagă că apără un interes național limitat când în realitate, nerecunoscând o independență dobândită printr-o declarație unilaterală nesusținută de asentimentul ONU și prin împărțirea unui stat democratic, membru al ONU, OSCE și CoE, neînsoțită de compensații în favoarea Serbiei și lipsită de garanții pentru stabilitatea regională și continentală, ea apăra interesele și valorile europene. În prezent, schimbarea de poziție a României, ar trebui condiționată de, sau substanțializată în măsuri care să

asigure revenirea la legalitatea internațională, transformarea Kosovo dintr-un protectorat internațional (așa cum continuă să fie în prezent) într-un subiect de drept internațional, capabil să îndeplinească standardele integrării europene, evitarea autoizolării Serbiei și sprijinirea ei pentru a deveni membru UE înaintea sau odată cu regiunea Kosovo, precum și integrarea Serbiei și Kosovo în contextul Balcanilor de Vest în condiții de echilibru geo-strategic, de stabilitate și securitate regională.

La nivelul problemelor punctuale pe agenda bilaterală, relația cu Statele Unite nu a produs efectele dorite de România. În problema vizelor pentru cetățenii români care călătoresc în SUA, deși s-au făcut mari eforturi nu s-a reușit obținerea unui termen clar de facilitare a acordării lor. În domeniul răspunderii cetățenilor americani implicați în fapte penale pe teritoriul României s-a ajuns la o situație de impunitate, aceștia fiind totdeauna sustrași de la investigarea și judecarea de către autoritățile române. În cazul Teo Peter rezultatul anchetei justiției militare americane a fost considerat de opinia publică chiar o sfidare la adresa statului român și a ideii de justiție.

Opinia publică din România a considerat, îndeobște, că organizarea summit-ului NATO la București reprezintă recunoașterea statutului „privilegiat” al României în relațiile cu Statele Unite. Acesta este un adevăr parțial pentru că, dacă punem în balanță contribuțiile României și Statelor Unite în relația bilaterală, este clar că Washingtonul nu acordă aceeași greutate acestuia și că Bucureștiul a dat mai mult decât a primit.

22.5. Summit-ul NATO de la București (2-4 aprilie 2008)³: România, doar un „hotel de lux”?

Organizarea în România a summit-ului NATO face parte din strategia Alianței Nord-Atlantice de a transforma aceste evenimente în semnale politice. În 2002 și 2006 întâlnirile șefilor de stat și de guverne au avut loc în capitalele (Praga și Riga) unor țări recent intrate în NATO. În anul 2004 summit-ul NATO a avut loc la Istanbul, în contextul războiului din Irak precum și a dorințelor guvernului turc de a-și consolida perspectiva aderării la Uniunea Europeană. Ca atare, alegerea României pentru organizarea summit-ului NATO trebuie interpretată ca un gest politic, cu valențe simbolice, pe care Statele Unite ale Americii au dorit să-l transmită Balcanilor de Vest precum și țărilor din spațiul ex-sovietic, în principal celor din regiunea Mării Negre.

Vreme îndelungată, autoritățile de la București au comunicat cu cetățenii români doar în privința măsurilor organizatorice vizând Summit-ul NATO. În 31 martie a.c. președintele Traian Băsescu a făcut publice obiectivele României în cadrul Summitului, într-o emisiune la TVR 1. Prezentarea obiectivelor României a fost asociată, în stilul deja inconfundabil al retoricii lui Traian Băsescu, cu atacuri la adresa unor

³ Pentru o analiză mai detaliată vezi *Summit-ul NATO de la București – sfârșitul unipolarismului?*, Institutul „Ovidiu Șincai”, București, 10 aprilie 2008

adversari politici naționali, Summit-ul constituindu-se în acest fel într-un prilej pentru promovarea propriei persoane, în vederea obținerii unor câștiguri de natură electorală.

Din analiza obiectelor anunțate public de Traian Băsescu cu rezultatele Summitului NATO putem desprinde următoarele concluzii:

- România (Traian Băsescu) a susținut, alături de Statele Unite, dar și de alte state din regiune, acordarea MAP pentru Ucraina și Georgia. Acest lucru nu s-a întâmplat. O atenție aparte trebuie acordată motivațiilor susținerii punctului de vedere american. Din analiza noastră, ținând cont de comportamentul de până acum al lui Traian Băsescu, susținerea acordării MAP pentru Ucraina și Georgia a fost motivată de credința că Statele Unite o să înfrângă opoziția Franței și Germaniei, situându-se astfel de partea învingătorilor. Susținerea foarte vocală de către Traian Băsescu a cauzei Ucrainei în NATO intră în disonanță cu mesajele publice (31 martie, TVR 1), prin care a relevat existența unor probleme nerezolvate pe agenda bilaterală (în primul rând, chestiunea Insulei Șerpilor și a delimitării spațiilor maritime în Marea Neagră), atacând baza juridică a relațiilor româno-ucrainene, Tratatul de cooperare și bună-vecinătate din 1997, prelungit în 2007. Respectivul episod evidențiază faptul că, pentru Traian Băsescu, politica internațională este doar un instrument pentru creșterea propriei popularități;
- România a susținut crearea unui scut anti-rachetă complementar celui care va fi realizat de Statele Unite în Cehia și Polonia, însă perspectivele realizării proiectului european sunt îndepărtate.

Insistența cu care Traian Băsescu afirmă că România va beneficia de protecția scutului anti-rachetă complementar nu este acoperită nici de decizii ale NATO, nici de angajamente bilaterale ale Statelor Unite, retorica prezidențială fiind doar una pentru consum electoral. România trebuia să pregătească prin acțiuni diplomatice discutarea atât în cadrul Summit-ului, cât și în prealabil cu partenerii europeni, proiectul unui scut complementar. Fie acest lucru nu s-a întâmplat, fie dacă s-a întâmplat, negocierile (secrete) au fost infructuoase;

- În cadrul emisiunii de la TVR 1 din 31 martie 2008 dl. Băsescu a afirmat că România va susține includerea Serbiei, alături de Bosnia-Herțegovina și Muntenegru, în structura Dialogului Intensificat cu NATO. Declarația lui Traian Băsescu are evidente conotații electorale, deoarece pentru a-i fi acordat un astfel de statut, Serbia ar trebui să-l ceară, lucru care nu s-a întâmplat. De altfel, Comunicatul Summit-ului clarifică acest lucru, analiza includerii Serbiei în Dialogul Intensificat urmând a se face doar după ce aceasta va cere un astfel de acord;
- Recunoașterea preocupării NATO față de chestiunea conflictelor înghețate s-a realizat încă de la Summit-ul de la Riga, la București fiind doar reiterată declarația anterioară;
- În Declarația Summit-ului se face referire și la regiunea Mării Negre (art.36), dar termenii sunt generali, fără angajamente concrete.

În concluzie, din perspectiva deciziilor care au fost luate, precum și a celor care au fost blocate, se poate afirma că pentru România Summit-ul NATO a fost un eșec. Evenimentul de la București poate fi denumit, în ansamblul său, ca un „summit al amânărilor”. Adoptând poziții radical pro-atlanticiste, Traian Băsescu a renunțat la condiția de negociator, rol atribuit în mod tradițional statelor gazdă. Capitala României a fost, astfel, doar un „hotel de lux” pentru șefii de stat și de guvern ai țărilor membre NATO. De asemenea, Summit-ul NATO a fost un prilej pentru Traian Băsescu **de a se manifesta ca un continuator al lui Nicolae Ceaușescu**, prin obstinația emfatică a auto-proclamării drept lider regional precum și prin transformarea politicii externe într-un instrument pentru deținerea exclusivă a puterii în România. Iar nota de plată a evenimentului de la București, care este plătită de cetățeanul român, nu a fost încă făcută publică. De ce oare?

22.6. *Politica estică. Relația cu Federația Rusă – la cel mai scăzut nivel posibil*

Problemele pe care România le are cu Rusia sunt multiple, în aproape toate capitolele relațiilor bilaterale. Economic, România înregistrează un deficit comercial mare în relația cu Rusia; produsele și investițiile românești nu pătrund în Rusia. În același timp, Rusia reclamă tratamentul discriminatoriu la care România îi supune pe investitorii ruși comparativ cu ceilalți investitori. În plan politic, există probleme vechi cum ar fi cea a tezaurului și chestiuni mai recente – cea mai importantă dintre ele fiind

cea a Transnistriei. În afară de acestea, mai există divergențe, chiar dacă nu foarte vizibile, legate de cooperarea de la Marea Neagră în privința combaterii terorismului și a traficului de arme, persoane, droguri și cooperarea dintre România și Rusia în diferite organisme internaționale, cum ar fi OSCE și Consiliul Europei.

Politica estică a președintelui Bănescu și a Guvernului ar trebui să includă Rusia ca un partener natural de dialog și cooperare, consecință logică a teoriei axei Washington-Londra-București. Rusia poate fi partener în mai multe sensuri. În primul rând, această țară este unul dintre statele riverane Mării Negre. Apoi, de Rusia depind evoluții, pozitive sau negative, în cazul conflictelor înghețate din spațiul fostei URSS. În fine, Rusia este un actor care are o viziune particulară, de care trebuie să se țină cont, în privința spațiului din imediata și apropiata sa vecinătate, considerat ca spațiu de securitate pentru ea.

Cu ocazia Reuniunii la Nivel Înalt a celei de-a 60-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU, care s-a desfășurat la New York, în perioada 14-16 septembrie 2005 Traian Bănescu a declarat: „Federația Rusă tratează Marea Neagră ca pe un lac rusesc, fiindcă nu dorește internaționalizarea problemelor din zonă”. Esența declarației a fost reluată și cu alte ocazii. Acest lucru demonstrează duplicitatea sau incoerența discursului practicat de președintele României care, la începutul anului 2005, pleda pentru o îmbunătățire a relațiilor României cu Rusia, pentru a facilita încheierea unei „punți” între SUA și Rusia. Președintele Bănescu a acuzat Rusia de dominație în spațiul strategic al Mării Negre, chiar de pe teritoriul aliatului strategic al României, dar și al Rusiei, Statele Unite. Acestea din urmă nu

au dat, însă, semne să fi avut nevoie de un atare gest de sprijin ori să îl fi apreciat.

Ulterior, în cadrul unui interviu difuzat la începutul lunii octombrie 2005 președintele Băsescu a etichetat Rusia ca „stat nedemocratic”. Toate acestea se produc în condițiile în care în alte discursuri oficiale președintele Băsescu vorbește de cooptarea Rusiei în mecanismele de cooperare ale zonei Mării Negre. În atari circumstanțe nu este de mirare că, așa cum am arătat anterior, Federația Rusă a boicotat inițiativa românească de creare a Forumului Mării Negre pentru Dialog și Parteneriat, considerându-o ca o formă de asociere neprietenoasă la adresa sa.

În perioada 2006-2007 Președintele Traian Băsescu a oscilat între gesturile formale de recunoaștere a importanței Federației Ruse pe arena internațională și cele critice la adresa Moscovei, mărind astfel (inutil) iritarea acesteia.

La începutul anului 2008 România și Federația Rusă s-au găsit surprinzător de aceeași parte a baricadei în problema Kosovo, însă din motive diferite. Dincolo de considerentele de ordin istoric și religios, jucând pe cartea sârbească Moscova își poate crea imensul avantaj de a transforma Serbia într-o „Cubă” a Europei, subminând coerența geo-strategică a NATO și a UE. De asemenea Moscova este mai degrabă interesată ca regiunea Kosovo să devină un „precedent” în vederea „încălzirii” conflictelor înghețate din Transnistria, Abhazia, Osetia de Sud, Nagorno Karabah.

Rezultatul atitudinii impredictibile românești față de Federația Rusă poate fi sintetizat astfel: i) Moscova continuă să țină departe România de orice implicare în vecinătatea sa imediată sau apropiată și, pe de altă parte, explicit sau implicit discută problemele României nu cu Bucureștiul ci cu Washingtonul sau Bruxelles-ul. În acest fel poate fi explicat eșecul cooptării României în mecanismul de negociere a crizei transnistrene; ii) Moscova nu doar că refuză să accepte ca traseul unor oleoducte și gazoducte venind din Rusia să traverseze și România, ci a desfășurat o strategie eficientă de izolare a statului român; iii) România este și ea victima utilizării „armei energetice” de către Federația Rusă, prețurile la gaze livrate către țara noastră fiind sensibil mai mari decât ale altor vecini. Acestea sunt câteva argumente pentru a susține afirmația că, de fapt, „noua politică estică” propusă de către Traian Băsescu este o doctrină de politică externă pentru uz intern, pentru consum electoralist, bazată pe stimularea sentimentelor anti-rusești din societatea românească (vezi, de exemplu, mesajul prezidențial privind (re-)condamnarea Pactului Ribbentrop-Molotov); iv) declararea intempestivă de către Traian Băsescu (la 19 februarie 2008) a intenției de a urma Rusia și Turcia în problema statutului internațional al Mării Negre nu face decât să determine scăderea încrederii internaționale în seriozitatea administrației Băsescu.

22.7. *Republica Moldova - raporturi de „război rece”*

Așteptările create față de relația României cu Republica Moldova au fost de la început plasate la un nivel foarte înalt. Încă din 2005, Traian

Băsescu se declara președinte al „tuturor românilor”, nu doar al României, afirmație contrabalansată apoi destul de stângaci cu ocazia vizitei întreprinsă în Republica Moldova. Deși inițial a fost surprinsă de politica noului președinte român, administrația de la Chișinău a realizat că poate juca această carte în mod inteligent și a acceptat avansurile lui Traian Băsescu, doar pentru a se legitima în mod suplimentar pe plan intern și extern. Retorica reconcilierii utilizată de Vladimir Voronin nu a fost lipsită de abilitate, în condițiile în care la sfârșitul anului 2004 Ucraina și România erau cuprinse de „revoluții portocalii”, iar în martie 2005 erau programate alegeri parlamentare în Republica Moldova, ulterior câștigate de Partidul Comunist.

În anul 2005, a existat impresia revitalizării relațiilor dintre România și Republica Moldova, prin mai multe întâlniri cu Vladimir Voronin. La 25 septembrie 2005 președinții Vladimir Voronin și Traian Băsescu s-au întâlnit la Iași unde au tratat probleme precum reducerea dependenței energetice a Moldovei față de Rusia și perspectiva îmbunătățirii relațiilor bilaterale. Această temă este una recurentă în relațiile României cu Moldova, revenind pe agendă odată cu întreruperea demonstrativă a furnizării de energie electrică de către centrala de la Cuciurgani (Transnistria).

Ulterior, însă, Chișinăul a adoptat un ton mult mai agresiv, odată cu poziționarea similară a Moscovei față de Uniunea Europeană, sau cel puțin față de partea ei orientală. Vladimir Voronin a acuzat o așa-zisă imixtiune a Bucureștilor în politica internă a Republicii Moldova, manifestată prin sprijinirea obținerii cetățeniei române și a vizelor Schengen pentru

cetățenii din stânga Prutului (inclusiv propunerea deschiderii a două consulate suplimentare, la Bălți și Cahul). Simultan, relațiile Chișinăului cu Moscova s-au îmbunătățit vizibil, Rusia începând să prefere o negociere directă cu statul moldovean în privința Transnistriei în locul sprijinului direct pentru regimul de la Tiraspol. „Soluționarea” crizei transnistrene după rețeta Moscovei, prin crearea unei federații simetrice, va însemna, în fapt, chiar și în condițiile înlăturării lui Igor Smirnov, transnistrializarea Moldovei, adică transformarea ei într-o regiune tampon între Rusia și NATO, într-un focar de amenințări neconvenționale la granița UE, precum și într-o sursă de insecuritate în coasta Ucrainei. În acest fel, destinul european al Republicii Moldova ar putea fi blocat pentru o perioadă nedefinită.

Atacurile puterii comuniste de la Chișinău împotriva României s-au intensificat, luând aspecte neobișnuite pentru relațiile dintre democrațiile europene. Mai întâi a fost refuzată oferta Bucureștiului de a servi drept interlocutor în numele Uniunii Europene, fiind preferată, ca o provocare, Budapesta. Ca atare, Ungaria organizează centrul comun de acordare a vizelor pentru cetățenii Republicii Moldova de la Chișinău. Acest gest a fost urmat de aducerea în prim plan a unei noi probleme, aceea a așa-zisei „minorități moldovenești” de pe teritoriul României. Se poate bănuși aici o primă mișcare pe linia afirmării agresive a Moldovei Mari. Pe aceeași direcție s-au situat atitudinile cu privire la însemnele de stat de peste Prut, la „limba moldovenească” și chiar la o serie de teze revizioniste vizând frontiera de vest a Republicii Moldova.

Punctul culminant a fost atins cu ocazia refuzului intrării pe teritoriul statului moldovean a unor oficiali români din administrația locală care fuseseră invitați de primarul municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă, un opozant al puterii comuniste. Ele au fost urmate de expulzarea unor înalți prelați reprezentanți ai Mitropoliei Basarabiei.

La toate aceste atacuri, administrația de la București a reacționat cu reținere, nedorind să escaladeze criza. Dacă reținerea este un act de înțelepciune lăudabil, incapacitatea evitării unei asemenea crize cade în răspunderea diplomației românești. S-a ajuns până la situația în care Republica Moldova a reclamat România la Uniunea Europeană aceasta fiind împinsă să ia în discuție relațiile dintre un stat membru și un stat vecin.

Problema transnistreană este una foarte importantă pentru România. Contextul internațional a devenit încă mai complex ca urmare a desemnării de către UE a unui reprezentant special pentru problema transnistreană. UE nu insistă în retragerea trupelor ruse din Transnistria, părând că acceptă astfel drept legitim punctul de vedere al Rusiei, în viziunea căreia acestea sunt trupe de menținere a păcii.

Atitudinea pasiv-reactivă a diplomației române în conflictul înghețat din Transnistria este evidențiată și de faptul că România nu a propus un plan coerent și realist la această problemă.

22.8. *Ucraina – o relație înghețată*

România și Ucraina au moștenit o serie de diferende existente încă de pe vremea Uniunii Sovietice, referitoare la frontiera de stat (în special în zona Deltei Dunării), la Insula Șerpilor și la delimitarea platoului continental și a zonelor economice exclusive în Marea Neagră, la statutul minorității române din Ucraina. Acestea s-au acutizat odată cu trecerea timpului, în ciuda încheierii Tratatului de bază care a recunoscut frontiera actuală (cu excepția celei maritime) și a prevăzut o serie de drepturi pentru minoritatea română din statul vecin, concomitent cu drepturi acordate minorității ucrainene din România.

Relațiile româno-ucrainene sunt o alternanță de momente de tensiune cu momente de colaborare. Ucraina suspendase temporar construirea canalului Bâstroe, care era una dintre problemele litigioase ale relației România-Ucraina, dar a reluat apoi amenajarea acestuia. De asemenea, președintele Traian Băsescu a adoptat o atitudine de „părinte al democrației ucrainene”, nu fără o doză de condescendență. În acest sens, președintele Băsescu a participat la 2 decembrie 2005 la Summit-ul Noilor democrații găzduit de Kiev, în calitate de președinte al unui stat „mai experimentat” în ale democrației și proiectând o aură de respectabilitate în calitatea sa de președinte al unui stat membru NATO și în curs de integrare în UE.

La întoarcerea din prima vizită oficială de la Kiev (23 ianuarie 2005) Traian Băsescu sugerase o rezolvare interpersonală a problemelor în litigiu, deși chestiunea delimitării platoului continental se găsea, deja, pe rolul Curții Internaționale de Justiție de la Haga, în timp ce situația canalului Bâstroe se afla în atenția organizațiilor internaționale

competente. Reluarea discuțiilor bilaterale româno-ucrainene referitoare la delimitarea spațiilor maritime, în martie 2005, s-a realizat în paralel cu desfășurarea procedurilor în fața Curții Internaționale de Justiție și fără ca aceste proceduri să fie afectate în vreun fel.

O altă problemă importantă, în care s-au înregistrat evoluții semnificative, dar nu în sensul dorit de București, este cea a Transnistriei. La summit-ul GUAM de la Chișinău, din 22 aprilie 2005 unde președinții Lituaniei și României au fost observatori, Ucraina a propus un plan de soluționare a situației din Transnistria care presupunea organizarea de alegeri pe teritoriul republicii separatiste și o federalizare a Moldovei, menținerea pe termen nedefinit a trupelor rusești și un format de negocieri care includea UE, Consiliul Europei, OSCE, Rusia, SUA, Ucraina. Urmându-și propriul interes, președintele Iușcenko a prezentat pe neașteptate planul la Chișinău, deturnând scopurile inițiale ale summit-ului. Se pare că summit-ul GUAM a reprezentat o ocazie prin care Ucraina a încercat să își promoveze aproape agresiv o politică proprie în vecinătatea estică a UE.

Relația cel puțin rece cu Ucraina, ca urmare a eșecului în armonizarea intereselor reciproce, pune România într-un raport delicat și cu UE, atât timp cât aceasta din urmă vede în Kiev un partener strategic pentru politica sa de vecinătate și eventual de extindere. (Refuzând să ofere României și Bulgariei aceleași facilități în regimul vizelor cu cele acordate celorlalte state membre ale UE, Ucraina a încercat să creeze o sciziune în interiorul acesteia dar a și obligat-o, în cele din urmă, să se solidarizeze, deși fără prea mult entuziasm, cu membrii săi discriminați.) De asemenea,

Îndepărtarea de Ucraina și de Rusia, cumulată cu lipsa sa de influență în UE, răpește României șansa de a mai avea un cuvânt de spus în soluționarea crizei transnistrene (după cum nu are vreo influență în regiunea Mării Neagre). Mult-trâmbițata „relație personală” Băsescu-lușcenko s-a dovedit a fi, pentru interesele naționale ale României, o simplă gogoasă a propagandei prezidențiale. Este adevărat, cei doi președinți au avut cinci întâlniri, dar, parcă după fiecare eveniment Ucraina a fost și mai insistentă în promovarea a ceea ce la Kiev este considerat a fi „interesul național” iar la București este resimțit ca ostilitate și trădare a încrederii. La București, autoritățile preferă, însă, în continuare să păstreze tăcerea, pentru a nu atrage atenția asupra unor eșecuri evidente.

22.9. *Bulgaria. Centrala de la Belene*

Relațiile cu vecinul de la sud de Dunăre au fost menținute pe coordonatele tradiționale de rivalitate surdă, chiar și după aderarea celor două țări la Uniunea Europeană. Retorica privind cooperarea subregională a celor două state a fost rareori acoperită de o deschidere sinceră și reciproc avantajoasă.

Sunt semnificative și accentele diferite puse de cele două țări în relația cu Rusia. În timp ce Bulgaria a menținut relațiile bune cu Moscova, traduse în prezent prin construirea oleoductului Burgas-Alexandropolis și participarea la South Stream, România a ales cartea euro-atlantică exclusivă, cu accente rusofobe.

Strategiile diferite ale celor două țări și relațiile dificile între ele sunt motivate și de atitudinea Uniunii Europene față de proiectele lor de obținere a energiei nucleare. În timp ce România a obținut susținerea pentru dezvoltarea centralei de la Cernavodă, cu tehnologie canadiană, Bulgaria a fost obligată să închidă centrala de la Kozlodui, dotată cu tehnologie rusească depășită și periculoasă. În prezent, Bulgaria proiectează deschiderea unei centrale noi la Belene care va folosi tehnologie rusească de ultimul tip. Din nefericire, nici această tehnologie nouă nu prezintă suficiente garanții de securitate. În pofida unei atari situații, UE pare gata să aprobe proiectul bulgar în condițiile în care România nu are forța de a promova măsurile internaționale care să ofere garanții că viitoarea centrală nucleară de la Belene nu va prezenta riscuri majore pentru viața și sănătatea oamenilor din regiune.

22.10. *Securitatea energetică a României ca problemă de politică externă*

Energia reprezintă una din temele esențiale ale agendei relațiilor internaționale. Asigurarea securității energetice este o preocupare majoră nu doar în Statele Unite, Uniunea Europeană, ci și în China, Japonia și în alte state. În condițiile epuizării previzibile a resurselor energetice ca urmare a creșterii galopante a consumului, putem spune că securitatea internațională se confundă, adesea, cu securitatea energetică.

România nu dispune de resursele necesare pentru asigurarea securității energetice, fiind, ca atare, dependentă de resursele externe, fie

că este vorba de gaze naturale sau de petrol. Federația Rusă este unul din furnizorii tradiționali ai României, existând astfel o relație de dependență cronică.

Descoperirea și exploatarea unor importante resurse de gaze naturale și petrol în regiunea caspică a determinat creșterea importanței acestei regiuni, apărând astfel rivalitatea dintre Rusia și Occident pentru controlul resurselor energetice de acolo. Principalul proiect al Occidentului, în primul rând al Statelor Unite, este așa-numitul Proiect Nabucco, care ar trebui să transporte gaze naturale din Irak, Iran, Azerbaidjan, Kazahstan, Turkmenistan, Egipt și Siria prin Turcia, Bulgaria, România, Ungaria și Austria. Acest proiect ar urma să fie construit de companiile Botas, Bulgargaz, Transgaz, MOL și OMV, urmând să aibă 3300 km. Recent, s-a alăturat inițiativei și compania germană RWE. Proiectul Nabucco este susținut la nivel politic de Statele Unite, și de Uniunea Europeană, care l-a inclus în mai multe documente având caracter strategic (Sinergia în regiunea Mării Negre, Strategia europeană pentru o energie sustenabilă, competitivă și sigură ș.a.).

Harta gazoductelor către Europa

Numai că nici Statele Unite nu au avut ca principală preocupare realizarea gazoductului Nabucco, nici Uniunea Europeană nu a reușit să aibă o poziție comună în această problemă. Nu este vorba de palierul politico-diplomatic, ci de cel practic, al identificării exacte a surselor de energie și apoi a construirii conductelor pentru aducerea lor în Europa. Statele Unite sunt prinse în conflictul irakian și în criza economică internă, astfel încât gazoductul Nabucco nu este decât un proiect pentru o perspectivă îndepărtată. Consiliul European nu a reușit să asigure coerența politicilor energetice la nivelul UE, în timp ce Comisia Europeană preferă să dea vina pe lipsa de voință a statelor membre pentru incapacitatea sa managerială.

De cealaltă parte, Moscova s-a mișcat rapid, fără multă publicitate, dar eficient. Mai întâi, Rusia a dat o lovitură Poloniei ca urmare a acordului cu

Germania pentru realizarea unei conducte de gaz prin Marea Baltică (în 2001-2002 - punerea bazelor; în 2005 - guvernul Schroeder a garantat că va contribui cu un miliard de euro), conductă denumită Nord Stream (1200 km). În acest fel Rusia, prin concernul Gazprom, a scos din băătăia coridoarelor energetice atât Ucraina cât și Polonia și țările baltice. Evoluțiile recente indică faptul că guvernul liberal al Poloniei, condus de Donald Tusk, dorește reanalizarea proiectului, împreună cu Germania și Rusia, pentru a fi parte a Nord Stream, care să aibă o rută terestră prin Polonia, nu una maritimă prin Marea Baltică. Vizita recentă (12 februarie a.c.) a premierului polonez la Moscova a avut ca temă principală securitatea energetică.

O strategie similară a fost aplicată de Rusia și în sudul continentului european. Turcia și Rusia au creat așa-numita conductă Blue Stream (care este deja funcțională), gazul rusesc fiind adus prin Marea Neagră. Ulterior, Vladimir Putin a creat o concurență reală proiectului gazoductului Nabucco. Mai întâi, în iunie 2007, Gazprom și compania italiană Eni au semnat un acord pentru realizarea South Stream, acesta urmând a fi oferit statelor de tranzit: gazul rusesc va ajunge în Europa prin conducte aflate în Marea Neagră. În 18 ianuarie 2008, cu ocazia vizitei lui Vladimir Putin la Sofia, Bulgaria a semnat un acord de participare la proiectul Gazprom, iar în 25 ianuarie 2008 pro-occidentalul președinte sârb Boris Tadić a girat politic aderarea Serbiei la gazoductul South Stream. Gazprom a preluat 50% din subsidiara grupului austriac OMV Central European Gas Hub (depozitul de la Baumgarten), asigurându-și astfel platforma de distribuție a gazelor în Europa Centrală. Grecia este și ea parte a proiectului South

Stream, prin conducta Burgas - Alexandroupolis. Gazoductul South Stream ia un contur final după ce la 28 februarie a.c. Ungaria a semnat un contract pentru respectivul proiect.

Responsabilitatea lui Traian Băsescu, în calitate de președinte al CSAT, este clară: proiectul conductei Constanța-Trieste (România, Serbia, Croația, Slovenia și Italia), ce trebuia realizat împreună cu Rusia, a fost abandonat în favoarea proiectului Nabucco. Acesta din urmă, însă, este susținut doar la nivelul declarațiilor de Statele Unite și Uniunea Europeană. În acest timp, proiectul rusesc are o susținere concretă. De altfel, Rusia intenționează realizarea unui cartel al gazului, împreună cu Iranul, astfel încât Moscova să aibă un control efectiv nu doar asupra traseelor de transport, ci și asupra surselor de gaz. În acest fel, izolarea energetică a României va fi deplină;

Acțiunea diplomatică a României la nivelul Comisiei Europene sau al Consiliului European, pentru a cere respectarea documentelor europene în privința strategiei energetice, este ca și inexistentă.

22.11. Relațiile cu românii de pretutindeni

Activitatea Departamentului pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe (DRRP/MAE) s-a dovedit a fi, încă de la începutul anului 2005, un amalgam de improvizații confuze, care s-au repercutat negativ asupra majorității organizațiilor comunităților românești din statele din vecinătate și din emigrație,

subminându-le eforturile de păstrare și afirmare a identității lor lingvistice, culturale și religioase. Cel mai elocvent este faptul că, deși se formulase o strategie coerentă pentru anul 2005, guvernul Alianței PNL - PD nu numai că a abandonat-o, dar a redus și bugetul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni (DRP) cu peste 6 milioane RON.

S-au abandonat, astfel, coerența și continuitatea proiectelor susținute de DERP în anii precedenți, iar credibilitatea unor organizații și asociații românești din vecinătate și din emigrație a fost grav afectată, întrucât acestea nu au mai avut resurse financiare pentru a-și onora contractele aflate în derulare sau pentru finalizarea proiectelor inițiate în anul precedent.

Subfinanțarea activității DERP a fost una dintre caracteristicile constante ale actualei guvernări, dar aceasta este asociată, în egală măsură, cu incapacitatea acestui departament de a funcționa normal și responsabil. Astfel, în anul 2007, bugetul inițial de 10 milioane RON i-a fost dublat la rectificarea din a doua parte a anului, însă banii nu au fost transferați asociațiilor românești pentru a-și onora contractele și a finaliza proiectele. Ca urmare, DERP va trebui ca din bugetul de 10 milioane RON pe acest an (mult inferior bugetului din 2004 și celui aprobat pentru 2005) să aloce aproape 50% pentru suportarea cheltuielilor restante din anul 2007.

Retorica politicianistă de sprijinire a comunităților românești s-a dovedit a fi cea mai dezastruoasă în raporturile cu asociațiile neguvernamentale românești din Republica Moldova, pe care le-a expus, prin invective, la numeroase controale financiare și șicanări din partea instituțiilor puterii comuniste de la Chișinău. În mod similar,

politicianismul vulgar al puterii de dreapta din România a afectat grav și imaginea unor organizații neguvernamentale din România, care au sprijinit, cu bună credință, proiectele derulate cu parteneri din Republica Moldova. Astfel, acestea au fost supuse unei ample campanii mediatice de denigrare, precum și la presiuni politice și juridice, toate la comandă politică. Din păcate, la comanda respectivă au răspuns și unele ziare centrale, dintre care unul propusese DRP, în anul 2004, un proiect în sprijinul comunităților românești din vecinătate și emigrație.

Psihoza creată de declarațiile diletante și confuze ale unor reprezentanți ai guvernării au condus, în ultima instanță, la amânarea sau abandonarea unei mari părți din proiectele de anvergură inițiate cu asociații din Republica Moldova, în domeniile educației, culturii, mass-media, religiei, astfel că eforturile financiare ale DRP din anul 2004 nu și-au atins obiectivul final, și anume consolidarea și extinderea ariei de acțiune a elementului românesc din Republica Moldova. Sub acest aspect, se poate conchide că puterea **de dreapta este direct responsabilă de subminarea și descurajarea elementului românesc din Republica Moldova**, element care anterior începuse să acționeze coerent și cu succes pentru afirmarea identității sale lingvistice, culturale și religioase. La aceasta se mai poate adăuga și incompetența și pasivitatea diplomației românești față de introducerea și acceptarea tacită a „limbii moldovenești” în acordurile negociate de Comisia Europeană cu Republica Moldova, fapt fără precedent pentru diplomația românească și generator de prejudicii pentru statul român. A fost nevoie de intervenția PSD și a europarlamentarilor social democrați pentru sensibilizarea Guvernului

României și a Comisiei Europene în vederea renunțării la referirea la „limba moldovenească” în acordurile negociate de Comisia Europeană cu Republica Moldova.

Modul lipsit de profesionalism în care puterea de dreapta înțelege să promoveze interesul țării noastre în regiune prin intermediul structurilor europene este reflectat și de faptul că reprezentarea Uniunii Europene la Chișinău este asigurată de un oficial din Ungaria și nu din România, precum și de politica în materie de acordare a vizelor cetățenilor moldoveni, marcată de o lipsă de organizare și un management defectuos al procedurilor de preluare a solicitărilor și, respectiv, acordare a vizelor, care au generat, în ultimă instanță, reacții emoționale negative la adresa țării noastre din partea solicitanților.

Referitor la Legea privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, guvernul de dreapta nu a fost nici interesat și nici capabil să-și onoreze promisiunile făcute în campania electorală din toamna anului 2004. A fost, astfel, necesar ca Parlamentul României, la propunerea PSD, să aprobe, la 13 noiembrie 2007, **Legea nr. 299 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni (promulgată la 21 noiembrie 2007)**. Guvernul actual este, însă, activ în criticile la adresa legii pe care a promovat-o PSD și îi tergiversează punerea în aplicare, cu toate că lipsa de profesionalism și de viziune politică a actualei conduceri a DRRP/MAE este evidentă și aduce prejudicii comunităților românești din vecinătate și emigrație. Acest lucru este demonstrat, între altele, atât prin indiferența conducerii DRRP/MAE față de interesele și coeziunea comunității românești din Serbia (Voivodina și Valea Timocului), cât și prin abordarea superficială a

problematicii moștenirii Emanuil Gojdu, fapt ce a determinat Parlamentul României să respingă Ordonanța de urgență a guvernului nr.183/2005 pentru ratificarea Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Ungare privind înființarea Fundației Publice Româno-Ungare „Gojdu”, semnat la 20 octombrie 2005.

Promovarea unei imagini mai bune a României în exterior și apărarea drepturilor cetățenilor români care trăiesc și muncesc în spațiul Uniunii Europene a fost marcată de eșecuri de proporții. Puterea de dreapta nu a fost capabilă să determine ridicarea sau diminuarea restricțiilor stabilite de unii membrii ai Uniunii Europene pentru muncitorii români, fapt care le-a generat prejudicii grave din punct de vedere al statutului lor economic și social, și asta în ciuda obținerii, de la 1 ianuarie 2007, de către români, a calității de cetățean european. Lipsa de reacție și, ulterior, gestionarea incompetentă de către puterea de dreapta a situației românilor din Italia în 2007 sunt de notorietate. Acest lucru a permis apariția unor derapaje în poziția și în discursul public al unor italieni, însoțite de decizii de expulzare în masă a românilor din Italia, precum și de un sentiment mai larg, la nivelul opiniei publice, de culpabilizare colectivă a românilor din statul menționat. A fost nevoie de intervenția politică rapidă a Parlamentului european, la sfârșitul anului 2007, la inițiativa europarlamentarilor social democrați și a grupului socialist, pentru a avertiza guvernul italian în legătură cu excesele menționate, cu încălcarea flagrantă a normelor Uniunii Europene în materie de nediscriminare, asigurarea dreptului la apărare, interdicția expulzărilor colective.

Adoptarea Raportului și a Rezoluției pe această temă, la propunerea europarlamentarilor social democrați români, a permis stoparea expulzărilor colective ale românilor din Italia și a determinat modificarea actului normativ adoptat anterior de guvernul italian, constituind, în acest fel, un sprijin necesar și util acordat conaționalilor noștri din statul menționat, abandonați de guvernul de la București.

**22.12. În loc de concluzie: incapacitatea guvernării de a
construi o politică externă**

Deși România este membru cu drepturi depline atât al NATO cât și al Uniunii Europene, capacitatea sa de inițiativă pe scena internațională este foarte redusă, putându-se vorbi de **izolarea de facto a statului român**. Agenda prezidențială de vizite externe este compusă, în mod esențial, din participări la întruniri în format multilateral, atât în Uniunea Europeană cât și în Est. Faptul că România a organizat Summitul NATO nu înseamnă că a devenit o „Mecca a politicii mondiale”. În fapt, organizarea la București a întrunirii NATO este un „cadou” pentru implicarea militară a României în tot mai numeroase teatre de operațiuni, precum și un semnal (posibil) pentru extinderea spre Est și Balcani a Alianței Nord-Atlantice.

Explicația acestei situații de izolare trebuie căutată pe de o parte, în conținutul „Doctrinei Băsescu”, în faptul că președintele Băsescu nu are competențele și cultura politică necesare proiecției politicii internaționale,

dar și a faptului că acțiunea externă este un teren de confruntare a Președintelui cu Guvernul, neexistând o minimă coordonare.

Intrată deja în al patrulea an de mandat, administrația nu consemnează nici un succes în politica internațională.

Aderarea la Uniunea Europeană a fost preluată de „pilotul automat”; doar o evoluție catastrofală a României ar fi putut amâna termenul de 1 ianuarie 2007;

Capacitatea de influență a României în Uniunea Europeană este limitată, nefiind pe măsura condiției sale de cel mai mic stat mare al Uniunii. România nu și-a definit un profil în cadrul Uniunii, acceptând un rol preponderent pasiv, generat de optica unui *realpolitik* obtuz, ghidat de logica lui „*stăm cuminți, mergem cu cei mari, îi lăsăm pe ei să ne definească interesele*”. O atare atitudine a devenit evidentă în negocierile privind Tratatul de reformă al Uniunii, România acceptând ca un dat toate prevederile acestuia. Se profilează o atitudine similară și în privința negocierilor privind funcția de Președinte al Uniunii Europene ori în privința dezbaterilor vizând organizarea instituțiilor și definirea politicilor europene sub impactul Tratatului de la Lisabona.

În lipsa proiectării unei viziuni care să definească și să apere interesele proprii, **România a intrat în rândul statelor fără influență în Uniune.** Condiția de actor pasiv nu a însemnat mărirea prestigiului internațional al României, ci dimpotrivă. Dacă analizăm relativ recente atacuri ale politicianilor și a mass-media din Italia, constatăm faptul că acest lucru a fost posibil și pentru că de la București nu au fost emise mesaje credibile, iar conducătorii politici ai României nu au ajuns la gradul de

respectabilitate care să-i determine pe omologii lor să-i consulte atunci când apar probleme sensibile.

În parteneriatul strategic cu Statele Unite ale Americii s-a ajuns, cel puțin la nivel de percepție, la relația de satelizare a României. Traian Băsescu nu a putut convinge Washingtonul (partenerul strategic!) nici să-și modifice atitudinea în chestiunea Kosovo, nici nu a obținut un sprijin real în politica estică și, mai ales, în chestiunea esențială a traseelor energetice. România, în schimb, este în continuare implicată militar în Irak, iar suspiciunile privind folosirea teritoriului românesc pentru tortura unor persoane acuzate de terorism revin periodic în mass-media europeană.

Activitatea diplomatică componenta promovării intereselor economice/comerciale ale României este slabă, aproape inexistentă.

Reproșurile prezidențiale adresate lui Vladimir Putin privind transformarea Mării Negre în „lac rusesc” au primit ca răspuns o strategie de izolare energetică a României, ajungându-se în situația în care nici o conductă de transport a gazelor sau petrolului să nu tranziteze teritoriul nostru. Atitudinea României față de Federația Rusă este în totală disonanță cu a statelor din vecinătatea noastră. Bulgaria a acceptat baze militare americane, dar este și parte a proiectului South Stream; Polonia dorește să participe la *North Stream*, iar Grecia acceptă gaz rusesc adus pe conducta *Blue Stream*. Ungaria este implicată în proiectul Scutului anti-rachetă, dar are relații cordiale cu Federația Rusă și participă la South Stream; Ucraina, prin Iulia Timoșenko, propune realizarea unui proiect alternativă la *Nabucco*, *White Stream*, care și acesta ocolește România.

Astfel, în loc să devină un „stat-punte” spre Rusia, așa cum ne îndemna în 2002 președintele George Bush, România a devenit un „stat-țintă”.

Din ambițioasa politică bășesciană la Marea Neagră nu a rămas decât amintirea unor discursuri pline de emfază. A fost alienată chiar și relația politică turco-română, care a fost în mod tradițional bună.

Relațiile cu Republica Moldova au ajuns la cel mai scăzut nivel de după 1991,.

„Succesul” este deplin și în relațiile cu Ucraina, relațiile interpersonale Bănescu-Iușcenko de care primul era foarte mândru, având ca rezultat finalizarea Canalului Bâstroe și popularea Insulei Șerpilor cu „turiști” ucraineni.

România și-a demonstrat „predictibilitatea” și seriozitatea internațională și în problema Kosovo: dl. Bănescu s-a jurat să nu recunoască „niciodată” statul Kosovo, dar a acceptat trimiterea de trupe în noul stat, e drept, sub comandă europeană, dar fără mandat al ONU. Rezultatul: România a recunoscut de facto Kosovo, dar prin reacția discursivă supradimensionată a adâncit neîncrederea partenerilor occidentali.

Un alt „succes” în apărarea cetățenilor români este în relația cu centrala de la Belene, pentru a cărei tehnologie nu există garanții internaționale de securitate;

Relațiile lui Traian Bănescu cu Guvernul socialist de la Budapesta sunt și ele la o cotă redusă, după ce șeful statului din România a adoptat o poziție similară cu cea a FIDESZ în privința minorității maghiare.

Considerăm că ieșirea din izolarea internațională a României nu va putea fi realizată în actuala configurație a puterii, deoarece atât Președinția cât și Guvernul concep politica externă doar în logica transformării sale într-un instrument al propagandei politice interne. Ca atare, reconstruirea unei politici externe a României nu va putea fi realizată decât după următoarele alegeri parlamentare și prezidențiale, când viitorul guvern și președinte vor trebui să revină la politica externă ca acțiune internațională, nu ca instrument al competiției politice interne. Până atunci trebuie spus că România nu are o politică externă bună sau rea, ci că a încetat să aibă orice politică externă. Îngrijorătoare, deci, nu sunt erorile sau imperfecțiunile politicii externe românești, ci incapacitatea statului român de a avea o asemenea politică.

23. România – țară de “rangul doi” în UE

În decembrie 2004, Guvernul PSD a finalizat negocierile de aderare a României la Uniunea Europeană, iar Concluziile Consiliului European au fost favorabile în raport cu demersurile administrației de la București, recomandând semnarea Tratatului de Aderare cu România la data de 25 aprilie 2005.

Deși a avut la dispoziție o perioadă de doi ani pentru a realiza pregătirea internă, precum și o listă exactă cu ceea ce mai trebuia făcut în vederea respectării datei propuse, 1 ianuarie 2007, Guvernul României a deraiat cu bună-știință de la calendarul aderării, primind astfel, pe parcursul anilor 2005-2006, scrisori de avertizare și Rapoarte de Monitorizare ale Comisiei Europene în care se subliniau derapajul și necorelarea acțiunilor Guvernului cu ritmul agreat cu Uniunea Europeană.

Încă de la instalarea fostei Alianțe DA la guvernare, declarațiile unor lideri marcanți, referitoare la criteriile de aderare la UE, au dovedit că aceștia au ample lacune privitoare la procesul de aderare în ansamblu. S-a “uitat” că România a obținut de la UE cele mai multe perioade de tranziție, derogări și aranjamente tehnice în domenii importante, precum și un pachet financiar avantajos pentru perioada 2007-2009.

Totodată, efectele aplicării acestei reforme fiscale s-au făcut simțite de către cetățean, dar în mod negativ, prin devansarea calendarului de accizare la gazele naturale și energie. Astfel, s-a susținut de către actuala coaliție guvernamentală, în mod eronat, că introducerea abonamentelor

la gazele naturale ar fi o consecință a angajamentelor asumate în cadrul negocierilor la capitolul 14, Energie.

În cadrul capitolului 14 – prețurile la energie (energie electrică, petrol, păcură, gaze naturale, etc) nu constituie obiectul negocierilor cu UE, și de aceea nu au fost negociate. Singura cerință obligatorie a Uniunii a fost ca nivelul prețului la energie, respectiv la gazele naturale să acopere costurile de producție - ca regulă de bază pentru orice economie de piață funcțională.

Astfel, prin negocieri, s-a obținut o perioadă de tranziție de 3 ani de la data aderării (1 ianuarie 2007) pentru aplicarea unui tarif minim de accizare la gazele naturale destinate consumului casnic.

Ori de câte ori, datorită degringoladei create de măsurile arbitrar adoptate, se ajunge în puncte critice, actuala Putere pune costurile suplimentare suportate de către populație în contul angajamentelor asumate în negocierile de aderare cu UE.

23.1. *Un stat european problemă*

Practic, avertismentele PSD, ale Comisiei și Parlamentului European, au fost ignorate de **președintele Traian Băsescu, complet dezinteresat de o politică europeană coerentă și de guvernanții din Palatul Victoria**, aroganți și prevalându-se de statutul de stat membru în relațiile cu tehnicienii din Comisia Europeană. Ca urmare, integrarea efectivă la 1 ianuarie 2007 a adus România în poziția de „problemă” a Uniunii Europene. Nici una din instituțiile necesare funcționării politicilor comune

ale UE nu a fost pregătită pentru activitate la 1 ianuarie 2007. Nici un program comunitar nu a intrat în funcție în anul 2007, documentația necesară fiind încă în curs de elaborare chiar și la 14 luni de la aderarea efectivă. **Nici un euro din alocațiile bugetare ale UE către România nu a putut fi folosit în 2007, când România a fost contribuitor net la bugetul Uniunii Europene cu 1,2 miliarde euro plăți și numai 237 milioane euro încasări,** acestea provenind din programele negociate în anii 2001-2004.

Mai mult decât atât. Politicile fiscale aventuriste ale coalițiilor de dreapta au fost totdeauna „vândute” publicului cu promisiunea banilor care vor veni de la Uniunea Europeană. Aceasta este o mistificare gravă a realității. Bugetele alocate României – atât în perioada de post aderare, cât și în exercițiul bugetar 2009-2013 – includ contribuția României, plus o contribuție a statelor europene pentru a reduce decalajele României față de media statelor europene. Aceste bugete se obțin nu prin alocare automată cu adresă fixă, ca în cazul ordonanțelor și hotărârilor de guvern – ci prin competiția agenților economici, autorităților publice locale și centrale, gospodăriilor populației. Pentru a obține alocațiile europene nu este suficient să ai dreptul. Este necesar să demonstrezi că îți poți planifica existența în cadrul pieței unice. Acesta este un mod nou de alocare a resurselor bugetare, iar potențialii utilizatori de resurse bugetare europene trebuie instruiți pentru a le folosi intensiv. Guvernele succesive din perioada 2005-2008 au fost însă dramatic deficitare nu numai la pregătirea potențialilor utilizatori de resurse bugetare, ci chiar la pregătirea documentațiilor necesare pentru accesarea fondurilor europene. Abia la începutul anului 2008 au început să apară ghidurile

candidaților de fonduri europene, să se deschidă licitații pe programe și să se aloce resurse materiale și financiare pentru promovarea acestora. Analiza fiecărui ghid în parte arată însă că acestea sunt incredibil de birocratice și complicate, instituind bariere administrative în accesarea fondurilor europene. Ceea ce majorează riscul ca aceste fonduri să nu ajungă la timp, să nu ajungă deloc sau să fie deturnate fraudulos.

23.2. *Cronologia neputinței în relația cu UE*

Guvernul actual al României nu poate prezenta acum, după mai mult de trei ani de guvernare, decât cronologia întâlnirilor la care a fost invitat să participe de către autoritățile Uniunii Europene, urmare a firescului Dialog Structurat al Comisiei Europene cu statele candidate, precum și acțiuni administrativ-operaționale, urmare a necesității răspunsul administrației publice centrale la calendarul acțiunilor în calitate de stat membru al UE (din 1 ianuarie 2007).

2005

Încă de la începutul mandatului noii puteri – decembrie 2004, PSD a prezentat aspectele care trebuiau realizate în vederea respectării calendarului aderării (2005-2006), și anume: concentrarea eforturilor în

vederea implementării legislației deja preluate, a îndeplinirii angajamentelor asumate față de UE și asupra unui aspect foarte important – cel al poziționării favorabile a României în contextul evoluțiilor din cadrul Uniunii.

PSD a semnalat Guvernului actual aspecte referitoare la impactul aplicării cotei unice de impozitare asupra pregătirilor pentru aderare. De asemenea, PSD a arătat că această măsură financiară pune în dificultate și co-finanțarea programelor UE aflate deja în desfășurare în România (PHARE, ISPA și SAPARD).

Totodată, efectele aplicării așa-zisei reforme fiscale s-au făcut simțite de către cetățean, dar în mod negativ, prin devansarea calendarului de accizare la gaze naturale și altele. Astfel, s-a susținut de către actuala coalitiție guvernamentală, în mod eronat, că introducerea abonamentelor la gazele naturale ar fi o consecință a angajamentelor asumate în cadrul negocierilor la capitolul 14, Energie. Aceste afirmații au fost menite să deresponsabilizeze promotorii unor măsuri nepopulare luate pe platforma venirii la putere, prin discursuri populiste.

În ceea ce privește scrisoarea de avertizare trimisă Guvernului României de către Comisia Europeană, la 9 iunie 2005, autoritățile, reprezentate de membrii Alianței DA, au dat dovadă de o relaxare care ridică un mare semn de întrebare: ori nu au înțeles despre ce este vorba ori aveam de-a face cu un mediu european tot mai nepropice modului de a-și face Guvernul datoria în materie de aderare.

Aceste scrisori de avertizare au avut menirea de a semnala autorităților **derapajele ori /și întârzierile în îndeplinirea angajamentelor și**

calendarului de aderare, ceea ce nu poate fi în nici un caz o notă bună pentru Guvern. Căci de la lipsa competențelor la nealocarea resurselor financiare și voință politică, aceste tipuri de documente semnalează și uneori chiar repoziționează, ceea ce ar fi trebuit să-i facă pe guvernanți a fi foarte atenți la viitoarea evaluare din Raportul de monitorizare care va evalua, în principal, dacă România putea fi pregătită pentru aderare, la 1 ianuarie 2007.

Scrisoarea de avertizare transmisă în luna iunie 2005 **exprima îngrijorarea Comisiei Europene față de stadiul pregătirii interne pentru aderare și solicita acțiuni urgente pentru remedierea lipsurilor constatate, îndeosebi în următoarele domenii:**

Capitolul 1: Libera circulație a bunurilor: referitor la implementarea acquis-ului privind licitațiile publice;

Capitolul 5 – Dreptul Societăților Comerciale: referitor la implementarea legislației privind drepturile de autor, în special în ceea ce privește lupta împotriva pirateriei și contrafacerii;

Capitolul 6: Concurență: referitor la domeniul ajutoarelor de stat (în ceea ce privește evidența acestora), asigurarea respectării notificărilor despre noile măsuri privitoare la ajutoarele de stat acordate de finanțatori, precum și despre inițierea investigațiilor din oficiu; și referitor la punerea în acord cu solicitările din sectorul industriei oțelului;

Capitolul 7 – Agricultură: referitoare la înființarea Agenției de Plăți, stabilirea IACS, implementarea unui număr de organizații ale pieței comune, administrarea produselor TES și produselor animaliere, înființarea sistemelor de identificare a animalelor, evoluția

departamentelor agro-alimentare, înființarea posturilor de inspecție vamală;

Capitolul 10 – Impozitarea: referitoare la implementarea sistemelor informatice de plată a taxelor;

Capitolul 22 - Mediu: referitoare la implementarea legislației care a fost transpusă în toate domeniile;

Capitolul 24- Justiție și afaceri interne: referitoare la punerea în aplicare a legislației existente în domeniul anticorupției (în special în ceea ce privește anchetele și punerea sub acuzare propriu-zise în domeniul corupției la nivel înalt); referitoare la managementul granițelor (Planul de Investiții remis trebuia revizuit pentru a concorda cu faptul că, din iunie 2005, a intrat în aplicare Planul de Acțiune Schengen – astfel încât toate întrebările legate de pregătirea pentru aderarea la spațiul Schengen să primească răspuns).

Dacă anul 2005 nu ar fi fost dominat de preocuparea coaliției guvernamentale de a clienteliza și de a politiza administrația publică, se putea înainta substanțial pe calea strategiei și reformei administrației publice, agreeate în mai 2004 cu Uniunea Europeană. Tot așa cum a avertizat și Asociația Orașelor din România, tergiversarea promulgării pachetului de legi ale administrației (refăcut de Alianța D.A. din perspectiva promovării clientelismului politic), **a dus în 2006 la o criză financiară pentru 85% din localitățile românești.**

La sfârșitul anului 2005, Directorul general al Direcției de Extindere a Uniunii Europene a adresat o scrisoare către Ministerul Integrării Europene de la București, în care arăta că, începând cu luna septembrie a

acelui an, în **România au fost adoptate o serie de prevederi incompatibile cu acquis-ul comunitar**. Astfel, autorităților române li s-a reproșat:

- **Dezavantajarea importatorilor de băuturi alcoolice** față de producătorii locali, prin mecanismul timbrelor. Importatorii trebuiau să plătească timbrele în avans, spre deosebire de producătorii naționali, care achitau taxele pe măsură ce produceau;
- **Un posibil ajutor de stat ilegal acordat**, prin intermediul unei Ordonanțe inițiate de Ministerul Culturii, pentru a-i sprijini financiar distribuitorii și producătorii de filme;
- **Proiectul Codului Fiscal, care prevedea instituirea unor prețuri minime la tutun și alcool, prin care se creau comportamente similare cartelorilor.**
- **Preconizarea unei Legi a farmaciilor, care urma să ruineze sute de farmacii.**

Oficialul european amintit și-a exprimat îngrijorarea că prevederile amintite au fost adoptate “chiar și atunci când Comisia Europeană a transmis mesaje clare legate de temerile privind incompatibilitatea lor”.

În urma primului an de guvernare al Alinaței D.A., s-au constatat următoarele aspecte în sfera pregătirii pentru aderare:

- **Lipsa de profesionalism** a celor care ocupau funcții înalte în guvern și administrație;

- **Lipsa interesului de angajare în implementarea angajamentelor agreate cu UE**, pentru că această direcție de acțiune ar deranja interesele “patrulaterului portocaliu”;
- **Politica demonstrată de coaliția de guvernare era cea a vorbelor**, nu a faptelor;
- **Crearea**, prin lozinci și declarații nelalocul lor, a **unui mediu conflictual în relațiile cu instituțiile comunitare și cu State Membre** care ne-au susținut în eforturile noastre spre o normalitate politică, economică, etc;

Bagatelizarea criteriilor economice, făcând ca îndeplinirea unui alt criteriu de aderare – cel al economiei de piață funcțională, capabilă să facă față presiunilor concurențiale din interiorul Uniunii – să devină îndoielnică.

Anul 2005 a fost neconcludent din punctul de vedere al pregătirii României pentru aderarea la UE. Atât la criteriile economice și de piață cât și în domeniul criteriilor politice s-au înregistrat **derapaje îngrijorătoare**, fapt consemnat în Raportul de Monitorizare – 2005 al Comisiei Europene, dar și de cetățenii României. O caracteristică a anului 2005 a fost că actuala Putere a tratat obiectivul aderării României la UE ca pe un demers partidist și nu s-au depus eforturi interne de implicare a întregii societăți. Efectul acestei conduite a fost o creștere a indiferentismului și scepticismului opiniei publice interne și internaționale față de dezideratul aderării României la UE, întârzieri și semne de îngrijorare în privința ratificării Tratatului de Aderare, punerea sub semnul întrebării a datei aderării – 1 ianuarie 2007.

2006

Numeroase probleme ce țineau de criteriul politic și de cel economic de aderare au apărut în cursul anului 2006, unele decurgând din acțiunile guvernamentale neadecvate ale anului 2005, altele din nerespectarea calendarului pregătirii pentru aderare, agreat cu UE.

În ceea ce privește capitoarele Justiție și Afaceri Interne, Reforma Administrației Publice și alte sub-domenii ceea ce țin de acestea (Traficul de Ființe Umane, tratamentul persoanelor încarcerate și condițiile din închisori) au fost semnalate prin documentele de raportare specifice instituțiilor europene, nereguli și nerespectări ale calendarului pregătirii pentru aderare. Astfel, revizuirea Codurilor de procedură (civilă și penală) precum și rezolvarea problemelor privind interpretarea uniformă a legii, verificarea actului de judecată, modernizarea managementului curților de judecată și procuraturilor etc – au trenat până la punctul în care Comisia Europeană amenința cu activarea clauzei de salvagardare în domeniul justiției.

Alte probleme ale pregătirii României pentru aderare, semnalate de instituțiile comunitare și cele interne, au fost:

- tratamentul persoanelor cu dizabilități - Strategia națională pentru persoanele cu disabilități, precum și alte astfel de **inițiative nefiind implementate – din cauza nealocării resurselor financiare și umane suficiente**; mai mult, condițiile din instituțiile psihiatrice au redevenit deficitare, tratamentele și activitățile, de asemenea, sunt sub standarde;

- tratamentul aplicat persoanelor ce aparțineau minorității rrom: **Comisia Europeană a reclamat incidente care demonstrează existența raidurilor polițienești îndreptate împotriva cetățenilor de etnie romă**; numărul mic al persoanelor aparținând acestei minorități care aveau acte de identitate în conformitate cu legile în vigoare.

În ceea ce privește **eșecul guvernării actuale de a se conforma criteriului economic, aducem aminte doar câteva dintre principalele probleme evidențiate public:**

- Ca urmare a unei slăbiri a controlului monetar la sfârșitul lui 2005, ținta inflației pentru 2005 a fost depășită (8,6%); deși Banca Națională a dat semnale în direcția ratării ținta inflației și pe 2006, acest eveniment s-a produs;
- Ratele dobânzilor reale de pe piața monetară au rămas negative, în timp ce riscul aflului de capital a făcut ca Banca Națională să se manifeste sceptic față de folosirea la maximum a instrumentului de corectare a ratei dobânzii;
- „Reforma fiscală” din 2005 a avut un impact puternic prociclic asupra economiei și a cauzat o pierdere în venitul bugetar din taxele directe, de 1% din PIB;
- Cheltuirea a aproximativ 1,9% din PIB în decembrie 2005 a slăbit consolidarea financiară;
- Calitatea finanțelor publice a fost afectată din cauza scăderii cheltuielilor destinate investițiilor publice;

- Nu a existat un cadru clar, pe termen mediu, de cheltuieli pentru a suporta realocarea cheltuielilor publice către capitalul uman, infrastructură și capacitate administrativă;
- Numărul total al companiilor cu capital majoritar de stat a crescut de la 1180 – la mijlocul lui 2005, la 1233 – la începutul lui 2006 – din cauza preluărilor înapoi de către stat – motiv: disputele în ceea ce privește contractele de privatizare;
- Mai mult de jumătate din companiile aflate în portofoliul AVAS pentru privatizare, în 2006, nu erau pregătite pentru privatizare;
- Lichidarea și falimentul au fost ultimele soluții aplicate de AVAS iar România nu a reușit să definiveze procesul de privatizare, Guvernul decidând să schimbe data pentru încheierea procesului de privatizare – de la sfârșitul lui 2006, la sfârșitul lui 2007.

Anul 2006, în loc să fie decisiv pentru definitivarea pregătirilor pentru aderare și pentru poziționarea strategică a României în perioada post-aderare, a fost o perioadă nu numai de stagnare (pentru anumite aspecte importante pentru România – viitor stat membru) dar, mai grav, de regresie. Mai mult, lipsa unor pregătiri absolut necesare pentru acțiunea ca stat membru al UE: lipsa cadrului strategic național de referință și a programelor operaționale – document programatic financiar necesar încă de la începutul lui 2007; lipsa programului de convergență cu obiectivele Agendei Lisabona; lipsa unei strategii post-aderare – toate acestea au trasat direcțiile anului 2007: eșec pe planul poziționării României în

arhitectura politică europeană, neimplicarea în negocierile europene privind forma și conținutul Tratatului de Reformă al UE; eșec în absorbția fondurilor europene puse la dispoziția României începând cu 2007; eșec în protejarea intereselor cetățenilor români aflați în afara granițelor etc.

2007

Un exemplu flagrant de neîndeplinire a angajamentelor asumate față de Uniunea Europeană este **problema taxei de primă înmatriculare, pentru care Comisia Europeană a declașat procedura de infringement.**

Tot un astfel de exemplu este și nerespectarea reglementărilor privind regimul acordării ajutoarelor de stat (prin ordonanțele de guvern date la sfârșitul anului 2006, s-a acordat scutirea de la plata arieratelor fiscale unor firme, fără a se ține cont de preverile legale în vigoare și de procedurile de avizare și aprobare din partea Comisiei Europene).

Alte angajamente asumate față de UE, care nu au fost respectate sau la care s-au înregistrat deficiențe/întârzieri (și în prezent):

- Agențiile de Plăți în Agricultură și IACS (Sistemului Integrat de Administrare și Control) nu sunt funcționale în mod corespunzător;
- interpretarea și aplicarea unitară a legii în toate instanțele nu este încă asigurată;
- politicile sociale și ocuparea forței de muncă, inclusiv sănătatea publică,
- organisme modificate genetic,
- asigurările auto,

- cerințele de capital pentru instituțiile de credit și firmele de investiții,
- spălarea banilor și lupta împotriva fraudei și a corupției,
- managementul financiar și controlul fondurilor structurale,
- managementul bolilor în cazul animalelor – care au dus la interzicerea exportului de carne din România în statele UE;

Fundamentarea politicilor publice pe principiile și orientările formulate în corelare cu politicile UE” a reprezentat, în anul 2007, un alt eșec al guvernării.

Un exemplu de neconcordanță între promisiunea electorală și realitate apare atât în ceea ce privește **așa-numita reformă a justiției, cât și cea a sănătății – în nici unul dintre aceste cazuri nu s-au respectat direcțiile europene de orientare în domeniu** (aspect subliniat și de fostul șef al delegației Comisiei Europene la București, Jonathan Scheele: **“cele mai substanțiale măsuri în justiție s-au luat în 2004, în timpul mandatului fostului ministru al justiției”**);

Creșterea capacității instituționale a administrației publice în special în ceea ce privește procedurile europene cu privire la derularea fondurilor de preaderare, de coeziune și a celor structurale este încă, la începutul anului 2008, o țintă care nu a putut fi atinsă pe tot parcursul primului an al României ca stat membru al UE.

Începând cu scrisoarea de avertizare a Comisiei Europene din 2005, oficialitățile europene au arătat că, în cazul României, nu poate fi vorba de o cheltuie eficientă și rapidă a banilor comunitari; Guvernul a dat

dovadă, în fapt, de o lipsă de rigoare care s-a transformat treptat în mentalitate; fie că a fost vorba de fonduri PHARE sau SAPARD, adică de proiecte mai mici, sau că a fost vorba de fonduri ISPA, adică de proiecte mai mari, ori de finanțările BERD și BEI, situația este asemănătoare.

În ceea ce privește fondurile structurale, capacitatea administrativă de absorbție a fost nulă, instituțiile de profil suferind de incompetență și politizare/clientelism.

Fondurile europene pentru agricultură nu au fost distribuite către România în anul 2007, din cauza faptului că autoritățile nu au reușit să acrediteze permanent cele două agenții prin care beneficiarii vor putea obține banii de la Bruxelles, deși una dintre condițiile pentru aderarea României la Uniunea Europeană a fost ca acestea să funcționeze, la data aderării.

Mai mult, în ceea ce privește crearea structurilor instituționale de coordonare a participării României la procesul decizional din Uniunea Europeană, Guvernul României a simulat prezentarea unui *„mecanism instituțional care să permită formularea și susținerea rapidă și corectă a pozițiilor și intereselor naționale la nivel comunitar, prin adoptarea OUG 133/21.12.2006.....”*. Trebuie precizat, în acest caz, că **Departamentul pentru Afaceri Europene, care a fost înființat prin OUG 133/21.12.2006, este o structură construită în logica pre-aderării, primul eșec al acesteia dovedindu-se în prestația României la primul Consiliu European (martie 2007).**

„Prin aderarea României la UE, spunea Guvernul la începutul anului 2007, cetățenii români au devenit cetățeni ai UE. Începând cu 1 ianuarie

2007, cetățenii români care călătoresc în afara teritoriului național beneficiază, atât pe teritoriul statelor membre ale Uniunii cât și pe teritoriul statelor terțe, de drepturile conferite de tratatele UE tuturor cetățenilor europeni.” Ceea ce au „uitat” guvernanții să menționeze este că, în urma gestionării defectuoase a problemei migrației forței de muncă, mai multe țări europene (Marea Britanie, Spania, Germania, Italia, Belgia, Olanda sau Franța) au introdus condiții stricte privind dreptul cetățenilor români de a-și găsi locuri de muncă în aceste țări, fără ca autoritățile de la București să fi inițiat măcar discuții prealabile.

„În calitate sa de stat membru, România beneficiază de un loc de comisar european, de 35 de locuri în Parlamentul European,” – este un alt „merit” al guvernării, dar realitatea este că **episodul desemnării comisarului român a fost unul ratat, din punctul de vedere al credibilității României în fața celorlalte state membre ale UE, iar forțele politice de la București nu au știut să acționeze în contextul european, coborând miza la atacuri cu beneficii personale în spațiul politicii autohtone.**

În anul 2007, observatorii externi, dar mai ales cetățenii români au constatat o dezvoltare inegală a țării, o probabilitate redusă de convergență cu nivelul de dezvoltare din alte state membre, o creștere a vulnerabilităților economice. Mai mult, România a fost un contributor net la bugetul UE, în țară intrând doar venituri provenite din fondurile de pre-aderare. Lipsește cu desăvârșire o logică a direcției post-aderare, ca de altfel și o strategie în acest sens. Procesul politic în România este marcat

de disfuncționalități, ceea ce duce la blocaje și rezultate negative în ceea ce privește obligațiile și beneficiile românești față de și dinspre UE.

În acest fel, după primul an ca membru al UE, România se înfățișează ca un stat de rangul doi între membrii UE, un contributor net la bugetul comunitar și nu un beneficiar net în favoarea cetățenilor României. Prin aceasta, actualul Guvern a singularizat România între celelalte state membre, înscriind-o în categoria „săracilor” UE pe durată nedeterminată.

24. O guvernare pentru cei bogați, împotriva majorității populației

Sistematizând analiza politicilor publice promovate de actuala putere de dreapta, **Partidul Social Democrat** consideră că:

➤ Guvernarea nu și-a respectat propriile promisiuni electorale. Era de altfel și de așteptat, de vreme ce programul electoral al Alianței „Dreptate și Adevăr” a fost unul eclectic, cu numeroase nuanțe populiste.

➤ În locul acestui program electoral, Guvernarea de dreapta a pus în aplicare măsuri liberal-radicale, menite să dea satisfacție unor grupuri sociale și de interese restrânse. Dacă a existat o fraudă în alegerile din 2004, aceasta a fost fraudă morală a Alianței D.A., care a ajuns la putere promitând protecție socială și măsuri de stangă, dar în plan practic a pus în mișcare exclusiv politici de dreapta;

➤ Principala preocupare a guvernării de dreapta a fost redistribuirea beneficiilor creșterii economice din perioada 2001-2004 în favoarea categoriilor bogate de populație. Practic, așa cum o arată cifrele, aceasta a fost principala miză a cotei unice de impozitare, dar și a legilor retrocedării, care au îmbogățit un număr restrâns de proprietari (fapt posibil și datorită creșterii economice și privatizărilor);

➤ Guvernarea de dreapta a ratat șansa de a construi în continuare dezvoltarea economică a României. Tendința de creștere, imprimată de administrația PSD, a fost redistribuită tot în interesul unor grupuri restrânse, a căror putere de cumpărare este peste media din România;

➤ De fapt, preocuparea pentru satisfacerea intereselor unor grupuri restrânse transcede toate politicile publice și

masurile guvernării de dreapta: de la cele privind infrastructura, la sanatate, la mediu etc.

➤ Guvernarea de dreapta a fost si continua sa fie insensibila la dialogul social si masurile de protectie socială active. Singura măsură cu caracter social – creșterea pensiilor – a fost adoptată mai degrabă sub presiunea PSD și din rațiuni electorale. Filosofia politica a guvernării de dreapta exclude preocuparea pentru social, după cum marginalizează domenii esențiale cum ar fi educația și sănătatea. Haosul introdus in educație și sănătate de guvernarea de dreapta arată că ea privește aceste domenii mai degrabă ca o resursă economică pentru clientela sa politică, decât ca zone vitale pentru viitorul societății românești.

➤ Guvernarea de dreapta este falimentară în materia exploataării oportunităților integrării europene. Aceste oportunități sunt interesante numai în măsura în care pot produce beneficii pentru clientela politică;

➤ Guvernarea de dreapta este împotriva descentralizării, atâta vreme cât acest proces o lipsește de pârgurile de alocare a privilegiilor pentru clientela sa;

Sunt tot atâtea motive pentru care AFIRMĂM CA GUVERNAREA DE DREAPTA ESTE UNA PENTRU CEI BOGAȚI, ÎMPOTRIVA MAJORITĂȚII CETĂȚENILOR ! DREAPTA TREBUIE SĂ PLECE DE LA PUTERE, PRIN VOTUL POPULAR DIN ACEST AN!